

3/13/11

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 6-వ తేది శుక్రవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧.

No. 2882
సంచిక 2౮3

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వందభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము నకలవిడ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు మెప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

నక-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

బారిష్టరు పార్వతీశం (భాగము ౧)

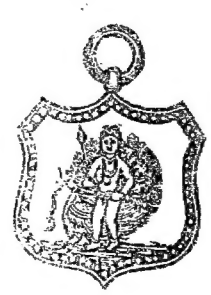
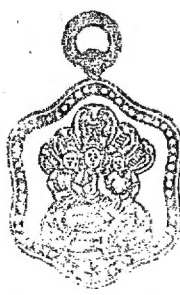
గ్రంథకర్త: శ్రీ మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిగారు (సాహితీసమితి)
క్రొన్సుజి. మేలుకాగితము. పుస్తకము క్రొత్త పోకడలతో ముచ్చట గూర్చుచున్నది.
పార్వతీశ మను కుట్టవాడు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణముచేయు కథ. హాస్యరసభరితము.
వప్ర - కడుపు చెక్కలగును. వాడుకమాటలలో వ్రాయఁబడినది. సాహితీసమితి వారి
కథలు గుచి దాదాపు ఆంధ్రులందఱు నెఱిగినదే. ప్రతి యాంధ్రుఁడును చదువదగినది.

వెల ర్పు 1-4-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు.

సుందరమైన పనితరము! బహుమాన పతకములు, డాలరు న్యాయమైన ధరలు!!

పీటినీ కోరిన ప్రతియొక్కరు తప్పక మా ప్రదర్శనశాలకు రా ప్రార్థితులు. సీమనెండికి, సవరము బంగారుకు పూచీ
యివ్వబడును. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 ఫుట్లంగల చిత్రమైన క్యాలట్రాగు 1 కి ర్పు. 1-0-0
మా వద్ద ఇవి ఆ నేక సాగనైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరిచ్చిన మీరు కోరు కాలములోగా తయారు
చేసి యిచ్చెదము. తరుగు నహా మజూరి 1/2 సవరము 2 1/2 పి ర్పు 4, 1 పి ర్పు 5, 2 పి ర్పు 6. ఒక అక్షరమును
ఎక్స్ ప్రెస్సు చేయుటకు మజూరి ర్పు 0-1-0. వివరములకు వ్రాసినను లేక నేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6)
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

వెల్లింగ్టన్ సి నీ మా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953
28-2-25 కనివారమునుండి 6-3-25 శుక్రవారమువరకు
కని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 3-15 గంట మాటనీగలదు.
"నో డి ఫెన్సు" విట్రాఫ్టు
స్పెషల్ డ్రామా
విల్లియంషెక్సన్, ఎడ్ మండు జాన్ డన్ అత్యద్భుతచర్యలు,
సాహసకృత్యములు, వింతలు చూడతగినవి.
4 వ న్యూసీరీస్ డి నెడర్ ఫుష్టర్సుకూడ చూపబడును.

22 ct ROLLED GOLD WRIST WATCHES

This is a very newest style watch fitted with high,
grade Swiss mechanism. Glass crystal lined, figures Arabic
or Roman. Its design and finish will
satisfy the most critical test. And an
appearance equal to sovereign gold,
very charming to look at and perfect
time-keeper Guaranteed for 6 years.
Rs. 12/6

18 Carat Rolled Gold wrist watch Rs. 7
guaranteed for 3 years.
World famed "B" Time piece Rs. 2/8
German Alarm Time piece Rs. 5/-
"Negro" Alarm Time piece Rs. 5/-
Double bell Alarm Time piece Rs. 6/-
All guaranteed for 3 years
14ct Emden fountain pen 14ct gold nib Rs. 2/8
Write to: V. S. WATCH Coy.
P. O. 105, MADRAS

కిరన నాయిలు అమ్మటకు

యే జెంటు కావరెను
వివరములకు వెక్సెల్ లేనిచూ ఆలంకారమునీ ఆఫ్
యిండియా లిమిటెడ్, వార్డు-కొనరా-పునీ వజస్సీ టెనాకి
వ్రాయవలెను.
జవ్వాజి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 6-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు	88 8 0 కంట
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు వరకు
కుసుమ తెనాలిబి ,, ప 48 గలవి రు	14 0 0 14 8 0
నెల్లూరిబి ,, డిటా ,,	15 8 0 16 0 0
డిల్లిబి ,, డిటా ,,	16 4 0 16 8 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0 9 0 0
శవ్వలు ,, ,,	20 0 0 24 0 0

2. సప్తధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 215 ,,	10 8 0 11 0 0
నెనగలు ,, డిటా ,,	10 8 0 12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,,	12 8 0 13 8 0
మినుములు ,, డిటా ,,	18 0 0 15 8 0
ఉలము ర 164 ,,	8 4 0 8 8 0

3. సూనెవస్తువులు

సవ్వలనూనె బా 1-కి ,,	154 0 0 155 0 0
నెయ్యి బా 1-కి ,,	14 0 0 22 0 0
కొండాపురంపేరు సెనగపప్పుబా 1-కి ,,	55 0 0 60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,,	50 0 0 58 0 0
పేరు సెనగనూనె గానగ బా 1-కి రు 120 మిషన్ నూనె 122	
అమడు బా 1-కి ,,	184 0 0 185 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	145 0 0
హరపసుపు ,, ,,	100 0 0 105 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరిబి)బా 1-కి ,,	110 8 0 115 8 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మలుగు 1-కి రు 50,55	
కాశపాపిపాయకట్టు ,, ,,	70,75
దెల్లము బా 1-కి ,,	85 0 0 52 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,,	80 0 0 52 8 0

5. ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి ,,	82 0 0 88 0 0
చదరంప ,, ,,	82 0 0 85 0 0

6. లోహములు

నెండి 100 తులలికు ,,	78 12 0 74 2 0
బంగారము, తులము 1-కి ,,	21 11 0 22 1 0
సవరము 1-కి ,,	18 14 0
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	260 0 0 275 0 0
రాగి డిటా ,,	295 0 0 300 0 0
అస్కాచక్కర 226 పొ గలవి 34 4 0 35 0 0	

7. రంగులు అలిజరైను

అత్తుక్కప్పుడు 20 డిగ్రీలు ,,	70 0 0 72 0 0
తొట్టిక్కప్పుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,, గుర్రం డిటా ,,	

8. దూది

కోండా వెన్నబారవ 1-కి ,,	రు 800 0 0
పల్నాడు దూది ,,	240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,,	8 0 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	6 0 0
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,,	8 8 0
అహనూరు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	7 12 0
నూళయేనుగ నెం 20 ,,	10 10 0
జపాన్ నెం 20 ,,	
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను ,,	18 6 0
గోకాకు నెం 12½ ,,	8 10 0
ఎడ్యూక్ నెం 24½ ,,	11 4 0
14½ క్విలక్ పత్తి ,,	8 0 0
నెం 20 పెన్సి సింహం యాపె ,,	10 10 0
నెం 22 ,, ,,	10 14 0
నెం 12½ తెన్ని సర్దును ,,	8 8 0
నెం 14½ ,, ,,	8 10 0

జాబులు

ఆంధ్రప్రాంతీయ హిందీ ప్రచారకార్యాలయ ప్రబంధకారిణీ సమితి (కార్యనిర్వాహకసభ)

రక్షాక్షేపాను శంః ఫాల్గుణ శు|| ౧౪ సోమవారమునకు సాయము రు 2-2-25 వ తేదీనకు సభాసభ్యులు 1 గంటకు బెజవాడలోని ఆంధ్రహిందీ ప్రచారకార్యాలయములో నీ క్రిందివిషయముల నాలోచించుటకు ప్రైవేటులియొక్క ప్రథమ సాధారణ సమావేశము జరుగును.

1. అధ్యక్షుని ఎన్నిక 2. మదరాసు హిందీ ప్రచారసమితికి ఒక సభ్యుని ఎన్నికనుబట్టి ఆంధ్రదేశమునకు దికముందు హిందీ ప్రచారమున జరుపువిధానము నాలోచించుట.

వీసపాటి వెంకటస్వమిరావు.

నెల్లూరుమండల ఎయిడెడ్ ప్రాథమిక పాఠశాల లోపాధ్యాయ మేనేజర్ల సంఘము

వైసంఘము తరపున ఫిబ్రవరి నెల 25 తేదీన ఒక రాయ బారము (డెప్యూటీ మేన్) మహాసభాధ్యక్షులకు, మ-రా-శ్రీ, నెల్లూరు శింగరాచార్యులవారి అధిపత్యమున నడిపించబడినది. గౌరవనీయులయిన శ్రీ విద్యాంగళులతిరుగవులన్నా, శ్రీ విద్యాభాషాధికారులగు శ్రీ డొక్టరు దొరవాయన్న, వీరిని సన్మానించి వీరిమనవిని కరుణదయతో నాలకించిరి.

1. ప్రప్రథమమున ప్రారంభవిద్యావ్యాప్తికి అనుగుణ్యమైన కార్యములు, మండల విద్యాసంఘమువారివల్ల గాని, స్థానిక సంఘములవల్ల గాని జరుగబడనందువల్ల తీవ్రమైన మేనేజర్ల సంఘములు మండలవాం దంతటను విరివిగా స్థాపించి ఒక్కొక్క-పెంటకున, ఒక్కొక్క-ఎయిడెడ్ స్కూలులు బోర్డును నిర్మాణముచేసి సదరు బోర్డులకమున ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తికి కృషిచేసిన గవర్నమెంటువారి ఉద్దేశములు నులభయుగా నెరవేరగలవను విషయములనుగూర్చి చాచుటించిరి.

శ్రీ మంత్రవర్ణము; సదరుబోర్డుల నిర్మాణము టీచరు మేనేజర్ల ఏర్పాటుచేసి చట్టప్రకారము సదరుబోర్డులను నిర్వహించేయించి, తమస్వలమున సంఘవ్యవహారములను ప్రత్యక్ష నిదర్శనముతో సదరు బోర్డులవలని ప్రయోజనములను కనుబరచినవత్తుమున అట్టిబోర్డులను అంగీకరించెదమనియు, ఇట్టిబోర్డులు ఏర్పాటుచేయుపద్ధతి నూతనమైనను, ఆలోచించలేని సలహాఅనియు, ఆలోచనకు అర్హమైనదనియు జవాబొసగిరి. ఇట్టి క్రమపద్ధతిని సంఘాభివృద్ధి కనుబరచినవిషయముగాని ప్రాతినిధ్య మొనగుటకు అవకాశ ముండదనియు, రాబోవు ఎన్నికలలోపల సంఘములు క్రమపద్ధతిని ఏర్పాటు చేసుకొనలసిన దనియు తెల్పి విచ్చిరి.

2. మండల విద్యాసంఘముల నిర్మాణవిషయములలో ప్రస్తుతపరిస్థితులను గూర్చి ఎక్కువగ విద్యావంతుల స్థానములను (ఎవాక్వేషన్లు) బలపరచి స్థానిక సంఘసభ్యుల తగ్గించి, పరిష్కాధికారుల బాధ్యతలను స్థిరపరచి, యింకను ఆసక్తికములయిన మార్పులను చేసినగాని సదరుసంఘములవల్ల కార్యము చక్కగా నెరవేరజాలదనియు, రాయబారమువారు నొక్కి మనవిచేయగా శ్రీ మంత్రవర్ణము ప్రారంభవిద్యావ్యాప్తికొరకు స్థానిక సంఘ సభ్యులయొక్క ఆసక్తికత కనుబరచుచు, నెల్లూరుజిల్లాలో విద్యావ్యాప్తి విశేషముగా కాకపోవుటకు మిగుల చింతించిరి. విద్యావంతుల సంఖ్య ఎక్కువచేయు విషయములో ఆలోచించబడు నని మాడ తెలిపిచ్చిరి.

మరియు లోకల్ బోర్డులన్నా, ఎయిడెడ్ బోర్డులన్నా, ఒకటికొకటి విరోధించక పని చేయుమండవలసినదనియు ఎయిడెడ్ పాఠశాల లున్నచోట్ల బోర్డుపాఠశాలలు నిర్మించ కూడదనియు, దీనికి ప్రామాణ్యములయిన నిబంధనలు ఆలోచనలో ఉన్నవనియు తెలిపిచ్చిరి.

3. ప్రైవేటు స్కూలులపరిమితి తగ్గుగలవిషయములో, లోయర్ గ్రేడులు యవ్వతీకే నిలుపునచేయు ఏర్పాటులు చేయబడియున్నవియు, ఇతరగ్రేడులను కాలపరిమితి తగ్గించు విషయము ఆలోచించబడు ననియు తెలిపిచ్చిరి.

4. ఎయిడెడ్ పాఠశాలల కిచ్చు గ్రాంట్లు విషయములో, ఇప్పడున్న గ్రాంట్లు బహువ్యయమున స్థానిక సంఘములవారు విద్యాసంబంధపన్నులను వేయుటకు ఏర్పాటు చేసుకొనని కారణమున యిట్టిగ్రాంట్లు యవ్వతీకేవచ్చినదనియు, అట్టిపద్ధతిని స్థానిక సంఘములవారు త్వరలో అమలంబించు పక్షమున సదరు ఆధికారమును శ్రీగవర్నమెంటువారిచేప్పించవలసివచ్చుననియు తెలిపిచ్చిరి. ఇక బిల్లింగు రెంటుల గ్రాంట్లు, కంటింజెంటు ఖర్చులు మొదలగు వాటివిషయమై ఉత్తర్యులు పంపెద మని తెలిపిచ్చిరి. దేశమునకు అనుగుణ్యమగు విద్యను చెప్పించువిషయములో సహితము తాము సదుపాయములను పెదకున్నట్లు తెలిపిచ్చిరి.

5. మిగిలిన విషయములకంతమున, ప్రత్యేకజవాబుత్వరచి పంపెదమని తెలిపిచ్చిరి.

ఇంతటితో రాయబారము (డెప్యూటీ మేన్) యొక్క కార్యము ముగిసినది.

శ్రీవారి సన్మానమునకు రాయబారమువారు శ్రీమంత్ర వర్ణులను, శ్రీ డొక్టరు దొరవారికిన్ని, మహాభార్యకవందనములు సమర్పించి శిలపుగొని వెడలిరి.

కనుప రి నారాయణయ్య కార్యదర్శి.

ఆంధ్రదేవాంగ సోదరీ సోదరులకు విజ్ఞానన

ఈ మార్చి నెల 8 వ తేదీనందు వెలువడిన ఆంధ్రపత్రిక నుండు ఒక విశేషం, 8-2-25 తేదీ పెద్దాపురమున సమావేశమై గోదావరిమండల దేవాంగసంఘము స్థాపించబడి కొన్నిని యామకములు గావించబడి కార్యనిర్వాహకసభము యేర్పాటు చేయబడెను" అని వ్రాసియుండెను. ఈ విషయమును గురించి యింత ఆలస్యముగ నయినను ప్రకటించ గలిగినందులకు సంతసిం చుచున్నాము. పెద్దాపురమునందు జరిగిన ఆంధ్రదేవాంగ మహా సభలో పత్రికాకార్యనిర్వాహకసభ మేర్పడి పత్రిక ప్రచురించ వలయునని పెద్దలు తీర్మానించినందుకే. మహాసభాసంతరము పిఠాపురమునుండి పత్రిక వెలువడనందున పత్రికాభిమానులు కొం దరు కార్యనిర్వాహకసంఘ మేర్పడినవిషయములపత్రిక వెలువడనని తలచుచున్నార. గోదావరి మండలమువారు పత్రికావిషయమై యిదివర కేమియును తెలిపియుండలేదు. ప్రస్తుతస్థితిగతులను జిట్టి చూడగా మన సంఘము నందు పత్రికాప్రచారమున కంటెను ఉపన్యాసముల ప్రచారమువలన నే విక్సీలై ప్రయోజనము కన్పట్టునని చాలమంది యభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇందునకు సంఘముయొక్క నిధిని ప్రప్రథమమున నభివృద్ధికి దెచ్చినచో సక్రమముగ నుద్దేశము తీడెరగలవనుట నిస్సంశయము. పత్రికాభిమానులను, వర్తకులను, విద్యార్థులను షేరు 1 కి పదిరూప్యముల వంతున నిర్ణయించి పదివంద లక్షేరవరకును చేర్చి ఆముత్యమున వర్ధభాగమును ముద్రాకాల యమునకును, మరయొక సగమును ప్రచారకుల వేతనములకును, వినియోగించి వారపత్రికగా ప్రచురించి తీవ్రమైన సంఘాభ్యుద యాంధోళనమును సాగించుటకై రాబోవు ఏప్రిల్ నెలలో అభిలఖారత దేవాంగమహాసభ సమావేశమగునాటికి ప్రథమపత్రిక యైనను వెలువరించుటో లేక షేర్లను సంపాదించుటకు డొక్టరుల శేర్లరచి వారి నామములను గలిగిన ఫారములను న యారు చేయుటో, ఆ వత్సక మనియును అందులకు ప్రారంభస్వయమును భరించుటకు తలచి యున్నార మనియును ఉత్సాహపూర్వకముగ డెబువుటనూ త్రమేగాక నేను గడచిన మహాసభలో నొడంబడినట్లు వేతన లాభము నేమాత్రమును గోరక సంఘసేవచేయుట కియ్యకొనవ యుననియును నాకు డెప్పుచున్నారు. కాని మనసోదరులలో నెంతటి ఉత్సాహముతో వాదనముచేయుచున్నారో అంతకు రెండింతలు నిరుత్సాహులై యాడినమాటను దప్పవారునుగూడ కొందరుకలరు. కావున సంఘాభిమానుల యభిమతముల దెలిసికొ నక నెల్లూరు నిర్ణయము చేయరాకున్నదని వందన శతంబులతో మనవి చేయుచున్నాడను. అగుటచే వారివారి యభిప్రాయములు వేగమే తెలుప బ్రార్థితులు. పరిపూర్ణసంఘాభిమానులు కొలదిమంది యైనను లేనియెడల సంఘాభ్యుద యాంధోళన నిలువజాల దనియును ప్రస్తుతపు మన దేశపరిస్థితులకు దగినవిధముగ మనసంఘము నేపకేయజాలదనియును, అందుల కనుగుణముగ మనహృదయములు మార్పునొంద వలయుననియును నేను సర్వేక్ష్యుని ప్రార్థించుచున్నాను. సా ర్యతీపురం శ్రీయుత కొండపల్లి గుంపన్నామిగారు షేర్లను చేర్చుటయును పత్రికాప్రచారమునుగూడ నొక్కపర్యాయమే జరుపుట యొక్క మనియును అందులకై విశాఖపట్టణ మండలము వారు వేతనమును గోరకయే నేనజేయుటకు ఒడంబడియున్నట్లున్న నాతోడ ప్రశంసించియున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులు శేవులమును శుభకూచకములని నేను విశ్వసించుచున్నాను. అంతమాత్రమేగాక, ప్రథమమునుండియు నా యెరిగినంతమట్టునకు పరిపూర్ణపత్రికాభిమానులగు శ్రీయుత ఆకాశం సోమశేఖరంగారు, డాక్టరు సజ్జా సూర్యనారాయణగారు, రావుసాహెబు మిదులతల వంపయ్యగారు, నల్లా శివయ్యగారు, ముప్పేన సోమరాజుగారు, శిలాపిరభద్రయ్యగారు, యామెదలకు పుల సోదరప్రముఖులు పత్రికావిషయమున అశ్రద్ధవహించి మానముద్రదాల్చక పరిపూర్ణాభిప్రాయముల డెబుపవలయునని పలు విధముల నేడుచున్నాడను.

పొన్నేరి రామకృష్ణయ్య,

దేవాంగ గ్రంథమాలా సంపాదకుడు-ముద్రాకు.

ప్రిన్సిపాలు మాకు కళాశాలసంతన జూపి విద్యార్థులగు
 లకు క్లాసు రూములను హాలును జూపిరి. అంతట మేము క్రిం
 ద వరాండాలోనికిబోయి అంతట విద్యార్థులపనితనమును జూ
 పు చిత్రకళా ప్రదర్శనమును జూడబోతిమి. అందు దేశవాసు
 కుల యొక్కయు, విశ్వవిద్యాలయాధికారుల యొక్కయు లే
 కిన చిత్రములు గాన్పించెను. ముఖ్యముగ నందు నుదాత్తుని

యొక్కయు, ప్రిన్సిపాలుగారియొక్కయు పటము లుండెను. కొన్ని నీటిరంగు చిత్రములును మరికొన్ని ప్రకృతిచిత్రముగను, గాన్పించు చిత్రములుండెను. గాంధీయు మహాత్ములార్యులు మూడుకాలతో పనిగెట్టునున్నటుల వ్రాసి హిందూ మహాత్ము దీయమైతిని చిత్రించినవాన్ని యందు గలదు.

మహాత్ముని రాకను నిరీక్షించుచు మేము కళాశాలా ప్రధానద్యారముకడ కేగితిమి. అంతలో మహాత్ముడు సకుటుంబముగా బంసీలో ననటికి వచ్చెను. వేదిక కెదుట విద్యార్థుల స్థానము కలదు. దానికి మడితెట్టున ప్ర్యేలస్థానము కలదు. మమ్ము గూడ నచట కూర్చుండవలెనని వెంటనే ప్రిన్సిపాలుగారును, సెనేటుసభ్యులును మహాత్ముడును బాటలు తీసి నీలవర్ణపు కాలువను ధరించి వేదికపై ఛాందినీగల భాగమునకు వెళ్లిరి.

గాయకలలో కొందరు మొదట సంస్కృతభాషలో మహాహారముగా వ్రాసినవేదిక. పిమ్మట పితామహులలో గావము జరిగెను. పిమ్మట నీవేదికను చదివెరి. విద్యార్థులు పలువురు సంభాషించిరి. పిమ్మట ఒక్కొక్క విద్యార్థి పేరును పిలువగా ఆతడు వేదికకడకు వెళ్ళుచుండెను. మహాత్ముడు వారికందరికిని పట్టుముల నొసంగెను.

ఒక గంభీరకదనము మహాత్ముడియందు గూడ నుపన్యసించెను. అతడు బంసీపురమున కేగినట్లు చెప్పెను.

అంతవరకును క్రిందనే కూర్చుండిన మహాత్ముడు పుడు ఒకబల్లపై నెక్కి పద్యాపనము చేసికొని కూర్చుండెను. ఎప్పుడు చూచినను మహాత్మునిమూర్తి చాల ఆకర్షకముగానే యుండును గాని యీసారి సరిగ్గతులగుబట్టి మరింతదర్శనీయముగానుండెను. చుట్టును తెల్లనిస్థంభములుపైని పచ్చనిఆకులతోరణములతోనొప్పుచున్న చప్పరము, నలుకర్కలను నీలవర్ణపుకాలువలను ధరించిన పాలకసంఘసభ్యులు, మధ్య ఉన్న తాసనమున నా సాసీనుడైన మహాత్ముడునుగల అదృశ్యము కడుగంభీరముగతోచెను. మహాత్ముడు ఘూర్జరభాషలో 45 నిమిషములు వ్యవసరించెను. నూలుజడకుట అతిముఖ్యమున నది ముఖ్యసారాంశముని ఒకవాక్యములో మాకు తెలిపిరి.

పిమ్మట మరీయొక్కసారి సామగానము జరిగినది. పిమ్మట వందనములను తెలిపిరి. అనంతరము వారందరును వరుసగా ప్రదర్శనకాలకువెళ్లిరి. స్త్రీలు వారిననుసరించిరి. మొదట స్త్రీలను లోనికొప్పించిరి. పురుషులు ప్రక్కకొదిగిరి. మేముచూచిన నపిమ్మట యిద్దరు ఆశ్రమవాసులు మము భద్రముగా ఆశ్రమమునకు గొనిపోయిరి.

ఆశ్రమమునకు పావుమైలుదూరమున దేశీయుల యిండ్ల మధ్యనుండి మేమువెళ్ళుచుండగా నదిలోనండి చాల ఒంటెలు కొద్దుపైకి వచ్చుచుండెను. అవి చాలబాగుగా నున్నవి. మేము వానిని ఛాయాపటము తీయదలచి ఒకయినుకబయలున కేగితిమి. పరిజనము ఒంటెలనునిలిపిరి. మేము ఛాయాపటమును తీసితిమి.

15వ తేదీని మేము ఖడ్గరుపంచన నేయనారంభించితిమి. అందరును చాలవంతగా చూడసాగిరి. చలిరాధ హెచ్చగుటచే ఆరాత్రి దేవదాసుగారు మాకు కాలవలను తెచ్చియిచ్చిరి. అప్పుడు మాటలాడుటలో వ్రాహ్మణులు ధరించు యజ్ఞోపవీతమును గూర్చి దేవదాసుగారు మాకువివరించిరి. (సశేషము)

నయ్యుక్తరాష్ట్ర శాసనసభ

దేశీయభాషమూలమున విద్యగరవలయునను తీర్మానము

స్వరాజ్యవాదులవిజయము

లక్ష్మణపురము, మార్చి 4:—నయ్యుక్తరాష్ట్ర శాసనసభయందు నేడు రెండు అసభికారుల తీర్మానము చర్చింపబడెను. రెండుతీర్మానములును స్వరాజ్యవాదులు ప్రతిపాదించి విజయముచెందిరి. ఉన్నతపాతకాల తరగతివరకును హిందీ, ఉర్దూభాషల మాత్రమే న విద్య బాలురకు గ్రహణయోగ్యని స్వరాజ్యవాదులచే ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానముపై దీర్ఘచర్చజరిగెను. తుదకు తీర్మానము ఆమోదించబడెను. ప్రతిపరిపాలనాకాళులయందును శాసనసభచే నెన్నుకొనబడిన స్థాయిసంఘము నియమింప బడవలయునని రెండవ తీర్మానము ముఖంబులగుగా ప్రతిపాదించిరి. ప్రభుత్వముతరపున ఓడవలుగులు తీర్మానమును ప్రతిఘటించిరి. కొన్నికాళులందు స్థాయిసంఘముల ఆవశ్యకత తేదరయు, సామ్యమైతరగతు ప్రభుత్వము శాసనసభ్యులను సంప్రతించు చున్నదనియు, నెవరమైన కాళులందు స్థాయిసంఘములను, సలహాసంఘములను ప్రభుత్వము నియమించెననియు ఓడవలుగారు చెప్పిరి.

చాలనేపు తీర్మానముపై చర్చ జరిగెను. తుదకది అధికంగానుగల సభ్యులచే ఆంగీకృత మయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

భార్య నెంటుజారి గెజెటు

ప్రకాశక

జి. టి. హెచ్. బ్రాకర్ గారు డెవలప్ మెంటుకాళుకు కార్యదర్శిగా నియమింపబడెను. పన్నులవిచారణ సంఘమునకు బి. రామారావుగారు సహాయకార్యదర్శిగా నియమింపబడెను.

వెండిచేయుచు అధికారము

గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురంకాలాకాలా క్రిష్టియన్ వెండి చట్టప్రకారము వెండిండ్లు చేయుచు అధికారము రివరెండ్ (ఫెడిరే షీట్లరుగారి కియబడెను.

లాకాళు

ఆర్మిబాల్ యంగ్ గిల్పు కేంబెల్ గారిని ఎగ్జామినర్ బాల్ థ్రువెసిడెంటుగా నియమించిరి. చార్లెస్ ఓడెన్ గూహెర్స్ గారు రాజమండ్రి సెంట్రల్ జైలు నూపరిండ్లెంటుగా నియమింపబడిరి. కొక్కు పార్థసారథి నాయుడుగారిని గంటూరుజిల్లా బాపట్లలోను, ఇయాబి శెన్న జంబన్న గారిని బళ్లారిజిల్లా హోస్ పేటలోను, మహమ్మద్ అజీజ్ సాహెబ్, బహదర్, డి. తెల్వ నాయగంపిల్ల, చిన్ని వెంకటచెలం తెట్టిగార్లు, నెల్లూరులోను స్పెషల్ మేజిస్ట్రేటులుగా నియమించిరి. కర్నూలు జిల్లా సిరిశేలకాలాకాలా మహమ్మద్ సాహెబుగారు ఖాజీగా నియమింపబడెను.

రా. బి. మిలాయి చినతంబి రాజాగారు

చెన్నపురి శాసనసభాసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

రివిన్యూకాళు

వెల్లూరు జి. రాజారాంగారు బళ్లారి జనరల్ డ్యూటీ, నాయని శేషగిరిరావు నాయుడుగారు కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలకు సెటిల్ మెంటు సందర్శనమున స్పెషల్ గాను డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

డి. పి. డబ్ల్యుకాళు

ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యగారిని తెలవాడ సర్కిల్ కలెక్టరు గోదావరి డివిజనుకు మహాదేవ నీలకంఠయ్యగారిని మదరాసు సర్కిల్ కర్నూలు డివిజనుకు డి. ఆర్ రామస్వామయ్యగారిని తెలవాడ సర్కిల్ వెల్లూరు డివిజనుకు, ఇ. హెచ్. జే. న్యూవర్ణుగారిని కోరపుట్ డివిజనుకు మార్చిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన కాళు

నీతారామచంద్ర శ్రీరంగభూపాల భలేరావు బహదర్, దాసరి ఆడివయ్య, శ్రీమతి నావికొలను పద్మావతిమ్మ, జనాబ్ అబ్దుల్ హమీద్ బహదర్ గార్లు వెల్లూరుజిల్లాలోని సభ్యులుగాను, జి. డి. కామ్యూన్, జక్కుంకెట్టి భీమయ్య గార్లు కృష్ణాజిల్లా బోర్డుసభ్యులుగాను నియమించిరి.

మాంబలం యాస్ట్రర్స్ సెక్షన్ లెన్స్ ప్లానింగ్ స్క్వేముకు చెంగల్పట్టు కలెక్టరు అర్చిట్రేటుగా నియమింపబడెను.

అటవీ కాళు

మహమ్మద్ అబ్దుల్ హఫీజ్ సాహెబ్ బహదర్ గారు వెల్లూరు డివిజన్ ఎక్జిక్యూటివ్ అసిస్టెంటు కన్స్టేబులుగా నియమింపబడిరి.

వైద్యకాళు

డి. కాళువరావుగారు కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారి అధికారము క్రింద పనిచేయును.

జెంషెడ్ బెజాకాజీ చినాయిగారు మదరాసు మెడికల్ కాలేజీలో డెంటల్ సర్జరీ ప్రాధానముగా నియమింపబడెను.

శ్రీనివాసీమహారాజు

జన్మించిన దుర్గము

పివనేరీకోట

ప్రభుత్వము మరమ్మత్తుచేయుట

బొంబాయి, మార్చి 4:—నేటి బొంబాయిశాసనసభ యందు యన్. కె. బోలాగారు తేనె ప్రశ్నకు సమాధానముచ్చుచు, శ్రీనివాసీమహారాజుగారు జన్మించిన దుర్గముగు పివనేరీకోటకు మరమ్మత్తుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు దలచెట్టిరని గౌరవనీయులైన శ్రీవాస్థీగారు సమాధానమిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

శాసనసభాధ్యక్షుని వేతనముపై చర్చ

నాగపురము, మార్చి 4:— మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభాధ్యక్షుని వేతనమును గురించి చక్కని చర్చ జరిగెను. రి. లెగ్గ మెంటు కమిటీవారిచే మూచింపబడిన రీతిని సాలుపకు 1000 రూ॥లు అధ్యక్షుని వేతనముగ చట్టముందు యేర్పాటుచేయబడెను ఇంతకంటె హెచ్చుతీతమును యేర్పాటుచేయుటకు ప్రభుత్వ మంగీకరించెను. సెలెక్టు కమిటీవారు చట్టమును విచారించి నాల్గు గంటలలోపున రిపోర్టుచేయవలయునను తీర్మానము 86 సభ్యులచే ఆంగీకరింపబడెను. 22 మంది ఆంగీకరించలేదు. సెలక రూ 1500 రు అధ్యక్షునకు తీరముగ నుండవలయునని సెలెక్టు కమిటీచెప్పెను. అధ్యక్షుని కాలమంతయు శాసనసభయొక్క కార్యనిర్వహణము నిమిత్తమే ఉపయోగించవలయును. ప్రారంభమునందు మూచించిన రీతిని అధ్యక్షునకు సంవత్సరమునకు రూ 10,000 లు వేతనముగ నిర్ణయింపవలయునని డాక్టరు మూంజి గారు ప్రతిపాదించిన సవరణ వోటునకు వెట్టుకుండగనే ఆమోదింపబడెను.

మాంబెగుగారిని క్లాఫిండుట

మాంబెగుగారిని సుతిండుట మాంబెగుగారిచే స్థాపింపబడిన సంస్థలను వర్గిల్ల చేయుటకంటె ఎవరును వారి సభికముగ క్లాఫింపజాల రని స్టాంటనుగారు చెప్పిరి.

విరమింపనున్న అధ్యక్షుడును సర్ గంగాధర చిట్టు పినుగారు బ్రస్తుతింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆగాఖాను హాకీ టూర్న మెంటు

బొంబాయి, మార్చి 4:—ఈ సంవత్సరముందు వైటూర్న మెంటులో బాల్మినెటకు ముప్పదిటీములు వచ్చుచున్నవి. ఇందులో ఆయదుటీములు పల్లెటూరులందుండి వచ్చుచున్నవి. కచ్చుగలవారగు డి. డి. సి. ఐ. రైల్వేవారి ఆశ్చిరుటీముకప్పున సంరక్షించుకొనుటకు మానుకొనికలక త్రాయందలి చిట్టనుకప్పుకొరకు పోటీచేయుచున్నవి. లక్ష్మణపురమందలి బెంగాలీయులును విశ్వవిద్యాలయపు బరీక్షలచే అటుఅటుటకు రాజాలకున్నారు. జబ్బలపురం టీముగాని యన్. డబ్లియు. యి. టీముగాని వచ్చుటకు వీలులేదు. రాబోవు సోమవారమునాడు టూర్న మెంటు యిచ్చుట ప్రారంభమగును. (ఆ. ప్రె.)

భారతి

న చిత్రమానవత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

సచిత్రమానవత్రిక ప్రతిసంచికయందును 3,4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పులుట కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ	6	0	0
అర్ధసంవత్సరము	„	3	0	0
విడిపత్రిక	„	0	10	0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అలాలు 0.10-0 స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంపజాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదాదగ్గర చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయించుకొని లెక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.

మేనేజరు, భారతి.
బొంబాయి, మెంబరు 212 మల్లాబా.

మదరాసు శాసనసభ

ఆయవ్యయపట్టికపై చర్చ

ప్రభుత్వసభ్యుల నిర్లక్ష్యభావము

నిన్నటి దినమున చెన్న ప్రభుత్వసభ సభాపాదసంతకము తిరిగిసూచనతో మైనపుడు ఆయవ్యయపట్టికపై సాధారణచర్చ సాగెను.

ప్రభుత్వసభ్యులు హాజరులేకపోవుట

చర్చను సాగించుటకు పూర్వము సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు క్రమచర్యను గురించి ఒక ప్రశ్నను చెప్పి ప్రభుత్వసభ్యులెవ్వరు లేకపోయినపుడు ఆయవ్యయపట్టికపై చర్చజరుపుటలన లాభములేదనియు - సభ్యులుదెలుపు ఆక్షేపణలు గనునించి వానికి సమాధానమొసగుట కీ చర్చ యుద్దేశింపబడెననియు నుడివెరి.

అధ్యక్షుడు:—చర్చ సందర్భమున ప్రభుత్వసభ్యులుండి తీరవలెనని స్థాపించెను అర్థమైతే.

రెడ్డినాయుడుగారు:—వారు ప్రభుత్వరక్షణకు నొసగుటకుగా నాచర్చ యుద్దేశింపబడెను. ప్రస్తుత మొక్కసభ్యుడైన లేడు. అందుచే నీచర్చ నివృత్తియొనముగను.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు:—ఆఫీసులు నివేదికలను ప్రభుత్వసభ్యులకు ముందుగా సవరణజేయవలదని అధ్యక్షుడు తీర్మానము చేయవలెను. అప్పుడు సభ్యులు తప్పక హాజరుగాగలరు.

ఈసమయమున పానుగల్లు రాజాగారు సభలోనికి వచ్చి కరకాళిధ్వజులు చెలరేగి తనస్థానమున గూర్చునెను. తరువాత ఇతరప్రభుత్వ సభ్యులుక్రమముగా వచ్చిరి.

టి. ఎం. నారాయణస్వామిపిళ్లెగారు

ఆదాయవ్యయపట్టికయందలి లోటు:—ఆదాయ మభివృద్ధియగు కార్యములకు చెల్లించిన మొత్తములన గలిగినచో నది ఆసంత్కృష్టికరముగ నుండకపోయినది. భూమిపన్నుకాపుపై న చెల్లించబడు 41 లక్షల మొత్తములో 21 లక్షలు రికెటిల్ యెంటుకొరకు చెల్లించబడుచుండెను. ఈరాష్ట్రమున పడే పడే నెన్నియోమార్లు రికెటిల్ యెంటు జేయబడుచుండెను. ఇందువలన సాగుబడియగుభూమి వైశాల్యమును ఏవిధముననైనా అధికముగ సృష్టించగలకేమా దెలియకున్నది. ఏవియెట్లున్నను రికెటిల్ యెంటు విధానము ప్రజలయందలికి మగు నసంతృప్తిని గలిగించుచున్నది.

ప్రభుత్వములను సన్యసమృద్ధిమగు భూములుగా మార్చిన నని వాదనమొనర్చి లామెంబరుగారు ఇంగ్లీషునదిల్లు నామో నింపజేసిరి.

లామెంబరు:—ఈసభవారి సహకారముతో మాత్రమే.

నారాయణస్వామిపిళ్లెగారు:—ఇంగ్లీషున యభివృద్ధి యొక్క ఆవశ్యకతనుగురించి ఎంతనుడిచినపు డది యతిశయోక్తిగాజాలదు. లామెంబరుగారు మేటూరు ప్రాంతము ప్రారంభించెదనని చెలిసిరి. ఈప్రాంతము గియుటకు 12 వత్సరములు పట్టును. 6 కోట్లు వ్యయమగును. అట్టిస్థితిమున కీనిత్యరము 4 లక్షలుమాత్రము ప్రత్యేకించిరి.

లామెంబరుగారు:—ఇండియామంత్రి - మేటూరు ప్రాంతమున కనుమరించుచు ఈదినముననే తంతునంపెను. వారియభిప్రాయ మెట్లుండునో దెలియక కొలదిమొత్తమును ప్రత్యేకించితిమి. వారనుమరించిరి. కాన అస్థిమనకు ధనము తక్కువగాదు.

నారాయణస్వామిపిళ్లెగారు:—లామెంబరుగారి ప్రభుత్వరక్షణకు సంకల్పమునదెలిపి ఇంకను నుపన్యసింపుము, ప్రభుత్వమువారు ప్రజోపయోగకరములగు పనులను పూర్తిగ నిర్లక్ష్యమొనర్చుటకు ఖండించిరి.

వి. బి. టి. ఎత్తిరాజులునాయుడు గారు

అటవీకాపు ఏమిచేయుచున్నదో ప్రజలకు చిరుబర రహస్యముగనున్నది. ఈకాపునండి ఇంతవరకు ఏమీలాభము నచ్చుటలేదు. ఈవత్సరము ఎప్పుడును సూచన లేదు. ముందుముందు లాభమువచ్చునట్లు సూచనగూడలేదు. వ్యయకాపు ఆదాయము 2½ లక్షలు తగ్గెను. వ్యయముమాత్రము 4 లక్షలు పోయెను. మోక్షార్థవ్యాయమార్లులసంఖ్య మాత్రము పెంచుచుబడుచుండెను.వీరికి తగినంత పనిలేక విశ్రాంతిగా గూర్చుకొను చుండిరి. ఆవస్థనుగూర్చి కనీవారములందు కోర్టుపెట్టవలెనుగాని. వ్యయముల సంఖ్యను పెంచుచురాదు. జిల్లాలయందు సబుకోర్టులసంఖ్యను 1700 ను తగ్గింపవలెను. పల్లెటూళ్లెరులనుండి కో

ర్టువస్తును వసూలు జేయుచున్నారు. కాని చాల భాగము పల్లెటూళ్లకు అట్టికోర్టుల సౌకర్యము నొసగుటలేదు. ప్రభుత్వము వారిపట్ల దనవసరముగ ప్రారంభించు గృహనిర్మాణములను నిలిపివేయించియెడల బ్రిటిషు ప్రభుత్వము అగిపోదు. ప్రభుత్వము వారు ఆసహాయావ్యయము అగిపోయినంత మాత్రమున ప్రజలు ఈపరిపాలన మంగీకరించిరని యెన్నరాదు. ప్రస్తుతపరిపాలనను మార్చివేయుటకు ప్రజలింకను దృఢనిశ్చయములే యుండిరనుట కిది నిదర్శనముగ నెంచవలెను.

డా. న.కేశవుగారు

డాక్టరు న.కేశవుగారు - రాష్ట్రీయకృషిమంత్రి పూర్తిగా లోలగించునటు లానర్చుటకు తీవ్రముగ నాందోళన మొనర్చవలెనని నుడివెరి. కాజీకు - ఆర్థిక - కారణములచేత, ఉద్యోగమును భారతీయ మొనర్చవలెనని గోరుచున్నాము. ఇంతవరకు రాజకీయముగ, ఫలితముగాని, అర్థిక ఫలితముగాని గలుగకపోవుట విచారకరము. భారతీయోధికారాలకు గూడ - యూరపియును అధికారాలతో సరిసమానముగ వేతనముల నొసగవలసి వచ్చునెడల - సుద్యోగములను భారతీయముగ నొనర్చుటవలసి యుపయోగమేమి. అన్ని యుద్యోగకాపులను రాష్ట్రీయముగ నొనర్చుట మంచి. అప్పుడైనను - ప్రజలలో వేర్వేరుసంఖ్యముల వారికి అసౌకర్య విశ్వాసము గురువరకును యూరిపియుద్యోగులను నియమించుచునే యుండవచ్చును. ప్రస్తుతము మంత్రిగారు, కార్యనిర్వాహక భాగస్వామి భారతీయసభ్యులును, తమవేతనములకు తగ్గించుకొనకలెను. పనరాష్ట్రీయమున క్షయవ్యాధి అమితముగ వ్యాపించియున్నది. మదరాసునందు ప్రతి పదియొడ్డకును ఒక్కొక్క ఊయోగిగలడు. మదరాసు నగరమున నొక ఊయోగిగ కరణాలయము వేర్వేరుమట్టకును - క్షయోగిగ వైద్యము నం దెక్కువ ప్రవీణులగు వారు ప్రయత్నించుచున్నారే. ప్రభుత్వము వారాతని కన్నీసహాయముల నొసపవలెను. ఆరోగ్యవిషయముల గురించి, ప్రజలందు ప్రచారమొనర్చుటకుగాను, ప్రభుత్వము వారెక్కువ పూనుకొనవలెను. స్థానికస్వపరిపాలనకాపు పరిస్థితులు, సంస్కరణల పూర్వపు దినములకంటె నిష్కడేమాత్రము నభివృద్ధిపందలేదు. పల్లెటూళ్లకు సరియగుబాటలు లేకపోవుటచే ప్రజలు చాలకష్టములకు లోను గావలసివచ్చుచున్నది.

ఆయవ్యయపట్టికను చర్చించుటవలన ఎట్టిలాభమును గాన్పించుటలేదు. సభ్యులెంత చర్చించినను ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయము నినుమంతయు గౌరవించుటలేదు. గతవత్సరము నారాయణమీనగారి శిక్షను రద్దుజేయవలెనని ఈ సభవారేగ్రీవముగ తీర్మానించినను, ప్రభుత్వమువారు తీర్మానము నేమాత్రమును గౌరవించలేదు.

సర్ ఆర్థు న్యాపుగారు:—ఆతీర్మాన మేకగ్రీవముగ

నొనర్చబడలేదు. కేసు వ్యతిరేకముగ సమృతి నొసగిరి.

డా. న.కేశవుగారు:—అందుచేతనే ఈసభ పూర్తిగా

ప్రజలయభిప్రాయముల వ్యక్తీకరించుటలేదని చెబుచున్నది. ఈసభలోనుండు ప్రతిసభ్యుడును ప్రజలచే నెన్నుకొనబడువరకును, విమర్శింపబడు లేదు. అంతవరకును ప్రజాభిప్రాయము విజయమునదజాలదు.

బి. బి. సి. కేశవపిళ్లెగారు:—మాపిళ్లె వైదిల పరిస్థితు

లను వివరించుచు బర్లార్లైలునందు 800 మాంది వైదిల పలుకవచ్చుమలకు పాలగుచున్నారనియు, అతిపురం వైదిలందు అధిక సంఖ్యాకులు వైదిలగలరనియు దానిని హోముమెంబరుగారు, లామెంబరుగారు వీక్షించిరి. కాని అందు సక్రమముగ నిర్వహించబడని యంతయులన్నిటిని కనుగొనలేరే. రాత్రులయందు పలువురు వైదిల ఒకటిగ గొలుసులచే బంధింపబడుచున్నారు. ఇట్టి కృత్యము చేరొకచో నెన్నడును గాంచనేరదు. సిద్ధకాట్టికకాపుపరిస్థితుల వివరించుచు ఆస్సామునకు బంపబడు మాటలు నెలకు 7 లేక 8 రూపముల ఆదాయము బొందుచున్నారనియు అది వారిజీవనమున కేమాత్రమును జాలవనియు హోముమెంబరుగారు తమ ఉద్యోగకాలపరిమితిలో మాత్రం జీవనోపాధిని పక్కబరచి వానిని సంరక్షింపవలెనని పల్కిరి. ఇతరదేశములందలి భారతీయులు కూలిజాతిగ పరిగణింపబడుచున్నారు. ఈకాసనసభ్యులును, అధ్యక్షులుగూడ పరదేశములందు కూలివారుగనే జూడబడుచున్నారు. అనేక గ్రామములందు అంత్యజాతులకు నీటివసతులు, విద్యా అంగ్యసౌకర్యములేవు. నెక్రేటెరియలునందలి జవానులు చారికి వచ్చుచితములతో తమకుటుంబముల పోషించుకొనజాలకున్నారు. ఈ సమస్యను హోముమెంబరుగారు పరిష్కరించెనరని నమ్ముచున్నాను. అసంతృప్తుముజిల్లాలో ఒక్క ఇంగ్లీషుననువచ్చు

వివను ఇదివరకు జరిగి ఉండలేదు. ఈవిషయమై తగు శ్రద్ధజూరవలెనని కోరిరి.

యల్. సి. గురుసామి:—అడిద్రావిడుల పక్షమున నూట్టాడును పత్రికాముందును అంత్యజాతులకు పాకకాలలో విద్యాసౌకర్యము లొసంగబడవలెననియు, అస్పృశ్యత భేద మంతరించి వాకి సరియగువసతు లొసంగబడవంత దనుక మోక్షము లేదనియు, అంత్యజాతుల భోజనవసతులకు ఆయవ్యయపట్టికయందు ప్రత్యేకించిన ధనము స్వల్పమనియు బల్కిరి. చెల్లింగిరి గొండయగారు ఆయవ్యయపట్టిక అభివృద్ధి గనపరచుటలేదనియు, దేశముందు దారిద్ర్యము ప్రచురియున్నదనియు, అత్యధికమగు పన్నులు ప్రజలను వీడించుచున్నవనియు, తిండిలేక జనులనేకులు మాడుచున్నటుల ఉద్యోగులు, అధికారేధరులు అంగీకరించి యున్నారు. ప్రభుత్వమువారు కాసనసభ్యులుగావించిన తీర్మానములను ప్రార్థనలను కార్యరూపమున బట్టెదరని విశ్వసించుచున్నాను. నీటిపారుడు కాపుయందు జరుగవలసిన అభివృద్ధి జరుగలేదు. అనేక నిర్మాణములు ప్రభుత్వదృష్టి నాకర్షించియుండలేదు. మత్తుపదార్థవిక్రయవందు చాల అక్రమచరణ జరుగుచున్నది. ఇయ్యది దేశాధిపతి. వ్యవసాయ విద్యాకాపులలో భవనములు మొదలగువానికై వ్యయము అధికముగ జరుగుచుంట్ల తప్ప నే రెట్టి ఉపయోగము గానరాదు. కార్మికకాపు ఆనవసరముని తలంచెదను. స్థానిక, పురపాలక సంఘములే కార్మికాభివృద్ధికి పాటుబడగలవు. అధికవ్యయమును గలుగజేయు నీ ప్రత్యేక కార్మికకాపులని ఉపయోగపరచలేదు అని పల్కిరి.

ఉప్పిసాహెబు:—మాపిళ్లె ప్రజలలో ప్రేమను శిశువులను అనేకములగు బాధలకు లోనగుచున్నారనియు, సర్వసమ్యక్త మన్నిత మై చెన్నాను దేశము నేడు కాటకముల కాకరమై యున్నదనియు, మాపిళ్లెఖయిడిలు జైళ్లయందు లోనగుకష్టము లపారముగనున్నవనియు, నిర్బంధప్రాధమికవిద్యావిధానము సువిశాలందరకు గలుగునటుల యొనర్చవలెననియు, కేవలతీర్మానములుగాక నిజమగుసహాయము, కార్యపరత్వము, సానుభూతులను మాపిళ్లెయొడ గనపరచవలెనని పల్కిరి.

ఆర్. శ్రీనివాస్:—అంత్యజాతుల ఫలితభివృద్ధినిండి ఉద్ధరించవలెనని య, ప్రతికాపుయందును వారికి తగుసౌకర్యము లొసంగబడవలెననియు, పంచాయతులు మున్నగువానియందు అంత్యజాతులవారికి స్థానముండవలెననియు, కాసనసభయందలి ప్రతికూలపక్షమువారికి వ్యతిక్రమముగ తాను సమృత్తినింపగుచున్నాను. తమసంఘమున కనుకూలముగనే వారు సమృతుల నొసంగుచున్నందులకు వారి నభినందించిరి.

నారాయణ నంబూద్రి పాడు:—ఆయవ్యయ పట్టికను విమర్శించుచు ఆయవ్యయపత్రికనునందు లోటుగనిపించుట విచారకరమనియు, తమజిల్లాలయందలి ప్రజలకు విద్యాసౌకర్యములు, ప్రభుత్వోద్యోగములందు సరియగు ప్రాతినిధ్యము గావలెనని కోరిరి.

సి. గోపాలమినన్:—ఈసంవత్సర మిట్టి పక్షదాయకమగు ఆయవ్యయపట్టిక సమర్పించబడుట గురవచ్చు మనయు, ఆదాయమునకన్న వ్యయము అధికముగనుండు విధానము సంవత్సరముల తరబడి నెన్నియొనర్చుచున్నదియు, దానిని మార్పుజేసినగాని దేశాభివృద్ధి గలుగబోదనియు పల్కిరి. అధికధనము వెట్లుబడిపెట్టుబడిన వ్యవసాయము అటవీ, విద్యాంగకాపులపల్ల ఎట్టి ఆదాయము గలుగుటలేదు. 100 కి 98 లేక 95 పంతులు ప్రతికాపుయందును వ్యయముచేయబడుచున్నది గాని ప్రతిఫలమేమియు లేదు. మద్యపానోద్యమవిషయమై ఈ రాజధానియందు మద్యపాన దుర్భాసమును పోగొట్టుట కట్టి ప్రయత్నములు సలుపబడియుండలేదు. ఈ రాజధానియందలి గాడి ప్రి విద్యావిధానము మార్పుజేందవలెను. ఉత్తరసంఖ్యలందు అంధ్రసోదరులకు విశ్వవిద్యాలయము నిర్మాణమునకు ప్రయత్నములు సలుపుచున్నందులకు విద్యాంగసంప్రకా తలెదయు అభినందినీయులు.

ఓ. ఓ.కేశవ:—తివాసంఘములందు జనులకు ఉద్యోగములందు సరియగుప్రాతినిధ్య మొనరునదని కోరిరి.

యన్. దేవేంద్రుడు:—(అది అగ్రప్రతినిధి) అంధ్రమున నిట్లు ముచ్చటించిరి.

ఈసంవత్సరము బడ్జెట్టు సమాధి 88 లక్షలు లోటుపడినది. గవర్నరుమొట్టొ ఇండియావారికి ముచ్చటించుచు తనమునాను మామూలుగా యిచ్చుచున్న 100 లక్షల మించి 126 లక్షలు ముజరా యిచ్చుటకు అంగీకరించుచున్నాను

మన రాష్ట్రమునుండి ఇంపీరియల్ గవర్నమెంటువారికి ఇతర రాష్ట్రములకుంటే చాలా ఎక్కువ ధనమును ఇచ్చుచున్నాము. మనయొద్ద చాలా అక్రమముగా ఎక్కువ డబ్బును తీసికొనుచున్నారని అన్ని కక్షలవారును ఘోషించినారు. మేమును ప్రభువు నియమించిన మొత్తము మనము భరించుటకు వీలులేని ఘోరమైన అన్యాయమును మన కంఠటికిని తెలిసిన విషయమే. ముఖ్యముగా ననుకూలమున్న 126 లక్షలు మనకు రాకుండా ఇతర రాష్ట్రములవారు అడ్డువచ్చుచున్నారని మనకు కనబడుచున్నది. ఇది కావలసినదా నుండుటకై మన మంగరము విశ్వలాసముతో పోరాడవలసి. ఇంకా పోరాడవలసి. ఇంతేకాక ఎక్కువ డబ్బును మనకు రావలయునని గట్టి ప్రయత్నము చేయుటకు మేము ప్రయత్నించుచున్నాము.

2. అది ఇంకా లేదు అది దానిచేయి చాల కాలముగా అది అగ్రాధికారికి అధికారిగా వైసవంతి అందజేసి వికరముగా. ప్రభుత్వ మెంటువారును ప్రజలను ఇటీవల స్వల్పకాలమునండి యాభ్యంతరస్థాయమును గ్రహించి ముమ్మడిగా ధాత్రీ ప్రకారము కృషిచేయుచున్నారని. దురదృష్టవశాత్తూ నా సోదరులతరఫున వారికి వందలము లక్షలను బానిస కాలములో వారి బాధలనుండి విముక్తి అగుటకు యిప్పటికంటే ఎక్కువ ప్రయత్నములను చేయుటకు గూర్చి యోచించవలసిన దనియు, వారితలపు లన్నింటిని మనఃపూర్వకముగా ఆముఖ్యమంత్రి పట్టవలసినదనియు నేను కోరుచున్నాను. ప్రజాప్రతినిధులైన గౌరవనీయసభ్యులు వారు చేయవలసిన కృషిచేయుచున్నారని. చేపడరని తలచెదను. గవర్నమెంటువారు కూడా ఇటీవల మహాపాతకములు చేయుచున్నారని. ఇంకను ఎక్కువ చేయవలయునని కోరుచున్నాను.

ఎక్కువ డిపార్టుమెంటుకువచ్చు పన్ను చాలవట్టుకు చీదలవల్ల రాబడుచున్నది. ఆరాబడిపన్ను దురభ్యాసములకు ఆలవాటుపడిన సంఘములతో బాటు మా సంఘములో కూడా కొంతమంది అభ్యసించినందువల్ల ఈపన్ను బీదలకు చాలా హాని కలుగజేయుచున్నది. కనుక సాధ్యమైనంత త్వరలో ఈపన్నులను నిర్మూలముచేసి బీదసంఘములైన మమ్మును వృద్ధులొక తీసికొని కావడము గవర్నమెంటువారి కర్తవ్యము. ఈడిపార్టుమెంటులో మాజీతయలను కూడా అభీప్రాయముగా ఏర్పాటుచేయవలయునని కోరుచున్నాను.

పోలీసుడిపార్టుమెంటులో మాజీతయల కొంతమంది కానిస్టేబులుపనిచేయుచున్నారని. కానివారలకు ఏవిధమైన ఇన్ క్రిమెంటు ఇచ్చుటలేదు. పోలీసు అభీప్రాయములు ఇచ్చుటకు ఏర్పాటుచేయవలయునని కోరుచున్నాను.

సివిల్ ఇంజనీర్లలో మావారలకు ఏవిధమైన ఉద్యోగములు లేవు. కావున ఇటు అభీప్రాయము, ప్రేక్షకులను మావారలకు కూడా నియమించుటకు కోరుచున్నాను.

విద్యాశాఖమంత్రిగారు చేయుచున్న విద్యావిధానమునకు వందలము చేయుచున్నాను. ఈరాజధానిలో చిన్నతరగతి మొదలు పైతరగతులవరకు నిర్బంధితప్రాథమికవిద్యను మావారలకు నలకొల్పవలయునని గట్టిగా మనవిచేయుచున్నాను. ఆంధ్రదేశమునందు అది ఆంధ్రచాలలకు ఒక హాస్టల్ ను ఏర్పాటుచేసి నిర్బంధగలందులకు కోరుచున్నాను.

స్థానిక సంఘములలో మావారలకు నామినేషనులు ఏర్పాటుచేయుచున్నామని మాజీతయలనుండి మాజీతయలనుండి నియమించుట లేదు గనుక జనసంఖ్యనుబట్టి నామినేషనులు నియమించుటకును ఇవ్వదుచేయుచున్నాను నామినేషనులలో ప్రతితాలూకా భోర్లు, మునిసిపాలిటీలు, డిస్ట్రిక్టుబోర్డులలో తప్పక ప్రతిసభ్యులకు ఆద్యంతయు ఉండులాగున గమనించి చేపడరని కోరుచున్నాను. ఈనామినేషనులలో ఎల్లప్పుడూ రాదగిన ప్రజాతలవారలకు నామినేషను చేయుచున్నారని. ఇదికొంత అక్రమము.

అభివృద్ధిశాఖలో కో ఆపరేటివు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ల పదవులకు అర్హులైనవారు మాజీతయలనున్నారని. బి. ఏ. ప్యానెలవారుకూడా కలరు. వారికి ఉద్యోగములులేనివి తమ చాలా కాలమునుండి కృషిచేయుచున్నాను. ఇంతవరకు లభించనందుకు చింతింపు ఇకలేదు తనవీర్యాట్లు చేయవలసినదని ప్రభుత్వము నానిని కోరుచున్నాను.

లేబరు డిపార్టుమెంటువారు పాతకాలలను గ్రామములలో స్థాపించి కృషిచేయుచున్నారని. ఇంకను అపనిచాలరు. ఈరాజధానిలో ప్రతిపల్లెయందును మావారల విద్యాభివృద్ధినిమిత్రము పాతకాలలను ఏర్పాటుచేయుటయు, ముచిన్ శ్రీ సరుపాయములను పల్లెలకు సరియైనబాటలను నిర్మించి మంచిసౌకర్యములుచేయునలయునని కోరుచున్నాను.

నేటికార్యక్రమము

ఆయవ్యయవట్టికపై చర్చ

చెన్నైలో కావనభూత ఈవిషయము తిరిగి 11 గంటలకు సమావేశమై ఆయవ్యయవట్టికపై చర్చను సాగించెను. ఈవిషయమున ప్రజాపక్షమునకు ఈకార్యముపై 11 గంటల నడియందు సరాసరి ఆయవ్యయవట్టికపై చర్చయే సాగును.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు

ఆయవ్యయవట్టికపై సాధారణచర్చ జరుపుటకు ప్రత్యేకింపబడిన ముందుదినమున కాలమును వ్యర్థముచేయుటకు వేరుగానిది చేయుచున్నారని మండిపడిరి. ఈకాలమును గ్రాంటుల వోటింగునకు ముందుగాను చాలా యువయోగకరముగా నుండును. ఈ ముందుదినములందు చర్చజరుగుచున్నను ప్రభుత్వసభ్యుల సౌకర్యములు చాలవరకు ఖాళీగా చేయుచున్నది. దీనినిబట్టి జూచినయెడల-ఈచర్చనుండయే వ్యర్థమును నష్టిపాయమును వారు గూడ జలపామునుండిని తెలియగలరు. ఇదివరకు- ప్రభుత్వసభ్యులు మత్స్యభారతమును-చర్చనమయమున పథ్యమును కూర్చునియుండెడివారు.

ప్రస్తుతము ఆర్థికసభ్యు డిచ్చుటలేదు. ఉన్నయెడల ఈ వత్సరమునకిది ఆయవ్యయవట్టిక యువవ్యాసమువంటి యువవ్యాసము నొనర్చవలసిని జెప్పవలసింది. వారి యువవ్యాసములను-ప్రభుత్వసభ్యులకొకరినొకరి ఎట్లున్నదో ఏమాత్రమును తెలియుటలేదు. రాష్ట్రీయజనులు ఈ విశ్వరాంతమునకు 14 కోట్లరూపాయల వట్టికలో గలరు. ఈజులకు మొత్తము 14 కోట్లరూపాయలను బడితో చెల్లవలెను. యువము తమనుజూచి భయపడుచున్నాను. కాని ప్రభుత్వమువారు- సాంకేతికవ్యయముల సరిపెట్టుటకు గాను యువముల నొనర్చుచు. ముందుతరమువారి, ఆదాయముపై మనము బడుకొందు. ఆర్థికసభ్యుడు ఈవత్సరము ఆయవ్యయవట్టిక చాలాలోటుగా నున్నదని వ్యయమునకు తగిన ఆదాయము లేదనియు జెప్పుచు, భగవద్భుతకంపెనీకి 2 1/2 లక్షల నష్టమునొసగట కుద్దేయిండు చాల హాస్యాస్పదముగా నున్నది. ఇది చాల అవినీతికరము. ఇది ప్రజలకు చాలాఅన్యాయము. రాష్ట్రీయకృషిములు తగ్గింపునెడల లోటు నిలువగా మారుననియు కాని- ఈవిషయమున బట్టలపన్నును తొలగింపకుండు నుండుటపై సాధారణదేయంజేసినయెడల ఆర్థికసభ్యుడు తెలిసి, కొంత విచిత్రము గల్గింపజూచెను. రాష్ట్రీయకృషిములకు, ఎక్స్ ట్రాపన్నునకును పోటీలేననియు, రెంటినిగూడ నొనర్చుటకు వీలుగలదనియు- విశేషవాదనాయకు డగు బి. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు తెలిపిరి. భారతప్రభుత్వ ఆర్థికసభ్యుని యువవ్యాసమును జదివినవారెల్లను అట్లేదోచెను. కాని ఈవిషయమున మాయోక్తయూ మా పక్షము వారియోక్తయూ నష్టిపాయములను తెలిసికొనవలసినవి, ఆర్థికసభ్యుని యభిప్రాయమును నెడల తెలిపెదను. రాష్ట్రీయకృషిములకును బట్టలపన్నునకును పోటీలేవచ్చునెడల మేము బట్టలపన్నులను తొలగింపవలసినయెడల తెలిపెదము. అది జాతికంఠమున అనుమానకరముగా నుండును.

ప్రజాపక్ష త్రాఖలులకు ఎక్కువధనమును సంపాదించగలిగిన మంత్రులను కొందర నభినందించిరి. ప్రజలయొక్కయు సభ్యులయొక్కయు జ్ఞాపకశక్తి వీరిపోవుచున్నట్లున్నది. 1921-22 సం॥ న ప్రభుత్వాయత్త్రాఖలులకు 9 కోట్లు చెల్లింపబడుచుండెను. ఈవత్సర మీమొత్తము 12 కోట్లుపై గానున్నది. ప్రజాపక్ష త్రాఖలులైన 1921-22 సం॥ న 4 కోట్లు చెల్లింపబడెను. ఈవత్సరమున 4 కోట్లు 21 1/2 లక్షలు చెల్లింపబడుచుండెను. అనగా ప్రభుత్వాయత్త్రాఖలులయొక్క 4 కోట్లు హెచ్చుగా ప్రజాపక్ష త్రాఖలులపై చెల్లింపు మొత్తము 21 1/2 లక్షలు మాత్రము హెచ్చుచును. అంతయే గాక ప్రజాపక్ష త్రాఖలులనుకొనగలదిన అప్పు మొత్తములగూడ చెల్లింపలేకపోవుచుండెను. అందుచే నెక్కువ మొత్తములను ఆర్థికసభ్యుడు నిరాశించుటలో నాశ్చర్యములేదు.

సానుగలరాజాగారు:— ఎచ్చట హెచ్చింపబాలకపోయిరో తెలిపెదరా?

సత్యమూర్తిగారు:— గత మూడు వత్సరములలోను ప్రజాపక్ష త్రాఖలుల కొనగలదిన మొత్తము ఖచ్చితముకావుటవలన రు 156 లక్షలను ప్రభుత్వమువారు తిరిగి వశపరచుకొనిరి.

ప్రభుత్వసభ్యులమును తగ్గింపుట ఇంకను సాధ్యముగాననియు, అట్లుజేయుచో పరిపాలనాసామర్థ్యము తగ్గిపోవుననియు ఆర్థికసభ్యుడు నుడిపెను. పెద్దయంత్రోగములందు తగ్గింపు లానువుటకు మారు హెచ్చింపుచే వ్యయము హెచ్చుచున్నది. యూరపియను-ప్రభుత్వసభ్యు లింత తెలివిగానే నను 8000 ల ను 11 వ వేతన మొసగియుండుకొనజాలము. 3000 ల వేతనముపైన ఆర్థికసభ్యుగారిలో సగము తెలివిగవానినైనను నియమించుకొనెదము.

ప్రభుత్వసభ్యులు రైతులనుండి యధికముగా వచ్చుచున్నది. వారియభివృద్ధి కరములగు ప్రజాపక్ష త్రాఖలులపై 1/2 వం

తుమాత్రమే చెల్లింపును - ఎట్టి ప్రాధులనును రాని ప్రభుత్వ త్రాఖలపై 1/2 వంతులు చెల్లింపుట బాధియభివృద్ధికి విరుద్ధము ప్రభుత్వత్రాఖలులలో అటవీశాఖ చాల హాస్యాస్పదముగా నున్నది. ఈత్రాఖలపై 51 లక్షల చెల్లింపుచున్నాము. దీనినిబట్టి ప్రతిఫలము 54 లక్షలు మాత్రమే. ఈమొత్తములో సగము మొత్తమునే ఇతర అభివృద్ధికి చెల్లింపుటకు నుపయోగపడును. హైకోర్టు న్యాయమూర్తుల సంఖ్యను హెచ్చించుట కెట్టి యవసరము గలిగినో యెప్పుడు నొక ప్రకటన గా వింటే తన నిగారననీ యలామెంబరు వాగ్దాన మొనర్చెను గాని ఇంకవర కెట్టిచరచనను నొనర్చలేదు. హైకోర్టు న్యాయమూర్తుల సరిగా 11 గంటలకువచ్చి, సామాన్తము 4 గంటల సరిగ్గా లవరకును నుండునటు లొనర్చవలెను. కావనసభ్యులను పట్టికు ప్రాసెక్యూటరులగా గాని ఏ ఇతర ప్రభుత్వోద్యోగములకు గాని నియమించుపద్ధతిని వదలవలసినది లామెంబరును గోరుచున్నాను.

లామెంబరు:— ఆయాజిల్లాల కలెక్టరుల శిఫార్సులపై పట్టికు ప్రాసెక్యూటరుల నియోజన మొనర్చబడెను. నాకావిషయమున స్వతంత్రముగా మెలగుటకు వీలయిన యెడల నేనితరుల నియమించెడివాడను.

సత్యమూర్తిగారు:— కలెక్టరుల శిఫార్సులను నిరాకరింపబాలనను ఫిలివరకు గౌరవనీయసభ్యుడు నిరంతరపాతకార స్వభావమునలవరచుకొనుటలో నభివృద్ధి నొందనని తెలిసికొనుటకు సంతసింపుచున్నాను.

లామెంబరు:— ఇది కలెక్టరుల శిఫార్సుల నిరాకరించుటకు గురించిన ప్రశ్నగాదు. అవసరమునచో నెవరి శిఫార్సులైన నిరాకరింపగలను. ఈవిషయమున కలెక్టరుల శిఫార్సుల నవలంబించుట ఆచారము. దానిని వదలుటవలన కొన్ని పరిపాలక విమర్శలు గలుగును.

సత్యమూర్తిగారు:— ఈసభనా రెన్ని ప్రయత్నము లొనర్చినను స్థానిక స్వపరిపాలనశాఖ ఏమియు నభివృద్ధిగాంచలేదు. స్థానిక స్వపరిపాలనమంత్రి స్థానికసంఘములను తనయనుచరలకుద్యోగము లొసగు స్థానములకు నుపయోగించుకొని తన పక్షము నాదిభముగా బలపరచుకొన జూచుట చాల అవినీతికరము. ఎక్స్ ట్రాశాఖయందు అయిదుకోట్ల ఆదాయమున కంచనావేయబడెను. ఈమొత్తమునందు ప్రజలు ఔషధమునుభవించియు, అనేకదుఃఖములకు పాలకము నొసగుఅవినీతికరముగా భవము. భారతీయజాతిని త్రాగుబోతుజాతిగా నొనర్చుటవలన లాభములేదు ఈత్రాఖయందు మంత్రి కొకనిర్ణీత విధానములేదు. కార్యక్రమములేదు. ఇతర జిల్లాలకు వెళ్లినపుడు మాత్రము పెద్దపెద్ద యువవ్యాసము లొసగినచున్నా. ఇచ్చటికివచ్చి వాని నాచరణలో పెట్టుటకు అతనికి ధైర్యములేదు. విద్యాశాఖను గురించి యొకమాట చెప్పవలసింది. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము శాగితము మీద తప్ప వేరెచ్చటను లేదు. పనిజేయుటకు ధనము లేకదానిని విద్యాంగమంత్రి పరుండచెప్పెను. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నేర్పరచెదనని విద్యాంగమంత్రి ఈమధ్య యెప్పుడుచేసెను అది మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువంటి జేయగునెడల ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరచవలసినది గోతమ. ధనము, నొసగుకుండ విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరచినని జెప్పట ఏమాత్రమును నుపయోగపడులేదు.

ఆర్థికసభ్యుడు సప్లిమెంటరీ గ్రాంటుల ప్రతిపాదనలను తగ్గించుటకు ప్రయత్నింపవలెను. సరియగు ఆర్థికపరిపాలన కిది యవసరము. సప్లిమెంటరీ గ్రాంటులను చెప్పు ఆచారము క్రమక్రమముగా హెచ్చిపోవుచున్నది.

కావనసభలో ఆదాయవ్యయవట్టికపై జరుగుచర్చల నిష్పయోజనమును సభ్యులు గమనించుచుండటం సంతోషకరము. ఈసభనా నిరాకరించిన గ్రాంటులను- తగ్గించిన గ్రాంటులను ప్రభుత్వమువారు తిరిగి పునరుద్ధరించుచుండ వీనియుపయోగమేమి. ఈసభలోని సభ్యులందరూ అవినీతికరములలోనే ప్రభుత్వమును ప్రతిఘోషమునను ఎదుర్చుటయే సరియగువిధానమని గమనించి స్వరాజ్యపక్షమున జేరెదరు గాక యని కోరుచున్నాను.

రా|| బి|| యస్. సి. రాజాగారు:— అంత్యజాతులపక్షమున మాట్లాడుచు తమసంఘమునకు కావనసభయందలి అన్ని పక్షములనాను, మంత్రపక్షమువారును సమాకార సానుభూతుల నొసంగవలసిన గోరిరి. భారతప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయకృషిములందు సౌకర్యము లొసంగనిచో తామేమియు జేయనశక్తులమని ఆర్థికసభ్యులు నుడివియుండిరి. ప్రస్తుతము రు 126 లక్షలు తగ్గింపు ఒసంగబడినదని వినుటకు సంతసముచున్నది. అంత్యజాతులను అధోగతినుండి ఉద్ధరించి ఆర్థిక సాంఘికోన్నతుల గలుగజేయుటకు కొంతదబ్బు ప్రత్యేకింపబడవలెను. స్థానిక పురపాలక సంఘములకు సరియైన ప్రాతినిధ్య మియ్యబడ

లేను. అంత్యభావములందు కార్యములకు ఆయవ్యయపట్టిక
మందు ప్రత్యేకించినదను అర్హము. ప్రాథమిక పాఠశాల
మొక్కయూ, ఉపాధ్యాయులయొక్కయు స్థితి మిక్కిలి పీన
మగ నున్నది. దా దా పు ఉ పా ధ్యాయుల లో
ఁబంపురకు చాలినంత హాడు గుడ్డ తేక బా ధ నొండు మ
న్నారు. శిక్షణబొందిన ఉపాధ్యాయులసంఖ్య చాలస్వల్పము
నున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగములను భారతీయుల వశముకేయుట
మందు సరియగు విధాన మనుసరింపబడుటలేదు. కావున భారతీ
యులకు ఉద్యోగము లన్నిటియందు స్థానమును గలగజేసి పరిపా
యనను వారిపా స్రగతము జేసినచో భారతదేశము స్వదరిపాలనకు
ఆర్హమేయని జోధపడగలదు. విడిచిప్రభుత్వ మపుడు భార
తీయులకు స్వదరిపాలన సొంతగుటకు సంకల్పింపడు.

అల్పాస్ అభిఖాను:—ఆయవ్యయపట్టిక మిగులపరిశ్ర
మ, ఆర్థికతర్రఫుతో తయారుజేయబడినది. ఆర్థికపరిస్థితులు చా
లినంతగ లేనికాలమునందు పోలీసుకాపుకు అమితవ్యయము జేయు
ట సమంజసముగాదు. ఇద్దరు కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షులు అనవ
సరము. ప్రభుత్వసభ్యులందు మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యము కొ
రకు గవర్నరుప్రభుత్వతో పోరాడినందుల కెంతయు వారు ప్ర
కంపనీయము. జిల్లా తాలూకా జోర్డులకు సభ్యు
లను నిర్ణయించుటలో జిల్లాఅధికారులు మహమ్మదీయులందు
సరియగు ప్రాతినిధ్య మొసంగుటలేదు. నేడు వీధినాగన మ
హమ్మదీయబాలురు పూర్వమువలె లేదు. నేడు రెండింతలు జీత
ము చెల్లించవలసి వచ్చుచున్నారు. అందులకు తగుప్రయత్నము
లు ప్రభుత్వమువారు జేయుదురగాక. మహమ్మదీయులనగు
నేను మద్యపానమును పూర్తిగా దేశమునందు రూపుమాగోరె
దను. దేవానర్థమున నిమగ్నపానమువలన కోట్లాదిజనులు
సర్వవిధముల దుర్గతిపాలగుచున్నారు. కావున ఈదుర్భాగము
ను మాన్పగడగవలెను. ప్రభుత్వోద్యోగములందు తమసంఘము
నకును తదితరసంఘములకును సరియైన ప్రాతినిధ్య ముండునట్లు
జూడవలెననిరి.

పి. యస్. మార్తాండపిల్లే:—ఒకకోటిపైచిల్లర రూ
ప్యములు ఆయవ్యయపట్టికయందు లోటు గనుపడుచున్నది.
ఇంతకన్నను 10 కోట్ల లోటు గనుపరచిన
ఆర్థికసభ్యుని నేను ప్రకంపించి యుండగలిగెడి
వాడను. జాతి నిర్మాణకాపులైన ఆధికముగ వ్యయమును జేయ
కుండిన నింతలోటు గలిగియుండదు. పల్లెటూళ్లయందలి వైద్య
సహాయము చాలప్రచారము గాంచియున్నది. గ్రామములందు
నివసించుజనుల ఉపయోగార్థమై నిర్వహించిత ప్రారంభివిద్య
దేశమునం చెల్లెడల వ్యాపిం జేయబడుటకు విద్యాంగమంత్రి
పాటుబడగోరెదను. మంత్రిపదవులకు భంగపరుప యత్నించు
గాలి విశ్వవిద్యాలయసభ్యునిమాటలకు లోనుగాకుండవలయునని
గాలి సభ్యులను నే గోరుచున్నాను. గ్రామజీవితము, గ్రామ
పరిపాలనము పునరుద్ధరింపబడవలెను. ఆర్థికసంఘమునందు ప్రస్తు
తముగ్గి అవలంబింపబడువిధానము సక్రమముగ లేదు. స్కీము
లను తయారుజేయుటయందు ఆర్థికసభ్యుల కెట్టిప్రాముఖ్యమును
లేదు. అసంఖ్యాకములగు గ్రామములు
అనవసరముగ నొసంగబడుచున్నవి. విద్యాభవనముల
నిర్మాణమునకు ఎక్కుడు ధనవ్యయ మగుచున్నది. కావున
సీవిషయముల నన్నిటిని జాగ్రత్తతో పరిశీలించి ప్రజల
క్రేయశునకు తోడ్పడవలెను.

పిదప టి. యస్. రామగారు నేతురత్నము ఆయ్యర్
బల్లల పి. రామగారులు ఆయవ్యయపట్టికపై తమ యభిప్ర
ాయములను వెల్లడించిరి.

రెవ్ శాంబరగారు చీటిఫండు విధానమును ప్రభుత్వము
వారపలంబించగోరిరి. భారతీయుల ధానమచిరపరిచితమై యు
న్నది. ప్రజలెల్లరు దీని ననుసరించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు
దీనినేల అనసరింపరాదో తెలియజేసిరి. రాజధాని పట్టణముం
దు స్కూలు కాజాకోర్టుభవన నిర్మాణమునకు ఆయవ్యయపత్రి
కమునందు ధనము ప్రత్యేకించినందులకు ప్రభుత్వమువారు హై
కోర్టునందు న్యాయమూర్తుల సంఖ్య వృద్ధిపరచిన పిదప న్యాయ
స్థానముల స్థలవసతిచాలుటలేదు. కాని ప్రత్యేకభవన ము
త్వవసరము. అటవీకాపుయందు ఉద్యోగములను రైతులకును మ
ధ్య సహకారము ప్రబలవలెనని పల్కిరి.

గవునమియ్యా సాహెబుగారు

ఆర్థికసభ్యుడు ఆయవ్యయపట్టికను తయారుజేసిన రీతిని
ప్రకంపించి గతవత్సరము పట్టికకంటె నిది నిష్పావల్యముగ
నుండి లోటును స్పష్టముగ జూపుచుండెనని నుడిచి. జిల్లాల
యందు విద్యార్థి నెట్లు జడ్జికోర్టులను జిల్లాజడ్జి కోర్టులను కలసి
పనిచేయునట్లు లానర్నునెడల ఎన్నిభిషామెంట్లు వ్యయము
చాలతగ్గనని నుడిచిరి. ప్రాథమిక పాఠశాలకు పతనీయగంధ

ముల నిర్ణయించుటకోక సంఘముండవలెనని నుడిచిరి. బాలురకు
పకనీయ గంధముల రచించుట కొక సంఘు నేర్పరుచుటయందు
మంత్రిగారు శ్రద్ధపుచ్చుకొనవలెను. విద్యావిషయమున నీరావృ
మును మూడు వాల్సు భాగములుగ నొనర్చి ఒక్కొక్క భాగ
మున కొక్కొక్క సంఘు నేర్పరచవలెను. స్థానికావశ్యకతలకు
సరిపడునట్లు విద్యాప్రచారము నభివృద్ధి నొందించుట కుక్కు
వ విజుండును.

కె. వి. రామాబాదిగారు

ప్రస్తుత ఆయవ్యయపట్టిక రాష్ట్రముయొక్క ఆర్థిక
స్థితి ప్రతిబింబమనియు ఈస్థితి ఆభివృద్ధి నొందివలెననిచో
రాష్ట్రమున పరిశ్రమల నభివృద్ధిపరచవలెననియు జాతీయ నిర్మా
ణకాపుల కక్షను మొత్తముల చెల్లించవలెననియు నుడిచిరి.

రా. బి. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుసంతులుగారు

ఆర్థికపత్రికమును దాను పూర్తిగా నిరసించుటగాని ప్ర
కంపించుటగాని యొనగ్గజాలవలె నుడిచిరి. రాష్ట్రీయకమ్యులను
పూర్తిగా తొలగించునట్లు తీవ్రముగ ప్రయత్నింపవలెను. మన
ప్రభుత్వమువారికివరకు గట్టిగా ప్రయత్నింపలేదు. గత వత్స
రములయందు ఆజాయకుకంటె వ్యయ మతిత్యరీతముగ నభివృ
ద్ధిపొందుచున్నది. ఈ విధానమును త్యరీతముగ తొలగింపవలెను.
ఉన్నతోద్యోగములను హెచ్చించును వ్యయము తగ్గులేదని
నుడువుటవలన లాభము లేదు. ఉన్నతోద్యోగుల వేతనమునభి
మొనర్చుటకు నేనే మూతము సంగీకరింపను. స్థానిక రైల్వేలకు
నిర్మించు సభికారమును జిల్లాసంఘములనుండి తొలగించుట కాల
అవ్యాసము. మదరాసు ప్రభుత్వమువారినిగిరి వారి సలహాప్ర
చుక్కినియే భారత ప్రభుత్వమువారిట్లుజేసికో వారితో సంప్ర
దింపకయే జేసికోచిలియదు. 50 వత్సరములుగా రైల్వేసెక్కును
వసూలు జేయుచున్నాడు ఈమొత్తము స్థానికసంఘములవద్ద
నిలువదలెను. వా రామొత్తమువయోగించి రైల్వేల నిర్మిం
చుకొనుట కనుకాశము నొసగవలెను.

లామెంబరుగారు ఇరిగేషనుబిల్లును ప్రవేశ పెట్టుచు,
1924-25 వత్సరముననే కొన్నిస్కీము ప్రారంభించుట కదియ
లసరమని నుడిచెను. సంగమేశ్వరము, తుంగభద్రాప్రాజెట్టుల
ప్రారంభించెనని నుడిచెను. ఇంతవఱకు వావిషయమేమియు
ప్రారంభింపలేదు. ఇరిగేషనుబిల్లు సంగీకరించిన తరువాత ఇప్పు
డువానివనిని నిర్మింపమొనర్చుట న్యాయముగాదు. గతవత్సర
ముకంటె క్రొత్తవత్సరమున ఇరిగేషనుకాపుకింద వ్యయము
గూడ తగ్గింపబడెను. (సభజరుచున్నది.)

శ్రీముత కాండేగుల రామచంద్రరావుగారు

నేడు మెయిలులో రాజమహేంద్రవరము చేరిరి

రామచంద్రరావుగారు నేడుదయము మెయిలులో రా
జమహేంద్రవరముచేరిరి. గోదావరిరైల్వేస్టేషనులో గజపతిరామ
చంద్రరావు, డాక్టరు గురుమూర్తివరాజు రామారావు, సబ్బివీను
వేంకటకృష్ణారావు (పాణంగిసిల్లి జమీందారు), గార్ల మున్నగు
మిత్రులును జాతీయపాఠశాల ఉపాధ్యాయులను విద్యార్థులను
రామచంద్రరావుగారికి స్వాగతమొసగిరి. మచిరాజు రామచం
ద్రమూర్తి, మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగార్లు పుష్పహోముల సమ
ర్పించిరి. నేడు సాయంకాలము బహిరంగసభ జరుగును.

(స్వకీయనిలేకిరి తంజివార్)

ఏలము అమ్మకము

ఇండ్ల స్వంతదారుల ఉత్తరపు ననుసరించి ఈవిగున
తెలుపబడిన గృహములు మద్రాసు, మాంటూకోడ్డు (9, బ్లాక్
రన్నకోడ్డు) లో నున్న వాల్ససన్న ఎమ్మచెయింజివారి భవనము
వద్ద లేది మార్చి 10 వ లేది మంగళ్యాయనాడు మధ్యా
హ్నము 2 గంటలకు బహిరంగఏలముజేసి విక్రయించబడును.

1. పెద్దకొండ, రాజవీధిలో నెం 97 A/1978 రు గల
మిక్కిలి వసతియైనగృహము కేలవిస్తీర్ణము 170 X 81 అడుగులు.
గృహమువిస్తీర్ణము 120 X 81 అడుగులు. రూ 4000 లుకు
పైగా సవాలించేసినవారికే ఏలము ఖాయపరచబడును.

(బులుములు చెల్లించుటకై ఈ గృహము విక్రయించ
బడును.)

2. మద్రాసు, కేసేరి, పురకేశవాళు, వెళ్ళొవీధిలో
నున్న నెం 22 B రు గల ఇంటిపేడగృహము విక్రయించ
బడును. ఇదికాపురమునకు లిగిసి. ఈయింటిపై నేలాటి బులు
ములును లేవు గృహములను పకీకీంపగోరువారును ఇతర
నివర్తులు తెలియగోరువారును ఈదిగునవిలాసమునకు వ్రాసే
బడయలగు.

Watson's Exchange
Auctioneers, Mount Road, Madras.

మదరాసు వార్తలు

నందనూరు చరిత్ర కాలక్షేపము:—శత్రు [7 వ
లేది శనివారము] సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆర్యవియూస్వీ
టు గోల్డేహాల్లో సి. సరస్వతి బాయిగారు నందనూరు చరి
త్రనుగూర్చి కాలక్షేపము కావించెదరు.

తపాలప్రకటన:—పోస్టుదేవుడు పంపబడుజాబులు
9 వ లేది సోమవారము ఉదయం 7 గంటలలోగ జెనరలు
పోస్టాఫీసునందు పోస్టుచేయవలయుననియు రిజిస్టరు పార్సలులు
7 వ లేది సాయంకాలము 5 గంటలలోగ పంపబడవలయు
ననియు ప్రెసిడెన్సీ పోస్టుమాస్టరుగారి ప్రకటించుచున్నాడు.

వెంకట్రామయ్యవైద్యశాల:—మెలాళూరు కచ్చేరి
కోమనందలి ఈవైద్యశాల సాంబత్సరికోత్సవము మార్చి 7 వ
లేది శనివారంసాయంకాలము 5.30 గంటలకు వైద్యశాలభవన
మున గా. పానగలరాజుగారి అధ్యక్షతన జరుగును. మంగల
ప్రదర్శనము మాడ ఏర్పరపబడినది. ఈవైద్యశాలకు చేసిన
పాఠశాల పరీక్షయలకుండు లీజులైసెన్సాకికె నల్లుము లిక్కబడును
వ్యయకోగ చికిత్స అను విషయమై డి. విద్యాధి ఉపన్య
సియును.

వ్యాపారము కీ డావార్తలు

మెన్నిను పోటిపంచెములు

సోతు ఇండియను అభివృత్తి ఆసాసియేషనువారి గూజ
మాన్యమున జరుగుచున్న మెన్నిను పోటిపంచెములలో నిష్పన్న
దీపము మూడు అటలు జరిగెను. స్త్రీలు సింగుల్ను ఖాబిర్లి
కన్య కోలమునలని గెలచెను. కోలంసతి కడుసమర్థతో ఆడెను
గాని ఇటీవల అన్ని పోటిపంచెము లందును విజయము గాండు
మ ప్రసిద్ధిచెందిన మోబిర్లి కన్య ఎదుట వారి ఆట ఫోభించక
బోయెను. పురుషుల సింగుల్నునందు సార్వభౌరావుగారు మంగల
నులభముగ నెగ్గారిని గెలచిరి. పురుషుల డబుల్సునందు అప్పా
పుకెట్టి కమలాకరరావుగార్లు రామరావు బ్రహ్మానందరావుగా
రల్తో ఆడి ఓడిపోయిరి. పురుషుల సింగుల్సునందు రామరావు
గారు యస్. ఆర్. సి గార్లు, పురుషుల డబుల్సునందు యస్
యస్. ఆర్. శర్మ విశ్వనాథంగార్లు. నాగరాజ్ మరియొకరితో
ఆడవలసియుండెను గాని ప్రతిపక్షులు సమయమునకు ఆడుటకు
రానందున సింగిల్సునందు ఎ. రామరావుగారు, డబుల్సునందు
యస్. యస్. ఆర్ శర్మ విశ్వనాథంగార్లు గెలిచినట్లుగ ప్రక
టించబడెను. ఆడబడిన ఆటలాస్కారుల వివరములు ఈదిగున
ప్రకటించబడినవి.

డి. సార్వభౌరావుగారు ఆర్. ఇ. నెగ్ గారి నోడించిరి.

6-2;6-8

మోబిర్లి కన్య కోలంసతిని ఓడించిరి.

7-5;6-4

బ్రహ్మానందరావు రామరావుగార్లు అప్పాపుకెట్టి కమలాకర
రావుగార్లు ఓడించిరి.

6.0, 11-9.

నేటిదినము జరుగు ఆటలు

నేటిదినము ఈక్రింది ఆటలు జరుగును. స్త్రీలు సింగుల్సు
నందు గోంపద్దజ సతి రైలుసతితో ఆడును. పురుషుల డబు
ల్సునందు పి. యస్. వెంకట్రామను వారిమిత్రుడులసి చెం
గయ్య వారిమిత్రునితో ఆడెదరు. మిక్సెడ్ డబుల్సునందు
హర్షింజాదంపతులు మకివరు సతిమిత్రునితో ఆడెదరు. మోబిర్లి
కన్య ప్రసాదుగార్లు డాక్టరు శ్రీమెనుపాటి కన్యగార్లతో
వాడెదరు.

బొంబాయి యంత్రాధిపతుల సంఘము

రాజప్రతినిధికి మహాజరంపదములు

బొంబాయి, మార్చి 7:—మంగళవారమునాడు బొం
బాయిగవర్నరుగారు బొంబాయి యంత్రాధిపతుల సంఘము
యొక్క ఉత్తరప్రేషనునకు సంబంధించుమిచ్చి కారుబెత్తిన ఐదు
నులను సమగ్రముగ విసిరి. అవిధానమునే అనబంధించి నేటియ
నస్త్రామలపై ఎత్తెన్జానుండు మార్చి 7 వేదమునందలి గోరు
ను రాజప్రతినిధికి సమర్పించుట యంత్రాధిపతులచే నొక
సహజమయ్యుచున్నదనియు చెప్పుచున్నది.

శ్రీ ప్రె

చెన్నపురి కార్పొరేషను

మహాత్మునిగారి స్వాగతపత్రము నామోదించుట

శనివారమున కార్పొరేషను సభ్యులకు
సెలవొసగబడును

చెన్నపురి కార్పొరేషను సంఘమువారు మహాత్మునిగారి స్వాగతపత్రమును చర్చించుటకై నిన్న సాయంత్రము 6-15 గంటలకు ఖాన్ సాహెబ్ ఈస్టాన్ హాలుగారి యధ్యక్షత క్రింద ప్రత్యేకముగ సమావేశమయిరి. వి. జి. వారిచే తయారు చేయబడిన స్వాగతపత్రమును కథనము రంగీకరింపవలెనని ప్రతిపాదించిరి. అచ్చటచ్చట పదములందు స్వల్పముగ మార్పుతో సభ్యులు స్వాగతపత్రము నామోదించిరి.

మహాత్మునిగారి స్వాగతపత్రము కార్పొరేషనువారి తీర్మానము ప్రకారము-రాజకీయములతో సంబంధము లేకుండ నుండును. రాష్ట్రీయ - అంతర్జాతీయకాంతి గౌరవ మహాత్మునిగారిని సత్కరించుట-గురించియు నిన్ను జాతుల యధ్యక్షముకొరకును, శాంతిని నిరంకుశత్యము నణచుటకును, మహాత్మునిగారి దుయన్న ప్రభుత్వములను గురించియు, వేర్వేరు మతముల వారి కన్యోన్యమున గల్గించుటకుగా నిటీవల గాంధీమహాత్మునిగారిని పూజించుటకును గురించియు మాత్రము స్వాగత పత్రమున నుడివేయవలెను.

కార్పొరేషనును శనివారము మూయట

పక్షి మహాత్మునిగారు-మహాత్ముని ఆగమన గౌరవా ర్థము శనివారమున కార్పొరేషనునకు సెలవొసగవలయునని ప్రతిపాదించిరి.

ఎన్. శ్రీరాములు నాయకుగారు-పై ప్రతిపాద నను బలపరిచిరి.

అధ్యక్షుడు-ఈతీర్మానము నుపసంహరించు కొనవలె నని గోరుదు, స్వాగతపత్రము కొనసంపాదించున మొన్నటి దినమున ఇట్లే సభ్యులందు సంపూర్ణత్యక్త గలిగినవియు, ఇట్టి ప్రతిపాదనలను, తిరిగి భేదాభిప్రాయము బుడయుచునవియు, అట్టి దవాంధ్రమియమనియు నుడివిరి. సెలవొసగు విషయము క విషయముకొక్క ఇష్టములోనిది. అతడీతీర్మానమును గౌరవించు వచ్చును; గౌరవించకపోవచ్చును.

నామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు:- ఈసభవారి తీర్మా నమును, కవిషయ మున్నించి తీరవలెననియు, అట్లు మన్నిం పకుండుటకు నిబంధనలప్రకార ముతని కతికారము లేదనియు నుడివిరి.

డా. రామకృష్ణుగారు:- తీర్మానమును బలపరుచు చు, గాంధీమహాత్ముని ఆగమన సమయమున ప్రజలందరూను సం తసింపుచు ఆంధ్ర మహాభవించు చుండురనియు, కార్పొరేష నునొకరిగూడ జైత్రయానంద మకభవించుట కవకాశమున గుట న్యాయమనియు నుడివిరి.

ఒకనవరణ

మదనగోపాలు నాయకుగారు:- శనివారము మధ్యా హ్నము మాడుగంటల నుండియు తెలవొస గ గవలెనని సవరణ నుపపాదించుచు అతి స మంతయు తెలవొసగునెడల-కార్పొరేషనువారు సన్యాసపత్ర ము సర్పించునపుడు-ఉద్యోగులందఱును హాజరగుండరనియు, మాడుగంటలకు తెలవొసగునెడల ఒకగంట విక్రాంతిదీసికొని- స్వాగతపత్రము సర్పించుసమయమునకు నాల్గుగంటలకు హాజ రయ్యెదరనియు నుడివిరి.

హమీద్ ఖాన్ గారు:- సభలో నెదుర్చుచు తెలపు గాంధీమహాత్ముని ఆగమనగౌరవార్థ మొసగవలెనని తీర్మానము గోరుచుండెననియు, కార్పొరేషనునొకరిగూడను, స్వాగత పత్రము నొసగుసమయమున నచ్చటనుండునట్లు చేయవలె యును నిసంపర్చుచున దెచ్చటకు విలులేదనియు, సెలవొసగని యెడల-కార్పొరేషనునొకరిగూడ అదివమున మహాత్మునికి వేర్వే రు ప్రదేశములందు గావించుటను సన్యాసములను-సభలకు వీక్షిం చుట కవకాశముండవనియు నుడివిరి.

మదనగోపాలు నాయకుగారి సవరణ వోటునకు బెట్టుడి సభవారిచే నిరాకరింపబడెను. తరువాత తీర్మానము వోటునకు బెట్టగా సభక సంఖ్యకులచే నామోదించబడెను.

సంజిత జనహారలాలుగారి

రాజీనామా

అంబాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘాధ్యక్షుల

అంబాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘాధ్యక్షులకు పండిత జన హారలాలు గారిచే రాజీనామాను దొరతనము వారంగీకరించిరి.

మ హా త్ము న కు స న్నా న ప త్ర ము

చెన్నపురి కార్పొరేషనువారు రేపు సాయంకాల

4 గంటల కొనంగెదరు

కార్పొరేషను సభాభవనమున (కొన్నిలు ఛేంబరు-రిఫనుబిల్డింగ్సు-పీపిల్సుపార్కు-పేరి 3 మెట్లు) రేపు సాయంకాలము 4 గంటలకు చెన్నపురి కార్పొరేషనువారు మహాత్మునకు (ఎం. కె. గాంధీగారికి) సన్మానపత్రమును సమర్పించెదరు" అని కార్పొరేషను కమిషనరు జి. టి. బోగుగారు మాకు వ్రాసిరి.

రేపు 7 వ తేది శనివారమునాడు ఉదయము 7½ గంటలకు మహాత్ముడు సెంట్రలుస్టేషనుకు వచ్చును. శ్రీమాన్ ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారి గృహమున బసచేసి వారి ఆతిథ్యమును స్వీకరించును. సాయంకాలము తిరుపతి క్షే-జిలో రాజధానికళాశాల కెదుట బహిరంగసభ జరుగును.

రేపు సాయంకాలమే మెట్టుపాలెముమెయిలులో మహాత్ముడు వైకంకు బయలుదేరును.

ఈరోజులో సభచేయుచున్న సాతుయిడియనరైల్వే కార్మికవర్గమువారు 8 వ తేది ఆది వారమునాడు ఉదయమున యిరోడురైలుస్టేషనులో మహాత్మునకు స్వాగత మొనగెదరు.

వై కంకుండి మరల వచ్చునపుడు మాయవరములో మహాత్మునకు ఘనమగుస్వాగత మొన గుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

మహాత్మునిగౌరవారము కార్పొరేషనుక చేరీలు రేపు మూయబడును

రేపు ఉదయమున రైలుస్టేషనువద్ద మహాత్మునకు ఘనమగు స్వాగత మొనంగవలెను. సాయంకాలము సముద్రతీరమున బహిరంగసభలో సన్మానపత్రమును సమర్పింపవలెను అను తీర్మానము నిన్న సాయంకాలము జరిగిన మండలకాంగ్రెసుసంఘసభలో ఆమోదింపబడెను.

పిం దూ యు వ తీ శ రణాలయమున కే గు ట

గాంధీమహాత్ముడు రేపు (శనివారము) మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు కీల్పాక్, మండపం రోడ్డులోని హిందూయువతీ శరణాలయమునకు విచ్చేయుదురు. ఆసమయమున శరణాలయపక్షమందు వానికి స్వాగతపత్రము సమర్పింపబడును. కాన యెల్లరు దయచేయ బ్రార్థితులు అని శరణాలయము వారు మాకు వ్రాసిరి.

మహాత్ము నాంధ్ర దేశమున

కాహ్వానించుట

నాయకులరాక

గాంధీమహాత్ముని ఆంధ్రదేశమున కాహ్వానించు టకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి వెన్నేటి సత్యనారాయణగారును రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యసంఘాధ్యక్షుడు అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారును మద్ది రాధాకృష్ణయ్య శ్రేష్ఠిగారును రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ సహాయకార్యదర్శిగా పనిచేసి యుండిన గుమ్మడదల సుబ్బారావుగారును నేడు చెన్నపురికివచ్చిరి. దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారును మరికొందరును సాయంకాలము రైలులో వచ్చెద రని తెలియుచున్నది.

చెన్నపురిలో కార్యక్రమము

మహాత్ముని ఆగమనము

రేపు ఉదయము 7-30 గంటలకు సెంట్రలుస్టేష నుకు మహాత్ముడు భాంబాయి మెయిలు లో వచ్చును. అటనుండి పెరియమెట్టు, రోడు చింతా ద్రిపేట సామినాయకుస్ట్రీటు, తిల్లయినవము (నేపీయరుపార్కు) మాంటురోడు, రాయపేట హైరోడు, మాబరీరోడు, దారిగుండ ఎన్. శ్రీని వాసయ్యంగారి గృహమునకు మహాత్ముని ఊకే గింపుతో తీసికొని వెళ్లెదరు.

సాయంకాలము తిరుపతి క్షే-జి సముద్రతీరమున బహిరంగసభ

రేపుసాయంకాలము 5 గంటలకు తిలకు ఘాటు ట్రిప్లి కేనుబీచిలో బహిరంగసభ జరుగును.

సన్మానపత్రములు

ఆసభలో కాంగ్రెసుసంఘము, ఖిలాఫతు సంఘము, రాష్ట్రీయకార్మికసంఘము, ఆదిద్రావిడ సంఘము మున్నగుసంఘములవారు సన్మానపత్ర ములను సమర్పించెదరు.

కార్పొరేషనువారు మాత్రము సాయం కాలము 4 గంటలకు దాదాభాయి మంజలు (రిఫను బిల్డింగ్సు) అన బడు కార్పొరేషను కార్యాలయముననే సన్మానపత్రమును సమర్పిం చెదరు.

వలంటీరులు

రేపు ఉదయము 5 గంటలకు వలంటీరులంద రును సెంట్రలుస్టేషనులో సిద్ధముగా నుండవలెను. ఎన్. పి. వై. సురేంద్రనాథ ఆర్య (నేషనలు వలంటీరుదళ ప్రధానసేనాని) రామచంద్ర ఉడయరు (సీనియరు కెప్టను) గార్లును యితర కెప్టనులగు సీతావతినాయకరు, కృష్ణస్వామి మొదల్యారు వి. ఎన్. కల్యాణసుందరం, వి. ఎల్. కేశవులు, రాజ మాణిక్య మొదల్యారు, రావి శంకరు గోవిందజీ పాండ్య, వి. ఎన్. కృష్ణస్వామయ్యరు, రాజు మొద ల్యారు, అమృతలాలు జజలలు దేశాయి, డాక్టరు బ్రహ్మహతీబాయి మెహతా, మహమదు హుస్సే నుగార్లును ఏర్పాటులను సరికీలించెదరు.

గమనము

"రేపురాత్రి మెట్టుపాలెం మెయిలు లో మహాత్ముడు వైకంకు బయలుదేరును" అని మండ లకాంగ్రెసు కార్యదర్శి పి. ఎం. ఆదికేశవులు నాయకరుగారు మాకు వ్రాసిరి.

ఎంగుయిండియా

విజయమును కోరియే
నే నాక్రందించెదను

మహాత్ముని వ్యాసము

"మహాత్ముని కథివారు యాత్ర జహవిధముల ఆహార్యమై నది. సంస్థానాధిపతులను ప్రజలనుగూడ సమముగా మహాత్మునిపై ప్రేమకృష్టిని గురియించుట మొదటి విశేషము. అట్టిసమావేశములను జరుపుట రెండవ విశేషము. వారికి మహాత్ముడు తన శోధనాత్మకము నుపదేశించుట మూడవవిశేషము. మహాత్ముడు చాలతపస్యాసముల నొసగెను. ప్రజాప్రతినిధి సంఘము వారిచే నొసంగబడి రాజకోట ధాకోరు సాహెబుగారిచే సమర్పింపబడిన సన్మానపత్రమును స్వీకరించు యందర్భమున నాసభలో మహాత్ముడొసంగిన ఉపన్యాస సంగ్రహమును మాత్రమే నే నిచట వివరించెదను. సన్మానపత్రమును సమర్పించుటకు ముందు కాన్పురి(పూర్వాచారపరామణులగు బ్రాహ్మణులు) సంస్కృత శ్లోకములతో మహాత్ముని శాశ్వతమిది. హిందూ మహాత్ముడీయమైత్రీ కొరకు మహాత్ముడు పనిచేయుచున్నందులకును అహింసాసత్యములను పట్టుటతో బోధించుచున్నందులకును మహాత్ముని ప్రశంసించుచున్న సన్మాన పత్రము చదువబడెను. ఖడ్గరు ఆస్పత్రిశ్చేతానివారణమునగూర్చి దానియం దేమియును వివరింపబడలేదు. ఇంగున పూత పూయబడిన అమూల్యమగు వెండిదీప్తిలోనుండి సన్మాన పత్రమును మహాత్మునకు సమర్పించిరి. ఆపుడు మహాత్ముడిటుల నుపన్యసించెను." (ను. దే.)

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

నేను నేను దర్బారుగృహమున నడుగుపెట్టినంతనే నా బాల్కనున నీగృహమునందే జరిగినయొక విషయము నాకిప్పుడు తలుచున న్నుగ్రహకు వచ్చినది. ఆ విషయము జరిగి చిరకాలమైనను దానిని నేను నిరంతరమును స్మరించుచునే యుంటిని. రాజకుటుంబములో వివాహములు స్థిరపడినపుడు ముందుగా నియ్యంతుల యిండ్లకు ప్రతినిధులను పంపు నాచారములను, మంత్రిపుత్రులను గూడ ప్రతినిధులుగా పంపుచుందురు. అపుడు తండ్రి దివానుగా నుంచెను గాన తనపుత్రుల నటుల పంపగూడదని ఆయన నిర్ణయించెను. అపుడు కాన్పురుకును ఖర్కపురికిని ప్రతినిధులను పంపవలసియయ్యెను. మా తండ్రి మిన్నకుం డెనుగాని మా తల్లి లోకనిదంబున ప్రీయయగుటచే తన పుత్రులకు కలుగవలసిన గౌరవముకలుగకుండ పోవుచున్నదని యామె వింటించి నన్నును నా సోదరు నిపిలచి థామారు సాహెబు సన్నిధికి పొమ్మని తెలిపెను. "మీరిద్దరునుపోయి ఏర్పూరి. ఏల యేర్పూరిని ప్రభువగును. మేము ప్రతినిధి పర్వముతో ధర్మపురికి వెళ్లగోరెద మని తెలుపుడు" అని మా తల్లి మాకు బోధించెను. మే మందుల కంగీకరించి అటులచేసితిమి. మా ప్రయత్న మిడేరింది. మమ్ము ధర్మపురికి పంపలేదు కాని కాన్పురుకు పంపిరి. అటుల నేడుగూడ నా కార్యమును సాధించుటకు నేనేడవలయే యున్నది. ఐశ్వర్యమును ఆధికారమును క్షీర్ణినిలో నేనేడుచున్నాము. క్షీర్ణికాంతకు తగినముడి తలనరకును దొరకనందున ఆమె యింకను కన్యగాయున్నదనియు నేటికి తగినముదనను నేలంబించుటచే ఆచందలాక్షి నమని రించగలదనియు (బ్రాహ్మణులు సన్మానికరించుచు నువిదిరి. క్షీర్ణికాంత ఆచంద్రార్కము కన్యగానే యుండు గాక. ఆమె నమ్మనరించినచో నేను వర్ణుడనైపోయెద నని నేను భాసుగా నెరుగుదును. కాన నేను క్షీర్ణికార కేడుపుటలేదు. మీరు నాకు కొన్నిటి యొసంగగలదున వానికొర కేజ్జెదను.

మీరు (ప్రజాప్రతినిధులు)ను శ్రీరాజుగారును నడిచి కవరూరకభరితము లగు వాక్యములతో మీకు వందనములు. మీరు కుడివిన నుగులును లన్నియును లాయండుకలవని నేనెంతమాత్రము పొంగువాడనుగాను. అట్టిగుగులును నీశ్వరుడుబ్రహ్మించు గాక యని వేడెదను. నేను ప్రజలలో నొడను. అటులే మరగ కాలసర్వంలేమును గూడ నుండగోరెదను. మీరొనరించిన గౌరవమున నేను గర్వింతుడను కాకుండునటుల కటాక్షింపుమని లేవ జేపుని వేడుకొందును.

మీకు వందనము లొనరించుటనే నావిజ్ఞు ప్రియగూడ మీకు విన్నవింపగోరెదను. ఒకటిరెండు విషయములనుగూర్చిన వ్యాపకత్రమున మీ రేమియును ముచ్చటించియుండలేదు. అది మనః

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు వాఙ్మయాభ్యుదయమును, తన్మూలమునను విజ్ఞానాభ్యుదయమును సాధనంబు లను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు దేశమునందు గ్రంథ మండలులు గ్రంథాలయములు కళాప్రదర్శనములు మొదలగు సంస్థాపనలు పర్యాప్తంబులై ప్రజాజీవనప్రవాహమును ప్రవహింపజేయుచున్న విధమును దేశచరిత్ర విశదము చేయుచున్నది. శ్రీయుత కె. వి. లక్ష్మణరావుగారు రారంభించిన యాంధ్రవిజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల నేడు శాఖోపశాఖలుగను భిన్నరూపములను వెలయుచున్నది. గ్రంథమాలలన్నియును యథాశక్తిని వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాటుపడుచున్నవి. ఆంధ్రమాత నలంకరించుటకేర్పడిన గ్రంథమాలలం దిది యొకమాలగ నుండగలదను విశ్వాసముతో నీప్రయత్న మారంభమైనది. ఈమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లైనగ్రంథములు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమునంతనను బ్రచురింపబడును. ప్రస్తుతము వెలువడనున్న గ్రంథములు:

1 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము

వెల 0-4-0

2 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ), గ్రంథకర్త: రాయసం వెంకట శివుడుగారు వెల 0-8-0

3 నీతినిధి, గ్రంథకర్త: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు.

ఆంధ్రమహాజను లీప్రయత్నమును పోషించుటకు ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

పూర్వము ప్రమాదము నాకు తెలియదు. అహింసయును సత్యమునూ ప్రధాన నియమములను మీరు తెలిపిన కవయము యధాగ్రము. అవిరేకును ప్రాణతుల్యములు. అనిలేచో నేను శంకాయుడనే యగుదును. అహింసాసత్యప్రతాపదామునకు పితౄహాసాదనములగు రెండు ముఖ్యవిషయములను గూడ మీరు పదవిజేసితిరి. అవి ఖడ్గరును ఆస్పత్రిశ్చేతానివారణమును. ఇవి లేచి హిందూ మహాత్ముడీయ మై త్రి కొ న సా గ దు. హిందూమతమునకు కళంకముగానున్న ఆస్పత్రిశ్చేతన హిందువు అమరు మనము తొలగింపజేస్తామో శ్చేతమగు హిందూమహాత్ముడి యమైత్రీ ఎన్నటికిని కలుగదు.

ఆస్పత్రిశ్చేతన మీరు తొలగింపకంతకాలము మీరుతము ను మేము గౌరవింపజాలమని ధీమండుడగు నొకమహాత్ముడియొ డొకసారి నాతోననెను. కాన్పురులలో ఆస్పత్రిశ్చేతనమునది లేనేలేదని నేనుపలుసారులు చెప్పియుంటిని. మలముకెత్తునాడు ను బట్టు నేయువాడును ఆస్పత్రిశ్చేతని కాన్పురులు విధించి యుండలేదు. నేనీ రెండువృత్తులనుగూడ చేయువాడనే. చిన్నతనమున నాతల్లి నామలమును తొలగించిది. అంతమాత్రమున ఆమె ఆస్పత్రిశ్చేతని ఎవ్వరు ననలేదు. అట్టిచో మానవ సంఘమునకు ముఖ్యతను మగు మలశుద్ధికర్మము జేయువారి నిజ్జేల ఆగౌరవింపవలయును! ఆస్పత్రిశ్చేత యుండవలెనని పూర్వాచార పరామణులందరను ఏకముఖముగా నుడివిననుగూడ అదిహిందూమతధర్మము కాదని నేను ధంకానాయించుచు చాటించెదను.

ఈషభలో ఒకవిషయము నాకుశంతోషమును దుఃఖమునకూడ కలిగించినది. నేడుజరిగిన కార్యక్రమములో మొదటివిషయము వైదిక బ్రాహ్మణాచార్యుడము. వారిచార్యుడము సమస్తాచార్యముకాజేమోఅనువంశము నన్ను బాధించుచున్నది. నేను ప్రారంభించిన ఆస్పత్రిశ్చేతానివార ప్రచారమును వారాచారిచి సన్మానికరించిరా లేక మహా కాజానాజ్ఞాబలము చే విధిలేక ఆశ్చర్యదించిరా! మిషత్రమున ఆస్పత్రిశ్చేతానివార విషయము పేర్కొనబడనందన వారిచార్యుడము మనఃపూర్వకము నుపదేశము ను గూడ కాదనియే నాకుతోచినది. మహారాజా విషయనే నేడుకొందును. తొన్ని శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఆస్పత్రిశ్చేతన కుబిని గుహించి ఆదరించి వారిఆశ్చర్యమును స్వీకరించినరీతిని మీరు మీసంస్థానము నందలి ఆస్పత్రిశ్చేతన నాదరించి కరుణతో చూడగోరెదను.

బాంధలు విడచిబట్టు (కాశీ) దుస్తులను ధరించుట చూడ నాకు చాలవిచారము కలిగినది. వీరైన ఖడ్గరుదుస్తులను ధరించెదనని నేనాహించితిని. బాలభటులను పోలిగూవారికిని తొడు ఖడ్గరుదుస్తులను విధించినచో ఆస్పత్రిశ్చేతనకు అనాధలగు విశేషతృప్తును నిరుపేక్షలక్షణ మీరన్నముకెట్టి వారగు

దురు మహారాజా! మీరును మీప్రజాప్రతినిధి సంఘసభ్యులును ఖడ్గరుదుస్తులను ధరింపవలెనని విధింపుడు. ఇదియే నా ప్రార్థన. మీరు నాకు విషవగల రజితపేటిక నొసగితి. దానిని దామటకు నాకు ఖజానాకొట్టు లేదు. ఇనుపపైపైయొసను లేదు. వాని కాపాడుటకు పరిజనులును లేరు గాన నిట్టికమూల్య పదనములను దేశహితార్థము వినియోగించుమిత్తము భద్రపడదుటకు నేటు జమాలాలుగారి పంటి వాదివేయు చేయుచుందును. ఖడ్గరుబట్టు నెన్నిటి నిచ్చినను సరే దామటకు నా ఆశ్రమమున తావుకలదు. కాన ఖడ్గరునియొడని నేను కనబడినవారినందరిని అడుగుచునే యుండును. మీరును మీసన్నిధాన వర్తియును (అర్చక) ఖడ్గరు దుస్తులనే ధరింపవలెనయ్యా! అని రీడింగుప్రభువునిగూడ నేనడుగుటకు నెనుదీయును.

థామారుసాహెబుగారు! మీఖడ్గము నొప్పచిన్నము. మీధర్మముగూడ కల్పితమయిందే. నూటిగాను సంకుచితముగానున్న ధర్మమార్గమున మీరణుమాత్రమైన నేటునిటుమె సలగుడరు. మీసంస్థానమున త్రాగుబోతులు స్వభిచారిణులు పరమతానాస్తికనగు నీతిమారులొక్కరు నుండగూడదు దుర్మలలప బలమును అపరిశుభులకు శుచిత్వమును మీరు కలుగజేయవలెను. చీడలను పీడితులను ఆదరింపవలెను. మీఖడ్గము యితరుల కంతముపై ప్రయోగింపబడదగినదిగాదు మీకంతముపైననే ప్రయోగింపబడదగినది. నేను ధర్మపథము నేమాత్ర మతిక్రమించినను మీరు నాకంతమును దునుమవలెను అని మీరు ప్రజలకెరిగి పవలెను. మీకు నేను ఋణుడనియుండుటచే నింతదనువుతో నీ ధర్మములను మీకెరింగించుచున్నాను. మీతండ్రి నాతండ్రికి కొంతభూమిని నియమరహితముగాను శాశ్వతముగాను నొసంగెను. నేనీటుల మీయొప్పలని యుంటిని గాన :ట్టి శత్రుణుమన రాజధర్మమును మీకెరిగింపనిచో నేను కృతజ్ఞుడ వగుదును. నేడు మీకు బాపిన గౌరవము ఎప్పుడురల అధమర్షుర చేసినది. మీకు ద్విలను పీడితులను ఆస్పత్రిశ్చేతన ఆదరించినచో నేడు మాకిగౌరవముకంటె వేమడుగు లధికమగు గౌరవమును మీకు నాకు చూపినవా రగుదురు. మీరు మీగ్రామములలోను సాకశాలలలోను చాల రాట్టలులను పెట్టించి నూలు వడకించుచున్నారని నేను వివగోరెదను. మీరు సంస్థానోత్సాగులందరును ఖడ్గరుదుస్తులను ధరించుచున్నారని నేను వివగోరెదను. ఆస్పత్రిశ్చేతన మీరు స్వేచ్ఛవొసగితిని నేను వివగోరెదను. అపుడు నేను మీకు పాదాక్షాంతుడ నయ్యెదను. ఈరీతిగా ప్రజాసేవచేయుటకు తగిన శక్తిని సర్వేశ్వరుడు మీకనుగ్రహించుగాక" అని మహాత్ముడు నుడివెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1925-వ సం॥ మార్చి నెల 6-వ తేది

శుక్రవారము

స్వాగతము

గౌరవమహాత్మునకు చెన్నపురి మహాపూర్వకముగ స్వాగత మొనగుచున్నది. సన్మాన పత్రమును సమర్పించ నిశ్చయించి, మద్రాసు కార్యరేషనునభివ్యక్తించినది. కార్యరేషను చారిత్రముగందు రేషటిడినము సుదినము. మహాత్ముని కారపార్థమై కార్యరేషనుకు రేపు సెలవొసంగబడెను. చెన్నపురి పౌరులు లోకోత్తర పురుషుని సముచితరీతి కారించి, చరితార్థులయ్యెదరుగాక! మహాత్ము డత్యాతురముతో, వైకమునకుబావుచున్నాడు. అస్పృశ్యతా నివారణార్థమై వైకంఠీరులు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహము, దేశదృష్టినిరీకట్టుచున్నది. జీవేశ్వరుల అభేదమును ప్రతిపాదించి, చండాలుని యందుగల వైకత్వమును సయితము గ్రహించి అతనిని గురువుగ భావించి నమస్కరించిన శ్రీ ఆది శంకరుల జన్మస్థానమగు కేరళ దేశము, నేడు క్రూరముగ నాచారములకు లోనయినది. నిమ్నజాతులను దగ్గరకు రానియ్యకుండుటకే గాక, వారిని రాజవిధులలో నడువనిచ్చుటకుగూడ ఉన్నతజాతుల వారభ్యంతర పెట్టుచున్నారు. తిరువాన్కూరు పంఞానము, ఘోరముగ నీ యన్యాయము తొలగింప నమకట్టుకున్నది. వైకమునందు జరిగెడి సత్యాగ్రహము కేవల స్థానికముగాక, అఖిల భారత సమస్యకు సంబంధించియున్నది. వైకంఠం దిట్టి యన్యాయము దొలగుచో, ఇతర ప్రాంతములందు సోడ, వీరవర్తనము త్వరితగతి గల్గుననుటకు సందియములేదు.

మహాత్ముని యాదేశానుసారముగ వైకంఠ సత్యాగ్రహము ఖచితముగ జరుగుచున్నది. వెలువలివారి సహాయము నాశించకండ, సత్యాగ్రహనలంబులు స్వప్రయత్నబలముపై నాధారబడి, తీవ్రబాధలకు లోనగుచున్నను, సుస్థిరలై చలించక నిలిచియున్నారు. ఒకవంక అకాలీలును, వేరొకవంక వైకంఠ సత్యాగ్రహమును, మహాత్మునివద్దతులను ఖచితముగ నిర్వహించుచు దేశమునకు మార్గముజూపుచున్నారు. జెల్లాం కాంగ్రెసుసభ జరిగిననాటినుండియు, మహాత్ము డొక్క దినమయినను విశ్రాంతిగోసక, దేశారాధనా నిమగ్నుడై యున్నాడు. అనేక ప్రదేశములనుండి మహాత్ము కాహ్వానము లరుదెంచినవి. కాని, వైకమునకుముందుగ వెడలి, ధైర్యము వహించి పోరాడుచున్న సత్యాగ్రహుల కండగనిలచి వారి యందుత్సాహమును పుకొల్పుట తన ధర్మమని మహాత్ము డెంచెను. అన్నిప్రాంతములందును అస్పృశ్యతను నివారించి నిమ్నజాతులను మానవ మాత్రులుగ పరిగణించి, హిందూసంఘమును బలపరచవలసిన బాధ్యత, ప్రజలపై గలదు. మహా

త్ముని కారవించుట కిది మిగుల ఫలప్రదమగు మార్గము. హిందూమహాత్ముడీయ సమన్యా పరిష్కారమునకై మహాత్ము డింతకాలమునుండియు డిల్లీలో నివసించియుండెనుగాని, పరిష్కారము గుదురనందుల కెంతయు చింతపొడముచున్నది.

ప్రతిసంఘమును, స్వలాభమునకై పోరాడుచు ఇతరసంఘముల కినుమంతయు లొంగనియెడల, భారతసంయోగ మెన్నటికిని గలుగనేరదు. సోదరులు కొంతవరకయినను ఒకరికొకరు లొంగి, ప్రేమ భావమును జూపుట సహజము. వివిధజాతులును భారతీయులమన్నిదలించుచు, మాతృదేశమును గాఢముగ ప్రేమించుచున్నయెడల, స్వల్పవిభేదముల కొరకు జగడము లాడజాలరు. మహాత్ముడు సూచించినటుల హిందూమహాత్ముడీయ పరిష్కారమును ప్రజలు తమంతట తాము జరుపుకొన వలయును గాని ప్రభుత్వమువారి యనుగ్రహముపై నాధారపడజనదు. స్వపరిపాలనమునకు జాత్యైక్యమే మూలాధారము. అన్యసహాయములేక ప్రజలు దీనిని ఏనాడు రక్షించుకొనగలుగుదురో, ఆనాడే స్వరాజ్యము సిద్ధించును. ఈసంగతిని మరచిన, స్వరాజ్యము దూరముజనుట నిశ్చయము. డిల్లీలో జరిగిన ప్రయత్నముల్కు సఫలముగాకున్నను, మహాత్ముడు నిరాశ జెందలేదు. ప్రస్తుతావజయము, భావి విజయమునకు మూలాధారమగునని, మహాత్ముడు విశ్వసించుచున్నాడు. మహాత్ముని విశ్వాసమును సఫలపరచుట ఎల్లరధర్మమగుచున్నది. మహాత్ముని యెడ భక్తి జూపుటకు మరియొక ముఖ్యసాధనము గలదు.

రాటము త్రిప్పటవలన, పరాధీనత దొలగి స్వరాజ్యము లభించునని, మహాత్మునకు గాఢవిశ్వాసము గలదు. రాటమును త్రిప్పకొలదియు, ఇట్టి నమ్మకము ప్రతివారి హృదయమునందును కొంత వరకయినను నాటుకొనకమానదు. ఎన్ని యాశాభంగము లుదయించినను, ఎంతటి నిరుత్సాహము దేశమునందు ప్రబలినను, రాటము మనశ్శాంతి మెనగుట యనుభవసిద్ధము. ఒకరి జెదిరింపుటకు గాని, వేరొకరి బుజ్జగింపుటకు గాని లోబడక, స్వతంత్రమార్గానుసారలై మానవులత్వానందము ననుభవించుటకు, రాట ముత్కృష్టసాధనముగ గనుపించుచు. దేశదారిద్ర్యమును పోగొట్టి, స్వాతంత్ర్యోద్దిష్టము గావించు శక్తి, రాటమునం దిమిడి యున్నది. దీనిని చేపట్టి, దుఃఖరానిని దాటుడని, మహాత్ముడు బోధించెను. సులభమగు నీ సాధనమును వదిలి, ఎండమావులపెంట బరుగిడుట బాడియా? కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లరును నూలువడుకుట, యవసరమగుటచే, కాంగ్రెసు సంఘమును బలపరచి దేశవిముక్తికి తోడ్పడుట భారతీయుల ప్రథమ కర్తవ్యము. చెన్నపురి పౌరు లీ మూడు విషయముల కొరకును తమ శక్తిని వినియోగించి, దౌర్జన్యహితమార్గము నతిక్రమింపక కృషి సలుపుచో, తాము తర్కించి దేశమును తరింపజేయగలరు. శాహ్యాడంబరములనుగాక మహాత్ముడు కార్యదీక్షను గోరుచున్నాడు.

మహాత్ము డుపదేశించిన మార్గముగాక, తదితరమార్గములను చేపట్టవలయునని చేసినప్రయత్నములు విఫలముజెందెను. దేశమునకు తరణోపాయ

మది యొక్కటియేయని, ఇప్పుడు స్పష్టమయినరీతి నిదివర కన్నడును విదితమైయుండలేదు. భారతీయుల మోక్షము వారి హస్తములందే గలదని రూఢియైనది. ఇంకను కాలయాపనయేల? ఇంకను స్వల్పకర్షణములకు లొంగుటయేల? “గాంధీ మహాత్మునకు జయమగుగాక” యని ఐకకర్ష్యముగ వెడలెడి నినాదము, చెన్నపురియందేమి తదితర ప్రదేశములందేమి కార్యోత్సాహమును ప్రజ్వలంపజేసి స్వరాజ్యానుభవమును చేకూర్చునని నమ్మదము. పౌరులందరును తమ నాయకుని నందర్శించి, ధర్మవిజయమును చాటుదరు గాక! ఆంధ్రదేశ మీ సమయమున మహాత్ముని సందేశమును నిర్వహించి, నూలువడుకుటయంద్రగ్రస్థానము వహించునని యూహించెదము. కాంగ్రెసుసభలో నధిక సంఖ్యాకులజేర్చి, నిర్మాణ కార్యనిర్వహణమునంద్రవమత్తులై కృషిసల్పుట ఆంధ్రుల పరమధర్మము. మహాత్మునకు జయమగుగాక!

రాజప్రతినిధిగారి పయనమునకు కారణమేమి?

రీడింగు ప్రభువుగారి సమయమున ఇంగ్లండుకు వెడలుటకు కారణ మేమని ఇంగ్లండు లో గూడ ప్రశ్నించుచున్నారు. వెస్టుమినిస్టరు గెజట్టుపత్రిక కనుమానము గలిగినది. నిర్బంధముల మూలమున అతివాదుల బలము క్షీణించి, మితవాదుల ప్రాబల్యమతిశయించుచున్న సమయమున, రాజప్రతినిధిని పిలిపించుటకన్న మారుమాటాడకయందెన బాగుండుదని యీ పత్రిక భావించుచున్నది. నిన్నటిదిన మీ విషయమై సందర్శములను గ్రహించుటకు, సామ్రాజ్యశాసనసభలో ప్రశ్నల నడిగియుండిరి. కాని, హోంమెంబరుగారి సంగతిని జెప్పరయిరి! ముఖ్యవిషయములను కొన్నింటిని గూర్చి చర్చించుటకై బోవుచున్నటుల బలికిరి గాని, ఆ విషయము లెవ్వయో జెలుపక బోయిరి. సంస్కరణముల మార్పు లీ విషయములందు జేరియున్నవని మాత్ర మంగీరింపవలసినచ్చెను. ఏల యింత రహస్యము? శాసన సభ్యులతో సంప్రతించిన, నేమిసప్తము గలుగును? సంస్కరణ నిబంధనలను మార్చినంతమాత్రాన ప్రజలు సంతృప్తిజెందరు. నిర్బంధవిధానమును కొనసాగించుటకు, కన్నరేటిపు లెంత పట్టుదలతోనున్నదియు, పార్లమెంటుసభలో నిటీవల జరిగినచర్చాంగీన విదితమగును. పాలకుల అసాధారణాధికారముల నే మాత్రము తగ్గింపగూడదని, పార్లమెంటుసభ్యులు పట్టుదలతో నాదించిరి. విప్లవబోధ్యమును నణచుటకు మామూలుచట్టములు చాలునని, స్కూరు గారు వాదించిరి గాని, వారివాదము పలువురకు రుచింపదయ్యెను. ఆర్డినెన్సు ప్రయోగమువలన, జెంగాలులో శాంతిగుడిరెనని, వికటరుటనుగారు వాదించుట వింతగాదు. హిందూదేశమును తాము విడనాడమనియు, పరిపాలింప నిశ్చయించితిమనియు, వార్డులావిల్సీ గారు యుద్దేశముతోబలికిరి. ప్రస్తుత స్థితిజూచిన రీడింగు ప్రభువుగారి పయనము వలన సంస్కరణములందభివృద్ధియున్నను లేకున్నను నిర్బంధప్రయోగమునకు మాత్రము కొడువయందదని నమ్మవచ్చును. ఇదివర కేమయినను కొరతయున్నయెడల, ఆ కొరతను లిట్టనుప్రభువుగారు దీర్చగలుగుదురు.

డాక్టరు న్యాయబోసేనుగారు

డాక్టరు న్యాయబోసేనుగారు, బొంబాయి క్రాంతిలుపత్రికా ప్రతినిధికి తెలిపిన విషయముల గాంచిన, వారికప్పటికి మనోదార్థమేమియు క్షీణించలేదని విదితమగును. భారతీయు లాండాదులలో పోరాడక, ఐకమత్యముతో మెలగుట ధర్మమని, న్యాయబోసేనుగారు హితమొనగిరి. దేశమున కిప్పుడు ముఖ్యపనరము ఐకమత్యమే. మిత్రులును, శత్రువులునుగూడ ఐకమత్యమును కాపాడుకొను డనియే హితమొనగుచున్నారు. డాక్టరు న్యాయబోసేనుగారు, ఆసియాపీకమై పాశ్చాత్య విజృంభణము నరికట్టవలయునని అభిప్రాయ పడుచున్నారు. పాశ్చాత్య వాగ్ధికముపై వీరికేమాత్రము వలపు లేదు. పాశ్చాత్యవాగ్ధికము వట్టిమోసమని వీరి తలంపు. నల్లవారిని హింసించుటకు బ్రిటీషు అధినివేశరాజ్యములందలి తెల్ల వారవలంబించెడి పద్ధతు లికనయినను తొలగిపోవనిచో, న్యాయబోసేనుగారా శించెడి ఆసియా సమాఖ్యప్రబలమగుట సహజము. పృథ్విసేనాని యానంగతి గ్రహించియే, సోదరప్రజలను మందలించెను. గాంధీ మహాత్ముని పట్ల న్యాయబోసేనుగారు కధిక శౌరవముగలదు. కాని మహాత్ముని ద్వారాస్వరాహిత్య మార్గము వారికి రుచింపకుండుట వింతగాదు. అహింసామార్గమే ఉత్కృష్టమని నిరూపింపవలసిన బాధ్యత భారతీయులపై గలదు. ఇయ్యది ఆచరణ మూలమున ఘోషి, వ్యక్తము గానేరదు.

భారతీయులు: బర్తా

భారతీయులను బర్మానుండి వెడలగొట్టుటకు, నూతన చట్ట మొకటి ప్రవేశపెట్టబడినది. అన్ని దేశములలోను భారతీయులకు నిలువ నీడలేకుండ, బర్మాలో మాత్ర మన్యభా జరుగునా? బర్మా దేశీయులుగానివారు, శిక్షింపబడుచో వారిని దేశము నుండి వెడలగొట్టుటకు నూతనచట్ట మవకాశ మొనగుచున్నది. తల పన్నును తప్పించు కొనుటకు బర్మాకు సముద్రముపై వెడలువారిమీద నయిదు రూపాయిల జరిమానా విధింపబడునట. బర్మాపత్రికలు సైతము, నూతనచట్టమును ఖండించుచున్నవి. శిక్షింప బడినంతమాత్రమున, ఏ జాతికి జెందిన వారి నయినను దేశమునుండి వెడలగొట్టుట గానము. బర్మా ప్రభుత్వమువారు, భారతీయులను రాసీయ కుండుటకును, ఉన్నవారిని సాగనంపుటకును పన్నిన ఎత్తునలె గనుపించుచున్నది. బర్మాలో ఆంధ్రు లధిక సంఖ్యాకులు గలరు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి విషయమయి అసమ్మతి తెలిపి పోరాడెదరా? శాసనసభ చెన్నరాష్ట్ర ప్రజల హక్కులను కాపాడ బ్రయత్నించునా?

సంయుక్తరాష్ట్రశాసనసభ : దేశభావలు

సంయుక్తరాష్ట్రశాసనసభలో, దేశభావలుండే సభ్యులు పన్యసించవలయుననియు, శాసనసభల రిపోర్టులు మాతృభాషయందే ప్రచురముగావలయుననియు తీర్మానింపబడెను. ఇయ్యది ముఖ్య తీర్మానమునటుకు నందియములేదు. ఇట్టి తీర్మానము నన్ని శాసనసభలలోను ఆమోదించిన జోగుండును. శాసనసభా వ్యవహారములు విదేశభాషలో జరుగుటచే, వానిపట్ల ప్రజలు శ్రద్ధవహించుటలేదు. పరిపాలనా వైఖరి ప్రజలకు గోచరింప

కున్నది. దేశభాషాపత్రికలు పడెడి యవస్థ దైవమునకే ఎరుక. హిందూ దేశమున దప్పమరి యే దేశమునందును యిట్టిదుస్థితి గానరాదు. హైస్కూలు స్టాండ్డువరకు, విద్యను దేశభాషలలో విధిగ నేర్పవలయుననిగూడ, సంయుక్తరాష్ట్ర శాసనసభవారు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వము వారు శాసనసభా తీర్మానముల నెంతవర కమలులో బెట్టెదరో చూడవలయును.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల కష్టములు దుర్భరమయినను, స్మట్సుసేనాని నయితము వర్ణవ్యవస్థను నిరసించినను, ఇండియాప్రభుత్వమువారింకను ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపుచున్నామని బదులుచెప్పట విచిత్రము. ఎంతకాల మీకాల యాచన? వేరొకరికిగ ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు వీలు లేదా? భారతభూమికి స్వరాజ్యములేని యిబ్బంది ఎంత యధికముగనున్నదో యూహింపవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికాయందు, భారతీయులయంగడులలో నెవరును కొనకుండ, తెల్ల వారు పిక్కెటింగు నలుపుచున్నటుల అక్కడి వార్తాపత్రికలు దెలుపుచున్నవి. కిరపత్రములను పంచివెట్టి, తెల్లవారు జాతిద్యేషమును పురికొల్పుచున్నారు. భారతీయులు మాతృదేశమునందు శక్తివిహీనులై జూచుచున్నారు.

నల్లమందు నిషేధము

నల్లమందును వైద్య వ్యవహారములకు తప్ప మిగిలిన పనులకు నిషేధింపవలయునని, సర్వదేవ ప్రసాదు సర్వాధికారుగారు దెచ్చిన తీర్మానము స్టేటుకౌన్సిలుసభలో నోడిపోవుట శోచనీయము. ఈవిషయమై స్వరాధికారుగారు సహేతుకముగ ముచ్చటించిరి. 1911 సంవత్సరమున వెలువడిన హార్డింజి సందేశమునందే, యీ సంస్కరణము పొందుపరుపబడెను. కాని ప్రభుత్వ పక్షమున ముచ్చటించిన మాక్ వాటర్సుగారు, నల్లమందు నిషేధము నాదర్శముగ నయినను గైకొనక నిరాకరించిరి. మితోపయోగమే వీరియాదర్శమట. ఇట్టి సితిలో, నల్లమందుసభలో ఇండియాప్రభుత్వ ప్రతినిధి వివరీతముగ ముచ్చటించి, అమెరికా కాగ్రహము గలిగించుట వింతగాదు.

లైఫ్ ఎన్యురెన్సు: వారసత్వపు సర్టిఫికేట్లు

లైఫ్ ఎన్యురెన్సు సాలిసిడబ్బును రాబట్టుట కన్ని సమయములందును, సక్సెషను సర్టిఫికేట్లును పొందవలయునని సెత్తాగారు స్టేటుకౌన్సిలుసభలో ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానము నిరర్థకమని దోచుచు. ప్రజలకిందు వలన గలిగెడియిబ్బందులను వీరుగ్రహించుచున్నారు. ఈసర్టిఫికేట్లులకొరకు ప్రతివారును అనవసరముగ కొద్దలకుబోయి ధనవ్యయమునకు లోనగుట ఎంతమాత్రము పాడిగానేరదు. ఇంతవరకును, సర్టిఫికేట్లులు లేనందువలన వప్తమంతగ గలిగెనని వెల్లడిగాలేదు. జాయింటు కమిటీవారి కీచట్టము పంపబడెను. ప్రజాభిప్రాయమును గనుగొనకుండ, సెత్తాగారిట్టి చట్టమును ప్రవేశపెట్టుట వలన, ప్రజలలో నసంతృప్తి హెచ్చుగుట నిశ్చయము.

ప్రక్కతాళము

భారతీయ సైన్యమును నిర్మించుటకు సాధ్యపడదనియు, భారతీయులకు జాతీయత లేదనియు, బలికినందులకు, సామ్రాజ్యశాసనసభ్యులు పలువు రాగ్రహముజూపినను, స్టేటుకౌన్సిలు సభ్యులగు సర్ ఉమర్ హయాత్ ఖానుగారు సైన్యాధిపతికి ప్రక్కతాళము వైచుచున్నారు. ఉమర్ హయాత్ ఖానుగారి వాక్యముల కెన్నడును విలువలేకున్నను వీరు తమ ప్రల్లదనమును మానుకొనరు. హిందూ దేశ మొకజాతిగాదని, వీరుచు కేకలిడిరి. పొరుష హీనమగు జాతులను సైన్యములో శేర్షుకొనుట దోషమని వీరు వాదింపిరి. స్టేటుకౌన్సిలుసభలో నిట్టివారు తమ యిచ్చవచ్చినరీతి విజృంభించుట కనుకూలపరిస్థితులు గలవు.

రీడుగారి రాజభక్తి

ఆస్సాంకు రాష్ట్ర కష్టములను తీసివేయ నందులకు, ఆర్థికసభ్యులగు రీడుగారు ఆగ్రహపూరితులై జులికెరి. తమ రాజభక్తి కుపద్రవము గలుగునంతటి సితియరుదెంచెనని సూచించిరి. ఇట్టిస్వల్పవిషయమునకే రీడుగారు రాజభక్తిని గోల్పోవుచుండ, భారతీయులనుభవించుచున్న కష్టములకు వారేమనుకొనవలయునో యోచించిరా? సందిగ్ధసమయములందు అధికారులే కడుత్తివ్రముగ మెలగుట అనుభవ సిద్ధము.

విదేశవార్తలు

సింగపూరు నౌకాశయము

జపానుకు భయము లేదు

ప్రభుత్వవైఖరి

తీఫీజా, మార్చి 4:—ప్రభువులసభలో సింగపూరు నౌకాశయమునుగూర్చి విచారణ ప్రభువు దలియజేసెను. వీరిని మరల ఆలోచించి పరిశీలనలెసనిరి పసిఫిక్లో చిహ్నము ప్రారంభమగుచో అది అక్కడనే ఆగిపోజాలదనిరి. తప్పక యూరపులో ఆలజిడి గల్గితీరును. అప్పటికిరాడ యుద్ధనౌకలను సింగపూరుకు బంపుట వక్రుకములేదు. ఒకమూల కాంతి స్థాపనమునకు ప్రయత్నించుచు సింగపూరు నౌకాశయమును నిర్మించ ప్రయత్నించుట పరస్పర విరుద్ధముగ నుండును. దానిలన జపానుకు శోపమును గలుగజేసినవార మగుదుము.

బాల్బారుప్రభుని ప్రకటనము

జపానుకు దీనివలన శోపము, ఉపద్రవము గలుగుననుట పొరతాటు. ఇంతకాలమువరకు ఇంకొక ఏమాటివారుగూడ సింగపూరు నౌకాశయమును కట్టుదిట్టములతో గాపాడి భద్రము చేయునండ ఊరకొనియుండెడివారుగారు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్య సంరక్షణమంతయు బ్రిటీషు నౌకాధిపతిమీద ఆధారపడి యున్నది. పసిఫిక్, ఇండియా ప్రముఖములలో అనవసరము గలుగుచో దానిని ఉపయోగించుటకు ఆప్రదేశములందు నౌకాశయముండుట మంచిది. ముఖ్యముగ సింగపూరులోనుండుట మంచిది.

నౌకాశయనిర్మాణము కావలసినదే

బాల్బారుగారి ప్రకటనము జపానుకు శోపముగలుగునే మోయనభయమును అపొహములను భారవోలనని కర్ణకా ప్రభువు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. నౌకాశయ ముండితరవలెను. 1925-26 లో 204000, 1916-27 లో 306000, 1927-28 లో 277000 పానులు పార్లమెంటు ఖర్చుపెట్టినదియందు ననిరి. చూడు సంవత్సరములలో 7500000 పానులు ఖర్చుపెట్టవలసివచ్చును.

ఆయుధపరిశీలనము

విషవాయువును యుద్ధసామగ్రిని కనుగొనుట
లండన్, మార్చి 4:—అంతర్జాతీయమండలి సైనిక పరిశీలన సంఘమువారు బహుశా 10 వేల గొట్టముల విషవాయువును బాల్బి రివి తెలియచున్నది. దీని స్వంతదారుని శిక్షించుట సరి. ప్రభుత్వమువారి కీసంగతిని తెలియజేసిరి. 2 వేల కుపాకులు, మరియు యుద్ధసామగ్రి గూడ విషవాయువుగలదని తేలికపడు.

హర్విచ్చిలో అగ్ని ప్రమాదము

ప్రమాదము తొలగిపోయెను
లండన్, మార్చి 4:—హర్విచ్చి ఆయుధాగారములో అంటుకొనుటచే లండనులోనున్న నిప్పునుజట్టాయంత్రము లన్నియు బయటకు తీయబడినది. వేలకొలది మంటలను తొలగించిరి. వేలకొలదిపానులను గలెనట. ఇంతవరకు మనుష్యులు చనిపోయినట్లు తెలియలేదు. కాని గాలిమాత్రము ప్రతి కూలముగ ఎదురు తిరిగినచో ప్రమాదము ఇంత అంత అని చెప్పుటకు పీలులేకండ ప్రమాదముగ నుండెడిది.

యుద్ధపరికరములను తగ్గించు

నమస్య

జనీవా ఒడంబడిక

ఇంగ్లండు వైఖరి

లీఫ్టెంట్, మార్చి 4:—విదేశాంగశాఖలను విస్తారముగ శాంతిగలగూర్చు ప్రస్తావించి. ముఖ్యముగ జనీవా ఒడంబడికను గూర్చి ప్రస్తావించెను. తేలికదైనచుచున్నా దీనిని సావకాశముగ చర్చించుటకు పీలుగ నుండు ననిరి.

జర్మనీ

ఆయుధములను తగ్గించునభిప్రాయము పాల్పాడునది లేనది ఇంగ్లండు తెలియజేసెను. కాని ఇంతమాత్రాన జర్మనీ చేరదనుకొనరాదనిరి.

కొలోను ఖాళీజేయుట

ఈ మందుగ ఏమి జేయవలసిగిడి తెలియజేసెదరామని యడుగ ఈవిషయమై ఆయుధముల తగ్గించుట ప్రభుత్వమువారి తో ఆలోచించి చెప్పవలెనని శాంతిశ్రేణుగారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. ఈవారాంతమున పారియిటుగారును చాంబర్లెనుగారును గలిసికొనెదరు. జనీవా జాతి శుభితి పథకము త్రోవతో ప్యారిసుతో దిగి పారియిటు గారిని చాంబర్లెనుగారు గలిసికొనెదరు. ఒకరాత్రి అక్కడ ఆగవచ్చును.

ఇంగ్లండు - జనీవా ఒడంబడిక

జనీవా ఒడంబడికనుగూర్చి ఇంగ్లండుతరపున చాంబర్లెనుగారిమీద జెప్పదలచుకొను నూచనము లేవు. ఇంతవరకు జనీవా ఒడంబడికను ఉన్నతకారము బ్రతుకు, స్వపరిపాతన దోమియనులు బహుశానును, మొత్తముమీద బహుశానును. ఈ విషయమై ఒకరి యభిప్రాయముల జోకరు తెలిసికొనుచున్నార. ఏవిధముగ సామ్రాజ్యత్వకారములకు ఇది సంబంధించునో తెలుపుచున్నారు.

కీ॥ శే॥ లిబర్టు అధ్యక్షుడు

అంత్యక్రియలు

లెర్లిక్, మార్చి 4:—లిబర్టుగారిశవమును రైలులో హిడ్డెల్లో భూస్థాపితముజేయుటకు గొంపోయిరి. ప్రజలు తమ గౌరవభావమునుజూపిరి. పుష్పమాలలను వేసిరి. ఇటులే లిబర్టుగారి శవమునుపెట్టిరి.

కార్మిక పక్షములో చీలిక లేదు

మగ్డొనాల్లుగారే నాయకుడు

లండన్, ఫిబ్రవరి 28:—కార్మికపక్షములో చీలికగల్గెనన్నమాట యవస్థకుని హెండ్రెక్ గారు తెలియజేసిరి. రాంకే మగ్డొనాల్లుగారే నాయకుడుగ నుండుననిరి. కార్మికపక్షమునకు నాయకుడొక్కడేయనియు ఆతడు మగ్డొనాల్లుగారే యనిరి.

సోవియటు ప్రచారము

ఈజిప్టు ప్రజలను పుర్రెగొల్పుట

కామన్వెల్త్ లో ప్రశ్నలు

లీఫ్టెంట్, మార్చి 4:—మగ్డొనాల్లు ప్రభుత్వము ఈజిప్టు ప్రజలకు గావించిన ఎన్నడు ముడిచివేయవలెనని సోవియటు ఈజిప్టు ప్రజలను బుర్రెగొల్పుచున్నది. దెలియజేసిరామని యు సోవియటులు ఆప్రకటనమును అంగీకరించిరామని యడుగ ప్రత్యేకముగ ఈ ప్రకటన విషయమై సోవియటు ప్రభుత్వముతో జెప్పలేదనియు సోవియటు ప్రభుత్వమువారు అంతర్జాతీయ కన్వెన్షన్లతో కలిసి పనిజేయుచు ప్రోత్సహించుచు న్నుంతికాలము గ్రేటుబ్రిటనుతో స్నేహ మంతగ ఏర్పడదని సోవియటు ప్రభుత్వమునకు తెలియజేసెదని చాంబర్లెనుగారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. ఆజనీవీపు గారి ప్రకటనము ప్రకటించబడెను. అయ్యది ఆపత్తము గాదు

సోవియటు వైమానిక విధానములు

క్రాస్, ఫ్రాంకో, చిలిరను అనుష్ఠేన 1925 కు సోవియటు ప్రభుత్వమువారు వైమానిక విధానము తయారుజేయుచున్నారు.

విజయనగరం రాజుగారు

ప్రపంచవర్యులను సలుప మాచ్చి 1వ తేదీని చెన్నపురినుండి కొళంబోకు ప్రయాణమైరి (రాజాగారి భామాపటము పదివైపున నున్నది)

ఇంగ్లండు

రాజప్రతినిధి పయనము

వెస్టుమినిస్టరు గెటటు అనుమానము

లండన్, మార్చి 4:—రాజప్రతినిధిని ఇంగ్లండుకు తమకుటచే వెస్టుమినిస్టరుగెటటు అనుమానించుచున్నది. బర్క్లెక్ హెడ్ ప్రభువు ఇండియాకుపోవు విషయమునుగూర్చి క్రెస్తాకించును రీడింగ్ ప్రభుకు తనమనమును దెలియజేయుట చక్కగ తెలియననియు అట్టిమానముగూర్చి గట్టిగూడ వ్రాసిననున్నది. రాజప్రతినిధి తన యభిప్రాయమును తెలియజేయుటచేతనే ఆతనిని ఇంగ్లండుకు రమ్మనుచున్నారు. క్రొత్త పరిశోధనలను, ఏర్పాటులను జేయుట కిది సమయముగాదు. ఇట్టివల బెంగాలుకావడపథలో జరిగినచర్యను బాడ వ్యవహారము అతివాదులనుండి మితవాదులకు దిగినదని కన్పించుచున్నది. రాజప్రతినిధి కేల ఇంటికిరమ్మనుచున్నాలో ప్రభుత్వమువారు తెలియజేయవలెనని వెస్టుమినిస్టరు గెటటుపత్రిక తెలుపుచున్నది. ఇప్పుడు క్రొత్త మార్పులను జేసిన అవివేకమునించుకొనును. అతివాదులచేతిలో జక్కొన్నవార మగుదుము. కాన ఏమార్పును దలబెట్టుకపోవుటయే యుత్తమ మనుచున్నది.

డెన్విస్ట్ యభియోగము

ఏ సేనానిని గుర్తించుట

లండన్, మార్చి 4:—కీ॥ శే॥ సర్ జాన్ జోన్సన్ గారే ఏ అనుజేవానట. తనభర్తకు ఉద్యోగమును డెన్విస్టులకుగాను తనకరీరమును సర్ జాన్ జోన్సన్ పరము జేసెదని డెన్విస్ట్ పత్రిక నుడిచెను. తనభర్త కొంతసామ్యు తనకీయవలసియున్నదనియు ఆసామ్యుకు ఇవ్వవలెనని గోడుచున్నదనియు అభర్త సామ్యు బాకీలేదనుచున్నారనియు తెలియజేసిరి.

శురుష్కముం త్రివర్ణము

ఇస్మితు సాహెబ్ గారు

కాన్వెంటునోపిలు, మార్చి 4:—శురుష్క క్రొత్తి మంత్రివల్లును ఇస్మితుసాహెబ్ గారిని ఏర్పాటుజేయును గోరిట. ప్రాయశః తపిపాపా, రుషిదీపాపాగార్లు ఈ మంత్రివల్లు ములో జేర్చబడుదునుచున్నారు. రుషిపాపాగారు విదేశాంగ మంత్రిగ నుండుననుచున్నారు.

తుర్కీలో బ్రిటిషు ప్రతినిధి

కాన్వెంటునోపిలు రాయబారి

లీఫ్టెంట్, మార్చి 4:—కాన్వెంటునోపిలులో బ్రిటిషు ప్రతినిధికి రాయబారిప్రతిపత్తిని గలగజేయుటకు బ్రిటిషువారు ప్రయత్నించి, ఇబ్లీప్రభుత్వములతో ఆలోచించుచున్నారు. అంగోరాలో ఇంతకంటె తక్కువహోదా గలవానిని నియమించెదరట. దీనికంగీకరించిరి. కాన్వెంటునోపిలులో సర్ జోనాల్డు లిండేగారు బ్రిటిషుప్రతినిధి.

ఆహార పధార్థముల విచారణ

సంఘవామువారి నివేదికము

ల్యాంసిబరీగారి అభిసంశనశీర్షానము

లండన్, మార్చి 4:—ఎక్కువ డివిడెండులను బంధి పెట్టుటచే లాభములను చేయుచున్నారని తేలుచున్నది. తేయాకుకంపెనీలు నూటికి 175 చొ॥ డివిడెండును బంధిపెట్టిరని ల్యాంసిబరీగారు దృష్టాంతరమును జూపిరి. ఈసంఘమువారి ఏర్పాటును కార్యక్రమమును ల్యాంసిబరీగారు ఖండించిరి. ల్యాంసిబరీగారి శీర్షానము ఓడిపోయెను.

జుగోస్లావియా మంత్రి

గ. డబ్ల్యు. హెచ్. రెనార్డుగారు నియమింపబడిరి. రాజా దీని కంగీకరించెను.

బ్రిటిషు విదేశాంగ విధానము

డోమినియనుల వైఖరి

లండన్, మార్చి 2:—డోమినియనుల విదేశాంగ విధానమును గూర్చి ఇటీవల సైన్సుపత్రిక వ్రాసిన కథలు సోవియటు ప్రభుత్వమునకు తృప్తిగనున్నది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమ విదేశాంగవిధానము విషయమై గొప్ప కష్టముల నెదుర్కొనవలసి యున్నదని ఇశ్చ్యేయ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. సైన్సుపత్రిక వ్యాసములనుండి వ్రాయుచు పిటిని దూరమాలోచింపవలెననుచున్నది.

జాతీయమితి

నిజసాపకుడు

రాబర్టు సిసిలుప్రభువు

లండన్, మార్చి 2:—ఇకముందు యుద్ధములేకండ జేయుట కేర్పాటుజేయుటకు ఒక సంఘము ఏర్పాటు జేయుటకు 1918 లో సిసిలుప్రభువు తనను గోలెనని ఫిరీమెరు ప్రభువు తెలియజేసెను. ఈసంఘమువారి నివేదికమును మంత్రి వర్గమున కంపిరి. డోమినియనులకు గూడ బంపిరి. ఈసంఘా ద్యక్షుడీ నూచనలను చాలవరకు జాతీయమితి విధానమున కుపయోగించుకొనెననిరి. అందుచే ఆసల జాతీయమితి స్థాపకుడు రాబర్టు సిసిలుప్రభువుని జెప్పవలెననిరి.

విప్లవ ప్రచారము

ఇండియాలో ఆందోళనము

బ్రిటిష్ వారి బాధ్యత

లండన్, మార్చి 2:—కామన్వెల్త్ లో గేటుబిరుదు, స్వేచ్ఛాబిరుదు, కమ్యూనిస్టులు చేసిన విప్లవ ప్రచారమును ఖండించుచు కపటజాతీయవాదుల తీర్మానమును బ్రజేశ పెట్టిరి. అపుడు సర్ ప్రాన్స్ ఫోక్స్ బెల్ గారు ప్రధానమున ముఖ్యముగ ఇండియావిషయమై ప్రసాదించిరి. ప్రతివారము దీనివలన ఇండియాలో విప్లవ ప్రచారము అభివృద్ధి జేయుచున్నదనిరి. భారతీయుల యజమానులు భారతజనసామాన్యమునకు అన్యాయమును గలగ జేయుచుండ బ్రిటిష్ వారు చేయుచున్నది. కాని కొన్ని సంవత్సరములనుండి ఇండియాలో ఆభివృద్ధి, తక్కువగతులు ప్రచారములోనికి రాకుండ జేయులేకున్నారు. ఇందులకు కొంతవరకు కమ్యూనిస్టులును, భారత రాజకీయజీవులును కారకులనిరి. భారతదేశపులో వృద్ధి ఎవరో కొద్దిమంది విప్లవకారులవలన అడ్డుపడకుండజేయువలసిన బాధ్యత పార్లమెంటుపైయున్నది. ఈ విప్లవకారులు ప్రజాప్రతినిధులు గారు.

ఈ విప్లవకారులు ఎంతసేపును, విప్లవమును, దొమ్మిని, రక్తపాతమును తమస్వల్పభామునిమిత్రము గలగజేయు బ్రయత్నించుచున్నారు.

రాజప్రతినిధి గవర్నరులు విప్లవమును అడంచుటకు వారివన్న అధికారమును దగించరాదని సర్ ప్రాన్స్ ఫోక్స్ గారినిరి. కార్మికపక్షమువారు పయోగించుభావము అతిబాగ్రతగ విడవలెననియు వాక్యవ్యయముండరాదనియు, ఏమాత్రముకఠినముగ జార్జన్స్ మునకు సంబంధించినమాటలు తంతిమాలముగ ఇండియాకు తెలిసినను దానిని ప్రతివారును తిరగగొని అడుచున్నారనిరి.

దౌర్జన్యము నడంచుటకు మామూలు శాసనములు చాలునని జార్జన్స్ గారు సవరణను గావించిరి ఎవరో. కొందరు అనివేశముగ ఏదో అన్నమాత్రాన భయపడరాదనిరి. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు వచ్చి ప్రజలకు విద్యనుగరపుటకు మొదలిడి తాబట్టినది, ఇప్పటికికను నూటికి 70 మంది భారత వ్యవసాయదారులు విద్యాగంధము లేకున్నారని చెప్పకుండ జేయవలెననిరి.

తల్లిగారు సవరణను ఆహ్వానించిరి.

మేము ఇండియాను వదలి పోజాలమనియు భారత దేశమును పాలింపదలచితిమనియు వార్తా మిల్లు గారు వెలుజేసిరి. పోలీసువారిని గాల్చిరిని భయపడుట ఆశ్చర్యముగ నున్నదనియు అవ్యతిరేకములో నిర్దోషులను, నిరపరాధులను కాల్యువుకు ఎవరును ఏవగించుకొనుక పోవుట ఆశ్చర్యముగ నున్నదనియు పేర్కొనిరి.

వింటర్స్ ప్రభుని ప్రత్యుత్తరము

దౌర్జన్యములకు విప్లవములేకుండ దేశమును గాపాడుట ప్రతి ప్రభుత్వముకారివిధి యని వింటర్స్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. కొందరు కార్మిక పక్షమువారు ఈ తీర్మానమువలన వాక్యానిత్యము అరికట్టజనునని భయపడుచున్నారు. కాని దానికి భయములేదనిరి. బ్రిటిష్ వారు వాక్యానిత్యమును మన్నించుచున్నారని దృష్టాంతములను కార్మిక ప్రకటనములనుండియు చూపుచున్నారు.

పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరును జంపుట తప్పనివాడించుట సేరమనియు దానికికారణమును ఎచటనో కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వ వ్యయమువారు కాంతిని నెలకొల్పుటకు తగినచర్యను దీసికొనుటచే ఆక్షేపించుక పోవుటయేయనటయు విట్టిగాలికదనిరి. గ్రేటు బ్రిటనులో కమ్యూనిస్టుపక్షమువారు 8000 లేక 4000 లున్నారు. వీరు తమదురుద్దేశ్యములను దాచుకే చెలుపుచున్నారు. వీరి యుద్ధమును వెకకట్టుచున్నదని తెలియుచున్నది.

(సంతకము)

నేటితీర్మానము భారతదేశ మామూలు రాచరికములకు సంబంధించలేదనియు ఇతరచోట్లనుండి కమ్యూనిస్టులజేయు ప్రచారమునకే సంబంధించెననియు అవిషయమై తాను ఆలోచించెదననియు నడిపిరి. బెంగాలు పరిస్థితులు 1907-08 లంటే ఇప్పుడు బాగున్నవనిరి. దానికికారణము బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు బెంగాలు ఆర్థిక సేవ్యులను ప్రజేశపెట్టుటయేయనిరి. మఱి ప్రత్యేక పోలీసుచర్యలను దీసికొనుటగూడ ఒకకారణమనిరి. నేడు బెంగాలులోనున్న కాంతియు బెంగాలు శాసనము లుపరమనీ చాలుచున్నవనిరి. అకాలీతగవుకును ప్రతికూల ప్రచారమునకు మజాబులో సంబంధము అతిస్పృహగ కన్పించిరి. అంతగా లేనేలేదనిరి. ఇక ఇండియాలోనున్న విద్యుత్ ప్రచారము అలహాబాదు ఉన్నత న్యాయస్థానమువారిచేరియజేసిరి.

స్కూలుగారిసవరణ అసవసరమనిరి. వాక్యానిత్యము నెవరును ఆక్షేపించరనిరి. వాక్యానిత్యముగూడకు వారు

లేరు. కార్మికపక్ష ఆహ్వాదములమాత్రము ఎన్నికసమయమున సహించలేదనిరి. సకలత్యాసగాను మూట్టాడుటకు లేవించాని చర్య ముందు ఎన్నడో మరల చెలియజేయువరకు ఆపుజేయబడెను.

జర్నలిస్ట్ క్రొత్త శాంతినిధానము

ప్రాంసు అనుమానములు

లండన్, మార్చి 2:—జర్మనులు క్రొత్తగ తలపెట్టిన శాంతినిధానములు ప్రాంసుకు అనుమానముగనున్నవి. ప్రస్తుతమున్న ప్రాన్స్ కోల్లెయిం సరిహద్దులను మన్నించుచు వరప్రకారములతో గూడుకొన్న ఒడంబడికను సంతకము జేయుటకు మనమును జూపుచున్నది. ఈవిషయమై తగవులు జరుగుదలన మధ్యస్థులద్వారా పరిష్కారముజేసికొనుట కిష్టమును జూపుచున్నది. కాంతియుతముగు మూలముతోదప్ప ఇతర విషయక లేనప్రాచ్యసరిహద్దులను మాన్పుటకు దలంచలేదు. ఈ ఏర్పాట్లు రానుభారములను బ్రాతంభించుటకు బాగున్నవని మైముఫ్ తికావిలేఖరి పార్లమెంటుండి చెబుచున్నాడు. కాని పోలండు, జర్మనీలవలనగూర్చి వీరిమాటలు ప్రాంసుకు తృప్తి కరముగ లేవనుచున్నాడు ఇవియుగాక ప్రాన్స్, ప్రతిప్రతి సరిహద్దులను వేరువేరుగ జేయుటచే ప్రతిప్రతి సరిహద్దు సంగీకరించి ప్రాచ్యసరిహద్దును మార్పుటకు ప్రయత్నించుట కిష్టపడుచున్నదని చెబుచున్నాడు.

యూరపు క్షేమము

మిత్రమండలిబడంబడిక

బెలియము సంతకము

లండన్, మార్చి 4:—క్రొత్తగ ఇంగ్లండు, ప్రాంసు, బెలియం, ఇటలీలతో జర్మనీ వరప్రకారబడంబడికను జేసికొన నందుటచే యూరప్ మునుసమస్తయుదు మార్పుకల్గెను.

ఏర్పాట్లు జేయుటకు, జర్మనీని బాలిసమిరిలో జేర్చుకొనుటకు ఏర్పాటు గావలెనని మామూలువార్తాసంఘము వారు చెబుచున్నారు.

తరువాత మిత్రమండలి అభయములనుగూర్చి చర్చించ వచ్చును. ఒక్క రైసుసరిహద్దులో కాంతిని స్థాపించుటయేగాక జర్మనీ ప్రాచ్యసరిహద్దులలోగూడ కాంతిని స్థాపించుటకు ప్రయత్నించవలెనని తెలుపుచున్నాడు. ఈ ఒడంబడికకుముందు అంతర్జాతీయమండలి ఒడంబడికను జేసికొనుట మంచిదిగా యనుచున్నారు. దీనివలన మరల బెలియము తాటస్థమును భగ్నపరుచుటకు వీలులేకుండ ఏర్పడునని తెలుచుచున్నారు.

చిచిరన్ గారి యువన్యాసము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, మార్చి 4:—ట్రెస్టిన్ వార్తా లిట్టు తెలుపుచున్నది. ప్రాచ్యరాజ్యములలో ముఖ్యముగ తర్కి ఆఫ్సు నలతో సోవియటు ప్రభుత్వము స్నేహమును బలపరుచుకొనుచున్నది. హెడజాబాలోనున్న సోవియటు ప్రతినిధి సంగతులన్నిటిని గనిబెట్టి జూచుచున్నాడు. ఆరే బియాలో జరుగుచున్న సంగతులను అన్నిటిని బాగ్రతగ గుర్తించుచున్నారని చిచిరన్ గారు సోవియటు కేంద్ర కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి ఎదుట యువన్యసింపిరి.

తెనాలి రామవిలాససభ

ప్రదాపద్రవీయము తేది గమనింపుడు

సురభి తులసిదాసునాయుడుగారి గౌరవార్థము వేసవచ్చు ఆదాయమును ఒక బీదబ్రాహ్మణునికి గృహనిర్మాణముకొరకు ఒసంగబడును.

వెదిభొట్ల చలపతిరావుగారు ప్రతాపరుద్రుడు-పేరిగాడుపాత్ర ధరింతురు.

వ్రజా సేవకుడు.

ఇంటిఅద్దెను యిచ్చుటకు బదులు

నాయదాపధిపైన సామ్యుచెల్లించి మీరు యిండ్లను కట్టుకొనవచ్చును. మూడవవంతుసామ్యును అడ్వాన్సుగా పంపవలెను. మిగతసామ్యు 144 నెలలలో నాయదాపధిపైన చెల్లించిన చాలును. ప్రాప్త్యక్షునకై ఈడిగవ విలసమునకు ఒక అణాతపాలాబిళ్లను పంపినను సరే లేక ఖుద్దన వచ్చి వివరములు తెలిసికొనవచ్చును.

Watson's Exchange.
Auctioneers, Mount Road, Madras.

స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమము

(అయ్య దేవరకాళేశ్వరరావుపంతులుగారు ఆంధ్రస్వరాజ్యసంఘాధ్యక్షులు)

అసహాయంగా కార్యక్రమమును తెగింకొంగును వారు నిలుపుదలచేసినను అసహాయంగా భావమే ఇప్పటికిని కాంగ్రెసుసంఘములను నడిపియుచున్నది. ఇటులజరుగుటయే యుక్తము. స్వరాజ్యములో చాలభాగమైనను రానిది బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముతో సహకారముగాని ఆఖరుకు రెన్నానేవుకోత పలేనకొగాని బాతుగా పనికిరాదు. ఎందుకును కొరమాలిన ప్రస్తుతసంస్కరణములను భగ్నము గావించుటకే స్వరాజ్యవాదులు శాసనసభలలో చేరవలెను. గావున మంత్రివర్గమును కూలదోయుటయు ఆదాయవ్యయపట్టికలను తిరస్కరించుటయు స్వరాజ్యవాదుల కర్తవ్యము. విదేశ అధికారవర్గముతోటి పోరాటమును శాసనసభలలోపల గూడ సాగించుట తక్కు. తక్కిన ఏవిషయములోను మానోదరులగుబహిష్కారపక్షమువారికిని స్వరాజ్యపక్షమువారనుమకును ఎట్టిభేదమును లేదు ఖద్దరునందును హింకూముసల్మానులకు క్యతయందును అవ్యుత్తేతానివారణముందును శాసనోల్లంఘము పన్నుల నిరాకరణము మూలమున ఆఖరు పోరాటమునకై దేశమును సిద్ధపరచుటయందును వారితోబాటు మాకును సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదు.

ఈసంవత్సరము ఆంధ్రదేశములో బాగుగా ఆహ్వానముచేసి రాబోవు ఎన్నికలలో శాసనసభల స్థానములనున్నట్టిని వీలయినంతవరకు ఆక్రమించుటయే ఆంధ్రస్వరాజ్యపార్టీ యొక్క యుద్దేశ్యము. శ్రీమంతులగు ఓటర్లు మానాయుధులగు శ్రీయుత వి. రామకాసు పంతులు గారిని కొన్నిలు ఆఫ్ స్టేటుకు ఎన్నుకొనుట చూక్షకు మిగుల శుభముచకము. కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియు బలపడితి మా స్వరాజ్యపక్షకు బలముకలుగ నేరదు. కావున తక్కిన కాంగ్రెసువారిలో బాగుగా కలసిమెలసి ఖద్దరుఅభివృద్ధివిషయమును తక్కిన కాంగ్రెసువనివిషయమును పూర్ణోత్సాహముతో పనిచేయుట స్వరాజ్యపక్షపార్టీ ప్రభుత్వవర్గము తద్వారా నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకును ప్రజలబృష్టిలో విదేశ ప్రభుత్వమువారి ప్రతిష్ఠను వీలయినంతవరకు తగ్గించుటకును వెంటనే స్థానిక స్వపరిపాలనాసంస్థలను కాంగ్రెసువారు స్వాధీనపర్చుకొవలెనని మేము గట్టిగా కోరుచున్నాము.

డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు

వేంకటగిరిలో ఆయుర్వేదోపన్యాసము

డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు వేంకటగిరి జిల్లాలో ప్రదర్శనమును లాంతరుబొమ్మల సహాయముతో చాల ఉపయుక్తముగు నుపన్యాసమునొసగిరి. ప్రస్తుతము శరీరదార్శ్యమునుగూర్చి ప్రజలుపేక్షవహించి దుర్బలలనుచున్నారు. పురుషులకు పైని కాభ్యాస మవసరము స్త్రీలు గృహంతికమున శరీరపరిశ్రమ చేయలెను. తోటలలో సంచారముచేయులెను. నూరేండ్లక్రితము వరుకును స్త్రీలలుల చేయుచుండిరి. ఇప్పుడు మరల ఆపదతిని నెలకొల్పవలెను. ప్రజలు ఆడంబరములను నవనాగరికతకు సంబంధించిన దురాచారములను వదలి సామ్యజీవనపక్షముల నవలంబింపవలెను. ఆయుర్వేదముప్రముఖములో సామ్యజీవితమును ఉన్నత విజ్ఞానమునుగూర్చి పదింబడిగ బోధింపబడెను. పాశ్చాత్య దేశములలోని నిరుపేదలస్థితితో పోల్చిన, ఆహారగృహసౌకర్యములవిషయమున భారతదేశమునందలి నిరుపేదలస్థితి చాల ప్రశంసనీయును. భారతదేశీయులకు గల మంచిగాలియును నెలకురును పాశ్చాత్యులకు లేవు. భారతీయులకు పీడించుచున్న దారిద్ర్యము తొలగి మంచి ఆహారము వారికి లభించవలెను. అని లక్ష్మీపతిగారు నడిపిరి. (ఒక విలేఖరి తంతివార్త).

రాజ ప్రతినిధి గౌరవార్థము

సర్ నరసింహశర్మగారు విందుచేయుట

ధిల్లీ, మార్చి 5:— రాజప్రతినిధి గౌరవార్థము సర్ నరసింహశర్మగారి లోక విందు జయపడముగ జేసిరి. నరసింహ శర్మగారి విశాలభవన ఆవరణయందు విందుజరిగెను. 400 మంది అతిథులువచ్చిరి. సగరవాస్తవ్యులందు ప్రెసిడింట్ క్లెయిన్ వారును, కేంద్రశాసనసభ్యులందలి ప్రముఖులును, శాస్త్రోద్వేగులును, విందునకు వచ్చిరి. అరమరులులేకుండ రాజప్రతినిధి అతిథులతో కలసిగా కాలక్షేపముజేసిరి. సైనురాయిగారి బాండు పాడుచుండెను. భారతజానుగూడ అంధులనందముకొనుట లేకగ్నాటుచేయబడెను. (ఆ. ప్రెస్)

నేటుకొన్నిలు

ఆదాయాధికముగల పట్టికను దయారుజేసినందుల కభినందించుట

రాష్ట్రీయకృషిములలో మెట్టనుసంఘమువారి నిర్ణయమును రద్దుపఱచువంగోరుట

బొంబాయి కన్యామే జరిగినది

సైనికవ్యయమును దగ్గించగోరుట

భారతీయులకు జాతీయతలేదను హయత్ ఖానుగారి నుడువు

డెల్లీ, నూన్ రి:— నేటిదిని మేట్రాన్స్ లో నాదాయాధికముగల పట్టికపై సాధారణముగల ప్రారంభించబడినది. సభ్యులు చాలమందినవారి. సభ ప్రారంభించుటకుఁ జూరగము, సభ్యులందఱు సభ్యత్వనిత్యం గలది ఛాయాపటమును దీక్షించుచున్నారు.

చర్చ ప్రారంభించుటలో మొదట డా॥ హయత్ ఖానుగారు మాట్లాడిరి. ఆదాయాధికముగల పట్టికను సభ యెదుట నుంచినందుల కార్థికసభ్యుల కభినందించిరి. రాష్ట్రీయ కట్టుములను దగ్గించినందులకును, మహమ్మదీయుల కుత్సాగముల నిచ్చుటనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారి సదుత్తరమును గృహమంత్రి వెలియచ్చెను. తమయభిప్రాయములు ముఖ్యముగా చెప్పి యెట్టి ప్రయత్నమైనను మహమ్మదీయుల కిక్కడలేదు. రాష్ట్రీయ కట్టుముల దగ్గించుటచే రాష్ట్రీయులకు వచ్చినలాభములను విద్యాభివృద్ధికి నాలోగ్యాభివృద్ధికి నుపయోగించుననియు, భూమిపన్నును చాలకాలమువఱకుగాని, యనలే మారకుండు నటులగాని పెర్యనెట్లు నెట్టికొంటు, ప్రయత్నింపగోరెను. సైన్యము దేశకాంతి కేకకర్చుట కవసరము. ప్రస్తుతమును దేశకాంతి వానినలనే గలిగినదనిరి. అత్యధికముగా గానించిన తగ్గింపున కొత్తేసిందిరి. అత్యధికముగా తగ్గింపున కొత్తేసిందిరి. దేశీయ సైనిక, రాష్ట్రీయ సైనికాంధోళము రాజకీయసంబంధ మైనదనిరి.

భారతదేశమునకు జాతీయతలేదు. ఆటవికులను, ద్విజులను, పశువులను, తెలుసులను, వీరములను శోకటిగా చేర్చుటెట్లు! వీరలక్షణము లేనివారలను సైన్యమునందు చేర్చుట యాటబాన్యమును నిర్జీవత్వానమును, సజీవత్వానముతో బోరాడించినటు లుండును.

నర్ మానెక్ దాదాభాయిగారు

ఢిల్లీ, నూన్ రి:— అదనపు ఆర్థికపత్రమును నివేదించినందుకు డా॥ మానెక్ దాదాభాయిగారు ఆర్థికసభ్యుని అభినందించిరి. కాని కొన్ని సంవత్సరములనుండి హెచ్చుగావస్తులను విధించుచుండుటవలన సామ్య అవసరముగా మిగిలినది. కష్టమునివన్య 2.72 కోట్లవరకు హెచ్చినదన్న మాటయేగాని ఆర్థిక సభ్యుడు దేశకొన్ని ప్రకారము వత్తకమున కేవిధమైన లాభమును రాలేదు. నేతపరిశ్రమ యొకను క్లిష్టదశలోనే యుండి తాను సంపాదించిన వానిమీదనే ఆధారపడియున్నది. ఆర్థికసభ్యుడు మాపిన 2.24 అదనపు మొత్తము నిజమేమిటి తెలియపరచుటలేదు. 1928 అప్పయొక్క డిస్కంట్టు చార్జీలక్రింద 82 లక్షలును పరివ్యవస్థాపక ప్రభుత్వపు అప్పయొక్క అదనపులక్రింద 8.41 లక్షలును వ్రాయబడిన కొందరయేమివచ్చినతో నాకు తెలియలేదు. ఈ మొత్తమును 8.24 కోట్ల అదనపు మొత్తమున చేర్చియెడల మొత్తము 7 కోట్లగుండున్నది. రాష్ట్రీయకృషిములను తగ్గించుటలోనే గాక ప్రభుత్వమువారు యామొత్తమును అన్యాయముగా విధింపబడిన మరికొన్ని పన్నులకు తీసివేయుటలో ఉపయోగించవలసినది. చెన్నపురి మొదలగు రాష్ట్రములకు కష్టములను తగ్గించుట మంచిదేగాని అదనపు మొత్త మేమూత్రము మిగిలినను దానిని పన్నులను తగ్గించుటలో వినియోగించి పన్నులచెల్లించుచాని భారమునుతగ్గించుట అలవాటయెన్నది. పూర్తిగా రాష్ట్రీయకృషిములను తగ్గింపబడువరకు పన్ను చెల్లించువానికి మేలు చేయకుండనే నూత్రమును ప్రభుత్వమువారు పెట్టుకొన్న యెడల యాభివృద్ధిరేమే గాక వచ్చే మూడు సంవత్సరముల వరకు పన్నులు తగ్గింపబడవు. ఈ పద్ధతి యాసభలోనే గాక దేశములో గూడ ఆత్మపటియమైనది. ఇదివరకే 4.25 అదనపు మొత్తమునుయొకని వచ్చేసంవత్సరమునకు బహుభాగ్రతగా అంచనా వేయవలె నని అనకొనుచున్నప్పుడు 72 లక్షల నేల రిజర్వులో నుంచులతో పాటు తెలియబడెను. ఈ మొత్తము వంతెను యేదోవిధముగా పన్ను చెల్లించువారి లాభమునకై విని

యోగింపవలెను. ముందు కలగనున్న చిట్టలకొరకై 72 లక్షలు నిలువయుంచుట సరిగాదు. మరల ఏర్పాటు చేయువలసివచ్చిన యెడల యిందులో చాలభాగము బొంబాయికి పోవలసియున్నది. హాంబి ప్రభుత్వ వాగ్దానముచేసిన ప్రతియొక్కైనా పన్నును చెల్టనే తీసివేయకపోయినను తగ్గింపబడిన తగ్గింపబడిన, పట్టిక ఆడిటును తొలగించుట గాని తగ్గించుటకు గాక 4.78 కోట్లు ఏర్పాటుచేయుట సంతోషము. అధికాదాయపు పన్ను చాల హెచ్చుగా నున్నది. ఇందుమూలమున మార్వారీసంఘము లోపాలు హిందూదేశములనున్న వత్తక సంఘములనా రెండరు ప్రభుత్వము వారియెడల ప్రతిహేలాభిప్రాయములతో నున్నారు. పారిశ్రామికత్వానము నిది యాపు మాపుచున్నది. స్వరాజ్యవాదులతో మాడియున్నది. కావున యీ సభకు ప్రస్తుత విషయము తగ్గించుట కిష్టములేకపోవచ్చును. కాని యావిధానము విశాక కమిషనరీ ప్రభుత్వమునకు స్నేహితుడనుగా నేను చెప్పుచున్నాను. ముగించుటకు ముందు మిలిటరీ ఖర్చులను తగ్గించినందుకు నేనాధిపతికి వందనము లర్పించుచున్నాను. మరియు నేనాధిపతి యిందికేపు కమిటీవారి కిఫారసుల ననుసరించి ఖర్చులను 50 కోట్లకు తగ్గించు నని నేను తలచుచున్నాను అని చెప్పిరి.

బెల్లుగారి యుపన్యాసము

అనుకూల ఆర్థికపత్రమును నివేదించినందుకు ఆర్థికసభ్యుల కభినందించి ఆపత్రమును నివేదించుటలో చిట్టలగల వివరములను వినింటిని లేటెల్లముజేసినందుకు బెల్లుగారు మెక్వార్టర్సు గారిని ముఖ్యముగా అభినందించిరి. 1928 అప్పయొక్క డిస్కంట్టుచార్జీలక్రింద 82 లక్షలును పరివ్యవస్థాపక ప్రభుత్వము వారికి అదనపులక్రింద 8.41 లక్షలును వ్రాసినందుకు ఆయన అధ్యంతరకేటక అంతకంటే చేయవలసినది లేదనిరి. మొదటిది తెలిసినవిషయ మనియు తెండవది, తెలియనివిషయ మనియు చెప్పిరి. గతసంవత్సరము రక్షణశుంకములక్రింద విధింపబడిన పన్నులచే దేశము 2.24 కోట్ల భారమును వహించవలసివచ్చుచున్నది. దీనిలో యెవకట్టుపభారమును వహించవలసియున్నదో అందరికిని తెలిసినవిషయమే. మారకమువిషయమున ఆర్థికసభ్యుడు క్రిందటిసంవత్సరము సంతోషముగానున్నందుకు కారణముగలదు. మారకపురేటు హెచ్చుగానున్నను తగ్గగానున్నను కొన్నిలాభములును కొన్ని నష్టములునుగలవు. దేశమునకుకావలసినదేమనగా రేటుమారకుండ చాలకాలమువరకు ఒకటివిధమున నుండవలెను.

మిలిటరీ కర్చువిషయమున బాధ్యతగల యేదేశము ప్రస్తుతములకు లోనుగాదు. కర్చులను తగ్గించుటే ప్రధానముగా పెట్టుకొని యివిషయమున ప్రభుత్వమువారు సమర్థతను పోగొట్టుకొనరాదు. లీకమిషనువారి కిఫారసుల ననుసరించి నుండియు సినిలడర్బసు యుద్ధోగ్యులకు దానివైపు లిచ్చుచున్నందుకు ప్రభుత్వమువారు వందనీయులు. మూడేండ్లవరకు రాష్ట్రీయకృషిములలో రిమిషన్ నిచ్చినందుకు తెంగుల ప్రభుత్వమువారు మిక్కిలికృతజ్ఞులుగా నుండును. వంద్రాసు సంయుక్తపరశాలు పంజాబు జర్నాలకృషిములకు గూడ కొంతవరకు తగ్గించినందుకు తెంగులసంతోషించెను. రాష్ట్రీయకృషిములు పూర్తిగా తొలగింపబడినగాని ఆర్థికభారమును వహించుచున్న రాష్ట్రీయులు, తమయిచ్చువచ్చిరేమిటి అభివృద్ధిబొందుటకు, వీలులేకనియు దేశాభివృద్ధికి నిరోధముగానున్న యితరపన్నులనుగూడ తగ్గించుటకప్పుడే అవకాశము చిక్కుననియు గుర్తింపబడినదిగావున సాధ్యమైనంతవరకు రాష్ట్రీయకృషిములు పూర్తిగా తొలగింపబడునని యాసభవారు నమ్ముచున్నారు. అనిచెప్పి బెల్లుగారు యుపన్యాసమును ముగించిరి.

సెత్నాగారు

పిమ్మట సెత్నాగారు మాట్లాడిరి. "మరుసగా నయిదువత్సరము లప్పుగల పట్టికలనుండి, భుజుల భారతదేశమున కాదా

యాధికమును జూపగలిగినందులకు బేకటుగారి కభినందనీ యుండు. సంస్కరణముల యనంతరముపన్నులు హెచ్చినవి. కావున యిట్టి పట్టికలందయూర చేయుట కిప్పుడే యాలవ్యమయినది. మారకము 1 పి 6 పెన్నుకు దగ్గదనియు, ప్రభుత్వమందుకుఁ దగుప్రయత్నములు సలుపుదుననియు బ్లాక్టెట్టుగారు జెప్పినప్పుడు సరిగనే వినించిన యూహించుచున్నాను. ఈవిషయము ప్రభుత్వము వారు జేసిన 17 కోట్ల 90 లక్షల కొక్కము మొత్తపు క్షయవారమును కర్చుబాటు జేయుట కవలంబించిన మార్గములొట్టి పరిష్కృతుమగుచున్నది. కాని యీ మారకము విషయమున, నేనధ్యక్షుల పహించిన భారతవత్తక సంఘమువారు కార్థికసభ్యునితో నేర్పబించుటలేదు. అంగదేశమునకుఁ బోవునప్పు డాసభ కొక్క మారునచ్చి సంప్రదించిపోవుట కావ్యసించుచున్నాను. ప్రపంచమునందంతలోను, భారతదేశమే హెచ్చుపన్నులకు భరించు దేశముకాదుకాని, దారిద్ర్యావృష్ట ననుసరించి, తక్కువ పన్నులు విధింపబడినదని జెప్పుటకు వలనుపడదు. దీక్షతోడ కరవిచారణ సంఘమువారి నూచిన లొకెండుకు నూతన భూజనకములుగానుండునేమోయని సంకోచమును గలిగించుచున్నది. ఈ సంస్కరణను న్యూజిలండు దేశముందు గోయత్ కమిషను ప్రభుసంఘము వారి నూచనలఁ గనునింపగోరుచున్నాను.

సైన్యాధిపతి ఖర్చులందు తగ్గదలఁజూపినందులకెంతయు సంతసించుచున్నాను. వంగదేశమున దభిమానమెక్కుడు జూపబడినది. దానికి కారణము వైకెట్టుగారు ప్రధమమున భారతవాతావరణమున దగుల్కానుట యాదేశమున గాబట్టియని యూహించుచున్నాను. కాని యీ యభిమానము, సాధారణ వ్యయ మించియున్నది. రాబోవు సంవత్సరములందీ లాభముజూపు పట్టికయుండునోలేదో, బొంబాయి మాత్రము సవరిద్దవలె జూడబడినది. వంగదేశమువలెనే యిదియును మెట్టను నిర్ణయమును మార్చుటకు బోరాడినది. ఈయన్యాయము జరుగుటవలన జాతీయభివృద్ధికరములగు ప్రయత్నములు జరుగుట లేదు. ధనాభావమే కారణము. బొంబాయి పారిశ్రామిక రాష్ట్రము ఆదాయవన్నులవలనను అధికాదాయపు భన్ములవలనను భారతదేశాదాయములో మూడవంతునకు మించి బొంబాయివలననే వచ్చినది. దత్తకాఖిలలో నభివృద్ధిగలుగుట కిమొత్తమునందు కొంత బొంబాయికి గావలసియున్నది. ఎక్కువ ప్రతియొకరులు నష్టపోక పోవుటకు గారణమేమన తరిలో లాభములను వెనుక వేయుట చేతనే కాని ప్రభుత్వమునకు ను మారుకోటి రూపాయలూ దా యపు పన్నులోను అధికాదాయపు పన్నులోను నష్టము వచ్చునంత నష్టమునకు లోనైనవి. బొంబాయికి కట్టుములందు ముజరా లేకపోవుటకన్న యెక్కువ పన్నునందు మరింత న్యాయమును నేయబడెను. ఈపన్ను చాల దుర్వ్యాయమైనది. అంగప్రభుత్వము భారతదేశమున కొనర్చిన గొప్ప నేరములలో నిదియొకటి ప్రభుత్వమున, కిదియొక గొప్పకళంకము. లీకమిషను నూచనలనుసరించి యధికాదాయమునుండి రాష్ట్రీయకృషిములందు, ప్రజేచ్చగు రింపకజిల్లాయధికారులు మొదలగువారికి హెచ్చుజీతముల నిచ్చుచు సార్థికసభ్యు జెక్కువ పన్నులగూర్చి యొక్కమాటైనను జెప్పకపోవుట చాలయన్యాయము.

పట్టికలో ముజరాక్రింద 82 లక్షలును, 1928 లోని యప్పయొక్క 8.41 లక్షలును కలిపి 428 లక్షలుగల పెద్దమొత్తమును కొట్టివేయుట చాలయన్యాయము. ఈవిధానమార్థిక సభ్యుడేదాది క్రిందట నూచించినవానికే వ్యతిరేకముగ నున్నది. 8.41 లక్షలును న్యాయముగ సాంగ్గప్రభుత్వమువలన రాబట్టగ నడే. ఈమొత్తముల యెందుకు నూచించిననగా, ప్రభుత్వము తలచుకొనిన యెడల ఎక్కువపన్నును దీసివేయగలుగును. భారతీయులలో నీపన్నులకన్నవరకుల యభివృద్ధికి వేయబడినదను దురభిప్రాయమును బోగొట్టుగలుగును. కార్థికప్రభుత్వమే యున్నయెడల నీ సహాయముజేసియేయుండును. ప్రస్తుతము కన్నత్యేటిపు సంఘము ప్రభుత్వాధికారులగుటచే నాయుపకారము గలగలేదు. రికింగుప్రభు వాంగ్గదేశమునకుఁ బోయినపు డేవిషయముఁ జర్చింతురని ప్రార్థించుచున్నాను.

మోటారు కారుల మీద సభికపుపన్ను తగ్గింపకుండుట కోచనియము. ఏలన నవిభోగ్యములుగాక యవసరములేయి యున్నవి. దీనికి కలకత్తా వత్తక సంఘాధ్యక్షుని నుడువులు గనునింపుడు. సముద్రవ్యాపారమునకు వీలుండి, అంగ్గదేశమునకు దొంగపద్ధతులవలంబించి, అంగ్గపాలిక హిందూదేశమునకు నుడువినయొ స్వదేశే సంస్థానములకు వీరునుకొనియేవచ్చిన పట్టు, అగ్గిపెట్టెలు మొదలగువాటిపై పన్ను లేకుండుట కోచని నము

ప్రభుత్వము సామానులను గొనునప్పుడు, హిందూదేశీయతను లక్ష్యముగానుకొనియున్నట్లును, నేతలును.

నల్లెళంగారు

పిమ్మట నల్లెళంగారు మాట్లాడుచు చెప్పరాజధానికి కప్పయందు చేసినసహాయమున కెంతయు సంతసించుచున్నాననిరి. వజ్రలబాధ లింకను దీనినితమమున నీసహాయముజేయుట యెంతయుఁ బ్రశంసార్హము. కొన్నిచోట్ల పంటభూములపై 15 ఆడుగులయెత్తు పంటభూములపై 3 అడుగులపని పర్వతభూములపై యెంతయు. చెన్నరాష్ట్రముం దాదులకు ప్రత్యేకముగ విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుటకు, చైతన్య సహాయము నిమిషమింపజేయుటకు ప్రయత్నములు పాగుచున్నది. వీటికంతకును ధనముగావలసియున్నది. క్రిందిని 128 లక్షలను ప్రబలసహాయమును, మొత్తమునగలవింకను మార్చుననెను యిట్టిప్రాజెక్టు చాలగలదు. సంస్కరణము వింతకన్న బాగుగ నడచుటకు, దీనిని మార్చుటకు సేనునుబలపఱచుచున్నాను. ఎన్నెన్నోపనుగూడ సాలోచింపవలసినదేకాని రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల కింపులసిన సహాయమును ముఖ్యముగూడదు. విద్యావిషయమున చాలవలయుగావలసియున్నది. పరిశోధనాభివృద్ధిగలగవలయును. గోఖలేగారు నూతించినటుల దీనికొకప్రధాన సంస్థయేంతయు నవసరము. దాదాభాయిగారు యెన్నెన్నోపను మొదటకొనించుననెను విషయముననే నామొదలపను. దానికన్న ముందుజరుగవలసినవి కింపనాయునుపైపన్ను, పోస్టు కార్డులభిరుద్రులను జగగవలయును. సైనికవ్యయవిషయమున, యాంగ్లప్రభుత్వసౌకర్యములనే మానవనందుచికినిరని భారతీయులకు ప్రబలసంతోషముగలదు. నిజముగకావలసినంతకన్న యెక్కువవిషయములను సంతోషము. సైన్యములను సంకర పఱచుట లేండవది. ప్రభుత్వమువారు దాని కభ్యంతరము నూచించినను, బలవంతముగ సోపూర్ణమునటులఁ జేయబడినదికలిసిరి. పిమ్మట 1879 లోని సైనికసంఘమువారి నివేదికలజదిసిరి.

రాల్ఫ్ న్యూప్రభుత్వము:—దానికి సేను బాధ్యుడనుగాను.

నల్లెళంగారు మాట్లాడుచు నేకశత్రువదేవునగా, ఇట్టి లోటులున్న విధానమునకు విదాధికారము వహించియుంటిరి. రాల్ఫ్ న్యూప్రభుత్వము వాంగ్ల దేశమునకుఁ బోయినప్పుడు, దీనివయమున భారతీయుల యసంతృప్తి పండియుటచి, భారతీయులతరపున పోట్లాడుదురని గోరిరి. భారతదేశ మాంగ్ల పాలనముక్రింద నుండవలెనను గోరు కెల్లర కోరికనుజరుపించి యిమాటలను చెలుపుచున్నానని తెలిపిరి.

ఆర్యు ప్రాముగారు

పిమ్మట ఆర్యు ప్రాముగారు మాట్లాడుచు సాధికరభ్యుని బోగడిరి. నల్లెళంగారు సైనిక వ్యయమునుగూర్చి మాట్లాడిరి. కాని బాగుగా తగ్గింపుతద్యతు లవలంబించు తరి నాయాజ్ఞాపకవసరము. మదరాసు విశోధి దాడులవార బడకుండునంతటి శ్రమకరముగ స్థానమున యున్నది. మొనక్లిదాదాబాయి గారు యెన్నెన్నో మాటలెఱుఱి మదరాసు దాని ప్రాముఖ్యమును గ్రహింపలేదు. మాప్లాపారాబులులో నాంగ్ల సైన్యయొక్క యుపయోగమును గ్రహించియుండును. నల్లెళంగారు కిప్పు డిటుల శివ్యుడవల మురియొకభక్తుడు లేచి నావికాదళమున కివ్వవలసిన ధన విచిత్రులదేదనను. (నల్లెళంగారు- న్యాయముగ నీయవలసినప్పు డభ్యంతర మేమియులేదు)

ఎగుమతులు బాగుగా నభివృద్ధి కెందినవి. బొంబాయిలో నంతగ లేవన్నను కలకత్తా వైపున బాగుగనే యున్నది. అప్పులందీర్చుటకు జేసిన ఏర్పాటుల కార్థికసభ్యుడు ప్రశంసార్హుడై. మారకము 1 పి. 6 టె. ల చొప్పున యుం బకెట్టియాటకంములేదు. ఏలన కొంతకాలమునుండి మారక. చట్టుపట్ల నేయున్నది. పోలిక్రామికాభివృద్ధి గావలసినచో సృకాదాయ పుపన్ను (మాపరులేవన్న)ను దీసివేయవలయును. ఈవిషయము సాధికర సభ్యుడు గ్రహించుచు గాక. రాష్ట్రీయ కత్తముల విషయమై యాధికర క కభ్యుడు జేసిన యేర్పాటులు నచ్చలేదు. విషయ మిప్పుడు చర్చింపగూడదు. కాని చెన్నపురి మొలగునాటికి గలిగిన సౌకర్యములకు నే నభ్యంతరము నూచింపను. కాని బొంబాయిమాత్రము సాంకేతిక సమయమునదలి వేయబడుట యన్యాయము. వారిశుభవృత్తి కాగనసభలో సభ నాపుతేయు (ఎడ్జర్ను మెంటు) తీర్మానము జేసికొనిరి. ప్రతివైఖ్యపన్ను వేయుట అన్యాయమే దానిని తగ్గించుటకు ప్రయత్నము జేయవలెననిరి.

లాల్లారామ్ నారాయణదాసుగారు

విశ్వసనతరములం దింకను విశులునని యూహించు న్నాను. రాష్ట్రీయకప్పములందు గలిగించిన సౌకర్యములకు నాకెంతమాత్రము నచ్చలేదు. బొంబాయి కసౌఖ్యముగలిగించి వంగదేశమునకు సౌకర్యముగలిగించిరి. ఎన్నెన్నోపను విషయములు రీడింగు ప్రభుత్వవాదము ప్రకారము ప్రభుత్వము నేయవలయును. సైనికవ్యయ వింకను హెచ్చుగా నేయున్నది. భారతీయ మొనర్పుట యెంతమాత్రము సంతృప్తికరముగ లేదు. మొత్తము క సనాయును నూతనై పన్నును, పోగుకారుల

భరించు తగ్గింపవలెను. కాబూలు రాజువారమునకును ఖర్చు లాంగ్ల ప్రభుత్వమునందు సమాను కావడవలెను. ప్రభుత్వపు సరకులం హిందూదేశముందే రూపాయి టెండర్లపైనే కొనవలయును. బంగారము యొక్కయు నోట్ల యొక్కయు, నిధి (గోల్డ్ ఫండ్, కేవలకరెన్సి)ని హిందూదేశమునకు మార్చవలయును. సైనికాధ్యోగములందు సైన్యముధ్యోగములందు భారతీయులను గూడ తేర్చుకొనవలయును. సైనికవ్యయ మందు కొంచెము తక్కువగా వలయునని నానాయుణదాసుగారు చెప్పిరి.

మహమద్ యిస్మాయిల్ చాదరీ గారు కెన్నెన్నోపన్నును దీసి వేయవలయుననియు, హిందూదేశపు పరిశ్రమలను రక్షించుటకు నిశ్చయించియు, ప్రభుత్వసామానులను భారతదేశమున కొనుట లేదనియు, సైనికవ్యయ వింకను భారముగ నేయున్నదనియు, నిర్బంధసైనికశిక్షణ ముండవలయుననియుఁ చెప్పిరి.

పిమ్మట డర్ జెనరలు సర్వాధికారిగారు మాట్లాడిరి. “నేటిచర్చ, వింటో-మార్లే సంస్కరణములకు పూర్వపు దినములు జ్ఞాపకముజెప్పుచున్నది. ఏలన నాదాయవ్యయపట్టిక, సై నూచులు చేయునధికారము భారతకాపససభవారికి మాత్రమే గలదు. ఈసభవారీయముజేయలేదు. అప్పులనే ముందు తీర్చవలసిన యావశ్యకత గలగలేదు. ఏలననుభవము, పోస్టు కార్డుల హెచ్చుకేటు ముందుకొనింపబడలేదు. రాష్ట్రీయకప్పములలో, వింగదేశమునకు జేసిన సౌకర్యము న్యాయమున దే. మొత్తము నిర్ణయముమార్చవలెను. సైనికవ్యయముగూర్చి నల్లెళంగారు చెప్పిన, చెంతయు సమంజసము. వాటియైన్యము నుగూర్చి, నాయుణదాసుగారు చెప్పినంతమాత్రము న్యాయము తమగారు. ఈసభవారు గోరునదేమన, సార్థకముగ వాటియైన్యము గావలెనని.”

రామనారాయణదాసుగారు:— ఆ చెన్నితంవర్తరములు పట్టును!

సర్వాధికారిగారు:—“యెయ్యి సంవత్సరములు పట్టునని యెవ్వరనుకొనరు. నాయుణదాసుమేమనగా, సైనికశిక్షణ సంస్థలింక నెక్కువగా నుండవలెను. దేరాదూనులోని సంస్థలంతటి వొకటి గాక పదియుండవలయును. ఏలనజాతీయధారకమున సంస్థగావున మిత్ర, రాతిస్సనగారు అంగ్లదేశమునకుఁ బోయినవిషయమును గూర్చి మాటలాడిరి. నాయుణదాసున ప్రశంసార్హుడై. మిత్రగారిని కార్యనిర్వాహకసభ్యునిగా నెన్నుకొని, ప్రభుత్వమువారే, వారిసేవను గుర్తించిరి. నాయుణదాసు సభావాతావరణమున దగుల్కూని పాడుకారని యూహించుచున్నాను.” (నవ్వు)

రాల్ఫ్ న్యూప్రభుత్వము

సైనికవ్యయము తగ్గుటకు కారణమేమనగా, యిందికేపు సంఘమువారి సలహాల ననుసరించి ఖర్చులు తగ్గించుటవలన, కాంతిప్రబలి పూర్వపుకోజులకు వచ్చుచేత నైయున్నది. దేశము దంతిటకు ప్రబలిత యవిశ్వాసమునుగూర్చి నల్లెళంగారు వక్కాణించిరి. కాని కభ్యంతర మేమియు లేదు. దానిని పోగొట్టుకొనుటకు తానును ప్రభుత్వమువారును చాల శ్రమపడిరి. కాని యా యవిశ్వాస మెన్నటికైనఁబోవువా! ఇతరులచేతిలో మన వ్యవహారములున్నపుడు మన కందఱు నట్టిసంజేహములే యుండును. అది మానవప్రకృతి. వాటికోరిక ననుసరించి వ్యవహార పరిష్కారము గలనునాయును సంజేహము దప్పదు. అట్టి సంజేహమును బాపుటకు దా నెట్టిప్రయత్నముజేసినను లాభము లేదు. ప్రభుత్వమువారట్టి సంశయములబాపుటకు విశ్వప్రయత్నముల జేయుదురు. కాని యీ సంజేహము లేవచ్చును పోవునో నిశ్చయంపలేను. మిత్రగారియొక్కయు, సయ్యుక్కయు నాంగ్లదేశసంధ్యసముం గూర్చి సభ్యులు జెప్పిరి. ఇచ్చటగూడ సంజేహములు గలిగినవి కాని తత్సందర్భమున మిత్రగారును, తానును గట్టిగ పోరాడిరి. ఆ లాభములను భారతదేశ మంతికాలములోనే పొందును. (నవ్వు) నల్లెళంగారు, తన్నాంగ్లదేశమునకుఁ బోయినపుడు, భారతీయులకొనుట పోరాడగోరిరి. ఒక్క సైనికవిషయముననే గాక, భారతాభ్యుదయమునకుఁ గూడ ప్రయత్నింతునని వాగ్దానముజేసినదని జెప్పెను.

బర్మాక రికసంఘ సభ్యుడగు దాన్ గారు ఉత్కర్షక విషయమున బిర్మకు జరిగిన యన్యాయమున కి రాష్ట్రీయకప్పముల విషయమున నై నను సహాయము కలిగిండుల కానందమును చెలుపుచిరి. బర్మావారప్రగల పట్టికనే నెదుర్కొనబడినదియు, పట్టిసానుభూతిగాక సార్థకముగ సహాయము గావలెననియుఁ గోరిరి.

పిమ్మట లల్లాఖాయి క్కాములదాసుగారు మాట్లాడుచు సాధికరసభ్యునితో దానేకవింపవచ్చును, ఆనాయుణకవ్యము

గల పట్టికనుకూపించుట కభినందనీయుండే. భారతపరిశ్రమల గూర్చి కర్ణాటప్రభుత్వముల సాధికరసభ్యుని జ్ఞాపకముజేసెను. పరిశ్రమల నభివృద్ధిచేయుటకు భారతీయులకొక ప్రత్యేక బాధ్యతగలదు. ప్రధానపరిశ్రమ నలక్ష్యము నేయగూడదు. కావున యెన్నెన్నో పన్నునుదీసివేయవలెను. భారతదేశమున వర్ణవిభేదము లిదివఱకే చాలయున్నది. దానికోడు రాష్ట్రీయ శేవములం గల్గింపఁగూడదు. జ్ఞేకెట్టుగా రిదివఱలో చెప్పినదానికి విరుద్ధముగా, నీయేను ముజరా (డిస్కంట్టు)ను గొట్టివేసిరి. ఆర్థికసభ్యుడు కలకత్తాకు సౌకర్యముజేసెననియు బొంబాయిక న్యాయముజేసెననియుఁ చెలిపినమాటల కభ్యంతరము నూచించెను. ఉద్దేశ్యముల కెట్టిలోటు నాపాదించుకొని బొంబాయిగూడ మొత్తము దేశజేమము నాలోచించిగోరిన సౌకర్యమును, స్వలాభమునకే గోరినదని జ్ఞేకెట్టుగా రనవసరముగ జెప్పిరి.

పిమ్మట అన్నామఃచెట్టిగారు మాట్లాడుచు ఆదనపుటా దాయపుపన్ను చెల్లించువారి సౌఖ్యమునకు గూర్చునలయుననియు, సైనిక వ్యయము తగ్గినందులకెంతయు సంతసమేగాని, యింకను దగ్గింకవలయుననియు, దనరాష్ట్రీయందు ధనాభావముచే తిద్య, వైద్యము, మొదలగు సౌకర్యములు గల్గుటలేదనియు, కప్పముందు సౌకర్యము గలిగించినందులకెంతయు సంతసమనియు, నప్పుడుగల పట్టికలు పోయినవనియు, నికముందు లాభముగనుండునని యూహించుచున్నాననియు, తెలిపిరి.

మంత్రి పదవులు

స్వరాజ్యవాదులవైఖరి

“పైమ్మ ఆఫ్ యిండియా” విలేఖరి

వ్రాతలు నిరాధారములు

సాగపురము, మార్చి 6:—దాక్షిణ్య ముండి, ఖేరు, వి. ఆర్. దేశముఖ్ గార్లు మంత్రిపదవుల స్వీకరించుటకును బడ్జెటునంద వివక్షతభావ మవలంబించుటకును వోటుచేసినది రి-వన శ్రేణిపైమ్మ ఆఫ్ యిండియా” పత్రికవిలేఖరి యిచ్చుటనుండి వంపిన వార్తలు ఆసత్యమైనవిని దాక్షురు ముంజి., యస్. వి. ఖేరుగార్లు ఆసోసియేటెడు ప్రెసు విలేఖరితో తెలిపిరి. మంత్రి పదవులను స్వీకరించుటవిషయమైగాని ప్రోసివేయుటకు గాని స్పష్టముగ యింతవర కేమియు నిశ్చయింపబడలేదు. (ఆ. ప్రె.)

క్రొత్తజూడిషలు కమీషనరు

రా. బ. వేడిగోంకరుగారు నియమించబడిరి

సాగపురము, మార్చి 6:—మధ్యరాష్ట్రీయ ఆదనపుటాజిషలు కమీషనరు క్రిష్ణాగారు ఒక నెలకలపుక్షినికొనుటచే వారిస్థానముందు రావుజనాదూరు వేడిగోంకరుగారు గవర్నరుగారిచే బనిదానుటకు నియమించబడిరి.

మంత్రిపదవులు

4 వ లేడి రాత్రి సాగపురంలో జరిగినసభలో ఏవిషయమును లేలేదు. మంత్రిపదవులను స్వీకరింపవలెనని విహారు సభ్యులు కోరినదియు మధ్యరాష్ట్రీయల హిందీమరాటీ సభ్యులందరును ప్రతిహతులుగా నుండినదియు తెలిసినది.

కన్నాటు దంకతుల ఆగమనము

బెంగళూరు, మార్చి 6:—గౌరవారాత్రి 7.48 గంటలకు ప్రత్యేకపు రైలుబండిలో కన్నాటుదంకతులు బెంగళూరు వచ్చిరి. బ్రిటిషు రెసిడెంటు వారిని సన్మానించెను రాత్రి 11 గంటలకు మైసూరువయనమై కివరలు పోయిరి. కేపు తిరిగి వీరు బెంగళూరు వచ్చెదరు. (ఆ. ప్రె.)

వాయిదా పద్ధతిపైన సాముచెల్లించి

యిండ్లను కొనుట

లాయడ్సుకోడ్డులోనున్న కృష్ణాశేటదగ్గర 40 చిన్న వసతిగృహములు కట్టబడును. వాయిదాపద్ధతిపైన సాము చెల్లించి సదకు గృహములను కొనవచ్చును. వివరములకు ఈ దిగుపదిలాపమునకు వ్రాయవలెను.

Watson's Exchange.
Mount Road, Madras, or on the island.

రాచిన్నన్న "వేటెంటు" బార్లీ—

ప్రతి విడ్డతల్లి

తన ఆరోగ్యమును, విడ్డ ఆరోగ్యమును చక్కగా కాపాడుకొనవలె
తనవో విడ్డమయివచ్చు ఆహారమునందు గొప్ప కష్టములు, చిక్కలు గలుగును.
విడ్డ, తల్లి పాలపై ఆధారపడినప్పుడు

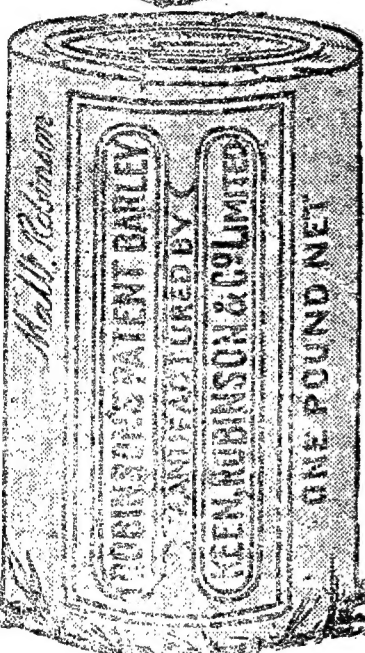
రాచిన్నన్న "వేటెంటు" బార్లీతో

తయారు చేయుటదైన గంజిని లేక అల్పాహారమును తల్లి పుచ్చుకొనిన తనకు మంచి
బలము గలుగుచున్నట్లు తెలియును, మరియు విడ్డకు పాలు ధారాళముగా యిచ్చు
టకు వీలగును. తల్లి తన విడ్డకు పాలు యివ్వజాలనప్పుడు

రాచిన్నన్న "వేటెంటు" బార్లీతో

తయారుచేయుటదైనగంజిని అవు, లేక గోద, లేక మేకపాలు, లేక దబ్బాపాలుతో
చేర్చియిచ్చుట మంచిది. ఇది మిక్కిలి ముఖ్యమైన విడ్డలకుమాడ మంచి జీర్ణకర్త
నిచ్చు ఆహారముగానున్నది. అయితే విడ్డలకుగోప్పగా సిఫార్సు చేయుటమన్న
రాచిన్నన్న "వేటెంటు" బార్లీగానే యుండవలెను. పలుమారు సీమ మన్న
ముతో కలపబడి, మిక్కిలి మరీకముగా మండు పెరల్ బార్లీని వాడుటను
మానుడు.

No. 3.

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

వండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపాడుము

మోహినితైలము

వెండ్రుకలను పిండి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

ప్రిపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

అన్నిపాపులో దొరకును

పొన్నురురేంజి ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాఠ్యయనంపు ప్రథమవార్షికోత్సవము

(ఒకవిలేఖరి)

పెనంబిపాడు 25-2-25

ఈమహోత్సవము, పెనంబిపాడులో హిందూబోర్డు
ఎలిమెంటరీస్కూలులు ముందర చేయబడిన మందిరములో,
25-2-25 కేదిన గంటూరుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు చివాకాబ
హూర్. పి. సి. యస్. ఎలిరాజునాయుడు, ఎమ్. ఎల్.
సి. వారి యాధిపత్యముక్రింద జయప్రదముగా జరిగినది.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని స్వాగతప్రముఖుడు ఈక్రింది
కోర్కెలు ఉపాధ్యాయులతరపున కోరబడెను.

1. బోర్డు పాఠశాలలోపాఠ్యయుల జీతములవిషయమై
జి. బి. 14 లో ప్రభుత్వమువారు విశదపఱచిన ప్రకారము, జీత
ములస్వేచ్ఛను, వృద్ధిజేయింపవలెననియు, ఎయిడెడ్ పాఠశా
లోపాఠ్యయుల కిచ్చుగ్రాంటును, నైస్కేలుప్రకారము వారి
యోగ్యతల ననుసరించి, దణుచేయించవలెననియు, రాత్రిబడుల
ఉపాధ్యాయులకు పూర్తిగ్రాంటుల నిమిత్తము, ప్రార్థించు
చున్నాము.

2. బోర్డుస్కూల్ టీచర్లకు తఱుమగా ట్రాన్స్ఫర్లు
చేయక, అవిసరముగలిగినప్పుడు పరిమితకారుల సలహానుగూడ
పుచ్చుకొని ట్రాన్స్ఫర్లుచేయుట స్వాధీనుని విన్నవించు
చున్నాము.

3. ట్రైనింగుకాని 10 సంవత్సరములు పరీక్షకుల ఉపా

ధ్యాయులను ట్రైనింగు అయినవారితో సమానమైనవారినిగా
నెంచి వారికి యోగ్యతాపత్రముల నిమిత్తము చేదుచున్నాను.

4. ఎడ్యుకేషనల్ కాన్సిలులో, ఎల్వెక్టోరూపమున,
ఇరువురు ఎలిమెంటరీస్కూల్స్ మేనేజర్లును, మెంటరలనుగా
చేర్చుకొనెదమన్న విషయము ఇంతవఱకును కార్యరూపమున
దాల్చలేదని విన్నవించుచున్నాము. ఈవిషయమై తాము శ్రద్ధ
తీసికొని, కాన్సిలులో మా ప్రాతినిధ్యమును ఏర్పరుపగోర
దము.

5. ఆదిమాండ్ర పిల్లలకు, పలకలు పుస్తకములు మున్న
గునది, శ్రీగవర్న మెంటువారిచే ఉచితముగా నిప్పించుటకు తగి
న ఏర్పాటులు చేయమని చేదుచున్నాము.

6. ప్రతిసంవత్సరము ధరలు పూర్వముకన్న అమితముగ
మెచ్చినందున ప్రభుత్వమువారు తమక్రింది నాకర్లకు ఉచిత
రీతిని జీతముల నభివృద్ధిజేసియున్నారు. కాని, బోర్డువారు ఎలి
మెంటరీ ఉపాధ్యాయుల జీతవాభివృద్ధివిషయమై యొచింప
కుండుట మిక్కిలి కోచనియమైన విషయము.

ఇందుకు శ్రీ అధ్యక్షులు ఉచిత ప్రత్యుత్తరములనిచ్చి
ఉపాధ్యాయుల నానందపఱచిరి.

అయినవ ప్రశ్నకుమాత్రము ఉదారసాహసమును, నిరం
తర ధర్మావస్థాన నిష్ఠాగ్రహమును నగు, శ్రీకోట, లక్ష్మయ్య
నాయుడుగారు లేచి ఈవిషయమై శ్రీగవర్న మెంటువారిని కో
రుటకన్న, మిర్రేంజిలో, ఏహిందూబోర్డు స్కూలులో పంచ
ములున్నారో, అబడికి, మీరుకోరిన, కోరిక, మీరేంజిలో సగ
ము విశ్వాసచేయుడు, నేను సగమును ఇచ్చెదనని, వాగ్దాన
ముసల్పచో ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుకే సంఘా ఉపేం
ద్రరావుగారిని కలిపికొని రేంజీప్రెసిడెంటు మీరుగాన మీరు
నేను చెలిపగముగా భరించవలెననియు, అట్టి లెక్కలు తయారు
చేసి పంపవనియు కోరినందులకు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు శ్రీ
లక్ష్మయ్య నాయుడుగారి ధర్మగుణమునకు శంకశించి పంపనగు

లాచరించిరి. పి. సి. యస్. స్కూలు కమిటీవారి తరపున సెక్ర
టరీగారిచే విశదపత్రము చదువబడెను. ఇందు ఈసంఘమువారు
పి. సి. యస్. స్కూలును క్రవ్యలోపముచే భరింపజాల
కున్నామనియు, దయతో జిల్లా బోర్డు వారు,
శత్రువునకు ఈస్కూలును భరించవలసినదనే, ప్రాథమికలవు
తదనంతరము, ఫిర్యాదగ్రామస్థులతరపున ప్రాథమిక ప్రాధాన్యోద్ధ
యొక్క ప్రస్తుతదుస్థితిని గుఱించియు, విద్యాలయములు, జై
ద్యాలయములు, సీటిసహాయమునుగురించియు, ఒకవిశదపత్రము
అధ్యక్షులవారికొసంగబడెను. తరువాత సభకునిచ్చేసిన ప్రముఖు
లయొక్క ఛాయాపటము తీయబడెను. అనంతరమున పి. సి.
యస్. స్కూలుతరపున టీపార్టీయు, బాలకుల నాటకప్రదర్శన
ముగావింపబడెను.

పిమ్మట అధ్యక్షులు మహాదానందముతో అంత్యోపన్యా
సము సల్పుచూ, అన్ని దానములకంటె విద్యాదాన మెక్కుడుగా
న, విద్యాభివృద్ధిసంఘమువారు చేసిన విద్యాదానము ప్రశంసా
ర్జునునియు. పి. సి. యస్. స్కూలును, ది 1-4-25 నుండి
శ్రీజిల్లాబోర్డువారు భరించుదురని నమ్మకమనియు, శ్రీసర్కా
రువారికిని, నాకును, ఇందువిషయమై జరుగుచున్న కఠినాం
దెన్ను ఈమార్చి ఆఖరులోపల పూర్తికాగలదనియు, రోడ్డు
విషయమై ఈవైపు గ్రామజనులు సర్కారురేటుప్రకారము బు
డ్డురాయితోలుటకు ఒప్పుకున్నయెడ శ్రీజిల్లాబోర్డువారు తగిన
ద్రవ్యమొసంగుదురనియు, తాలూకాబోర్డువారిచే ఇడిముగ
వైద్యాలయమును కాంక్ష కోచేయించితిమనియు, ఇత్యాది
ఉత్సాహజనితవాక్యములచే సభ్యుల నానందపఱచిరి. అంతః
పందన సమర్పణలతో సభముగి నెను.

వల సినా 1-కి వేలకు మందు రు. 0.4-1

ఈమాసెన కలకురాదిన కేటా ఈపి నళింబు. చర,
యిసెన వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి-మదరాసు

సానుభూతి తెలుపగోరువారును, ఇతరవిశేషము లెరుగుటకు న్నూ కోపల్లి రామనాథంగారు గౌరవింప, బ్రాహ్మణుల వ్రాయ బ్రాహ్మణులు.

పిల్లల నెత్తుకొనిపోదురను భయము ఈమధ్య చేబోలువద్ద కట్టుచున్న దేవాలయమునకు బలియిచ్చుటగాను పిల్లలను పట్టుకుపోవుచున్నారను భయము (రామమంతయు వ్యాపించి యిండ్లనుండి తమతమ పిల్లలను బయటికి గొతుండ గాపాడిరి. పది పదిపాఠాశోజ లీభయము పడెను టిగాలివలె వ్యాపించెను గాని వదలి నిరాధారమని తేలుచు న్నది.

ఒక అసమత్రి సభ (స్వకీయవిలేఖరి)

గిడుగు సీతాపతిరావుగారు రచించిన దేశచరిత్రను నిరసించుట

రాజమండ్రి, మార్చి 1:—25-2-25 తేదీ బుధవారము సాయంత్రము పెద్దమసీదులో హిందువులను మహమ్మదీయులును పెద్దసభచేసి గిడుగు సీతాపతిరావుగారు "దేశచరిత్ర" అను తమగ్రంథమున "మహమ్మదు" గారిని గూర్చి వ్రాసిన నిం దాభూయిష్టవాద్యముల ఖండించిరి. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంపంతులుగారు రధ్యక్షతవహించిరి. మహాప్రవక్తల లో నొకరగు "మహమ్మదు" గారిని నిరసనవాద్యములతో సంబోధించుట గొప్పతప్పదనునియు ఆతప్పును సవరించుకొని బహిరంగముగ ముఖ్యాత్ముని సోదరులకు శ్రీ సీతాపతిగారు తనూచు చెప్పుకొనవలెననియు అభ్యర్థనలు కలవిచ్చిరి.

శ్రీ గానాల రామమూర్తి, కజాఅలీసా హెబ్బా (గుంటూరు) ఉప్రాలీషాకవి [విశాఖపట్నం] సింగు పార్థసారథినాయకుగారు కూడ సీతాపతిగారి వివరణ వాద్యముల తీవ్రముగా ఖండించిరి. గ్రంథకర్త శంకరరామానుజ మధ్యాహ్నము వార్తను గూర్చి గౌరవముగ వ్రాయుచు మహమ్మదుగారిని "వాడు" అని నీచభేదసంబోధనము చేయుట బుద్ధిపూర్వకముగ చేయబడినదని శ్రీరామమూర్తిగారు కలవిచ్చిరి. ఆగ్రంథమును విద్యాశాఖ వారు రిపీ తరగతికి పాఠ్యపుస్తకముగా పెట్టుట పరమ అధ్యాయమనిరి. హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత కీటి బ్రంధము లెంతయు ప్రతిబంధకములని నుడివిరి.

గ్రంథకర్త సోదరులకు శ్రీ గిడుగు సూర్యనారాయణ యం. సి. గారు తమ సోదరుని తప్పిదమునకు తమ విచారము ను చెల్పి తనూచు చెప్పుకొనిరి. పిమ్మట యీక్రింది తీర్మానము లేకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

(1) ఆంధ్రదేశమునందలి హిందూమహమ్మదీయ సోదరత్వము ఫిరముగా స్థాపించుటకు ఆరోగ్యవంతములగాని మతకర్తలగాని మతసాంప్రదాయములగాని నిందించుగ్రంథల నాయామ తములందలి కవులు రచింపరాదనియు, నిదివరలో రచింపబడిన గ్రంథములయం దట్టివాక్యములుండిన వానిని తొలగించుటలో నిత్యుండట్టి వివాదము రాకుండునట్లు కట్టుబాటులచేసికొనుట కీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(2) మహమ్మదీయ మతకర్తయైన మహమ్మదుగారిని గూర్చి మ. రా. శ్రీ గిడుగు వెంకటసీతాపతిరావు, బి. యం. యల్. టిగారు వ్రాసిన 'దేశచరిత్ర' గ్రంథమునందు "వాడు" మన్నుగు నీచపరసంబోధనమొనర్చి ఆంధ్రమహమ్మదీయలోకమునం దసంతృప్తి కలిగించుటచే వారిపారబాటును బహిరంగవిచారము చెల్పుటమూలమున దిద్దుకొనవలయుననియు లేదా యాగ్రంథమును నిషేధించుటమూలమున ప్రజలు హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యమును బలపర్చవలయుననియు నీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(3) గిడుగు సీతాపతిపంతులుగారి సోదరులకు శ్రీ సూర్యనారాయణగారు తమ కుటుంబపక్షమున చెల్లించిన సానుభావము నీసభవారు గుర్తించుచున్నారు.

దంతమార్గము

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డబ్బా 1 కి 1-4-0 ఈచాళిమార్గములో పండ్లతోముటువన చిగుర్లు గట్టివర్తను. అంబుండి రక్తము కారకుండును నోరుయర్ధంధముతేక ముందు. పండ్లముత్యములవలె కల్లుగా నుండిను.

బందరు

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల చిత్రకళ - రజితపతక బహుమానము

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలవిద్యార్థియు, శ్రీయుత శాతా శ్రీరామశాస్త్రిగారి కొమారుడగు ఆనందమోహనశాస్త్రిక్ లక్ష్మీ చిత్రకళాప్రవీణుననునందు విద్యార్థులలో ప్రథమబహుమానము నిర్ణయింపబడి శ్రీరాజా మోతీచందువారి రజితపతకము ఇవ్వబడినది. బహుమానము పొందిన చిత్రపటము మూర్త్యుదయము. ఈ చిత్రపును శ్రీరాజా మోతీచందుగారే క్రయమునకు తీసికొనియుండిరి.

శ్రీమినర్వా సినిమాధియేటర్

వై పేరుతో మాపురమున ఒక క్రొత్తనాటకశాలయు, సినిమాయు రేపుప్రారంభముకావన్నవి ఈసందర్భము 6-3-25 రాధాకృష్ణనాటకమును 9 వ తేది శ్రీకృష్ణకులాభారమును ప్రదర్శింపబడును.

మ్యూసిసిపలు

ఆరోగ్య శాఖలోగిరి నియమించబడినదిగా ప్రభుత్వమువారు మ్యూసిసిపాలిటిని కోరియుండిరి. కాని మ్యూసిసిపలు కవున్నిలువారు అట్టి ఉద్యోగి అనవసరమనియు తీర్మానించినట్లులు అందుపై ఆక్షేపణ ప్రభుత్వమువారికి వ్రాయబడినట్లును తెలియుచున్నది.

వచ్చిపురి ఉత్సవము జరుపుటకు అగు ఖమ్మ మ్యూసిసిపలు ఆత్మ ప్రకారము కవున్నిలు మంజూరు జేయుటకు అధికారములేదను ఆక్షేపణ వచ్చుటచే ప్రస్తుతము నిలుపుదల చేయబడినది.

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

రత్నపురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలము గలగంధేయు అద్భుత లేహ్యం. ఏకాదశముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పారదోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహ్యమువల్ల మేహమువల్ల వచ్చిననగ్గు. మూత్రరోగములు కూడా తగ్గును. డబ్బి రు 2-4-0 లు.

(మహాద్రాక్షాది మూర్తము)కనమమొదలగుశ్రీల సమస్త కోగములను పోగొట్టి సంతానము కలుగజేయును. నెల రోజుల మందు రు 4 లు. పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

తిమ్మరువాయువునకు అమోఘమైన నివారిణి

నాకు గడచిన మూడు సం|| రముల నుండి శాశ్వరము నందున్న కీళ్లన్నిటియందును తిమ్మరువాయువుచేగల తీవ్రమైన నట్టియు, సహింపరానట్టియు బాధయుండెను. అందుచే నాకు ఆకలి లేకపోవుటయే గాక నిద్రలేక అనేక రాత్రులు గడచినవి.

నాబరువుమాడ తగ్గెను. నా యెముకలు అన్నియు బాగుగా కంకాళమువలె అగపడుచుండెను. నేను బ్రతుకుదునను ఆశమాడ లేకపోయెను. ఇంతటిబాధతో జీవముతో నుండుట కంటె మరణించుట మేలని కొన్ని వేళలందు నాకు తోచుచుండెను. నేను అనేక ఐ. ఎమ్. ఎస్ పరీక్ష నిచ్చిన ఘనవైద్యుల వద్దనుండి కూడ చికిత్స చేసికొంటిని. తుదకు తాత్కాలికమైన గుణముకూడ లేకపోయెను. నాఅదృష్టవశమున ప్రస్తుతము చెన్నపురము జార్జిటౌను, ఆర్మీయింట్ వీధిలో నెం 72 రు. యింటిలోనున్న పండితస్వామి శ్రీనివాసఅయ్యంగారివద్ద చికిత్స చేయించుకొనవలెనని నాకు ఆశ్చర్యముగా తోచినది. ఆప్రకారము తర్వాతే వారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. అతిస్వల్పకాలములోనే అనగా 20 దినములలోనే నావ్యాధిని వారు అత్యద్భుతముగా బాగుచేసిరి. ఇప్పుడు నేను నూతనముగా మారితిని. మనుషటి ఆరోగ్యము, పుష్టి కలిగినవి. నాబరువుమాడ మిక్కిలి హెచ్చెను.

మిన్. యు. హాలెండు,

"ఎల్లెనోబర్గ్" ఆరెటూన్ గోడ్డు.

9-8-24 రాయపురము, మద్రాసు.

వారి నలహాకట్నము రు. 15-0-0

ఆదవాని

(స్వకీయవిలేఖరి)

సశుభ్రపాలిటి దైవమ స్తమించుట

మార్చి 4:—నిన్నటిరాత్రి ఘనూరు రిక్తి గంటలపును ఆదవాని తూర్పుదిశ క్యాటికమాల్కెట్టుకు ప్రక్క జమీనులో పుర్రెత్తులు జేసికొన్న ఘనూరు 75 చొప్పు గడ్డి వాములకు నిప్పంటి దహనమాయెను. పదివేల రూప్యముల నష్ట ముండును. రివిన్యూ పాలీసు వుద్యోగులను పురజన హితులను కచ్చి యుండిరి. ఆకసమన ఎవరూ అగ్నికణములవల్ల దగ్గరి ఇండ్లు కొట్టుములకు అపాయము వాటిలకుండ బాగ్రతపరచబడెను.

ఈ అపాయమునకు హేతువు వాముల ప్రదేశమునకు దగ్గర యుండే కల్లు అంగడికి వచ్చి పోవు త్రాగుబోతులు చుట్టులపీల్చి పారవేయుట అయివుండునని ఊహింపబడుచున్నది. ఈ అగ్నిలో ఒక అవు పడి చచ్చినది.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

అగ్నిప్రమాదము

మార్చి 4:—గుంటూరు గాంధీపేటలో అవుకొస్తా స్కూలు బ్రాంచిఅవరగాములోనున్న గడ్డిపాక ఆదివారమునాటి రాత్రి 2 గంటలకు పరశురామ ప్రీతిగావించబడెను. పోలీసువారు చుట్టుప్రక్కలవారు కొందరును సమయమునకువచ్చి ప్రయత్నించిరిగాని పూర్తిగా అర్థలేకపోయిరి. సుమారు 1000 రూ||లకు నష్టముగలిగినట్లు అంచనావేయబడెను. ఇదియంతయు కొందరు అల్లరిగాండ్రయొక్క ఫలితమని తెలుచున్నది. నేరస్థులు ఫలానావారని నిర్ధారణ గాలేదు. ఆరోజు రాత్రి స్కూలు నాకరు హెడ్డుమాస్టరుగారితోను మఃకొందరితోను ప్రమాదము రానున్నదని రిపోర్టుచేసినట్లు తెలియుచున్నది. హెడ్డుమాస్టరుగారు ఈవిషయమును రాత్రి 9 గంటలప్పుడు పోలీసువారికి తెలియపరచిరి. పోలీసువిచారణయొక్క ఫలిత మింకను లేలేదు. ప్రస్తుతము స్కూలుకునుట్టుకు చాలయిబ్బంది గలుగుచున్నది.

హైన్సుహైన్సులు పూర్వవిద్యార్థులు

కొందరు పూర్వవిద్యార్థులు ది 1-2-25 తేదీ సాయంత్రం 5 గంటలకు హైస్కూలుభవనములో సమావేశమైరి. శ్రీ మయిలవరపు జానకిరామయ్యగారు, హైకోర్టువకీలు, అధ్యక్షత వహించిరి. ఈక్రింది తీర్మానము లంగీకరింపబడెను.

"అవుకొస్తాహైన్సులు పూర్వ విద్యార్థులసంఘమును తిరిగి నెలకొల్పుటకును, పూర్వవిద్యార్థి సమావేశమును మేసెలలో జరుపుటకును, అందుకుకావలసిన ప్రయత్నములన్నియు చేయుటకును అందరికిని తెలియజేయుటకున్నూ కొంపల్లి రామ నాథముగారిని నియమించుటకున్నూ అంగీకరించిరి. పూర్వ విద్యార్థి లెచ్చుబెచ్చుటనున్నను వారివారి విలాసములను తెలియజేయు ప్రార్థితులు. ఇతరవిశేషములను సమావేశముజరుగుచోయున్న భండా వివరములన్నూ ప్రక్షుగ తెలుపబడును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

కాకినాడలో స్థాపించుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, మార్చి 2:—నిన్నటిదినము కాకినాడలోని పితాపురం రాజా కళాశాల ప్రాతవిద్యార్థి సంఘవర్గంతుత్పన్నుడైనను ఉదయమున సవర సంఘసభ ప్రసిద్ధిపాత్ర వేయారి రామకృష్ణారావుగారి యధ్యక్షతలకొన జరుపబడెను. మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు ఉపహారములు యియ్యబడెను. పూర్వపు సంవర్సముల కన్వీయమునను అన్యోన్యస్నేహములు ప్రతిపాదించుకొనుదు ఎల్లరును సంభాషణముల నలిపిరి. పిదప 5-30 గంటలకు బహిరంగసభ జరుపబడెను. రాత్రి 9 గంటలకు ఇంటర్మీడియేటువిద్యార్థులు జ్యూనియర్శీజన నాటకమునుండి తొన్ని ముఖ్యమైత్రాగములు ప్రదర్శించి సభ్యుల సంతోషచాక్రములకు పాత్రులైరి. పాత్రములు ధరించినవారిలో మిక్కిలి బాగుగా కాషియస్పాత్రమును ప్రదర్శించినవిద్యార్థికి డాక్టరు సందర్శించు వ్రాసిన “ఇండియా, ఆమెరికా, విశ్వ మానవకోటి భ్రాతృత్వము” అను ఇంగ్లీష్ గ్రంథమును, రెండవ బహుమానముగ ఆంగ్లానీ పాత్రమును ప్రదర్శించిన విద్యార్థికి అథాల్టీవ్రాసిన “మహాత్మాగాంధీ జీవితము” అను ఇంగ్లీష్ గ్రంథమును, శ్రీయుత లక్ష్మరాజు నుబ్బారావుగారు బహుమానముగా నిచ్చిరి.

ఉదయమున సమావేశమైన ప్రాత విద్యార్థిసంఘము, ప్రాతవిద్యార్థులను తేలికమునందు ఉన్నతస్థితిని పొందినవాడను అను రావుబహద్దరు చెయ్యగంటి నుబ్రహ్మణ్యం పంతులు గారు, రావుసాహేబు యర్రమిల్లి వెంకట్రావు పంతులుగారు మరణించినందులకు సంఘమువారు తమ విచారమును తెలుపుచు వారికుటుంబములకు తమ సానుభూతిని తెలుపుటకు తీర్మానించిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము కాకినాడ

పిదప ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును కాకినాడలో స్థాపింపవలసినదన్న విషయము చర్చకు వచ్చిరి. కాకినాడ అన్ని విధములకుచితమైన స్థలమనియు, శిరోస్థానీలు సమానముగా నుండుననియు, శుభ్రతగలిగిన విశాలమైన పట్టణమనియు, జిల్లా యొక్క ప్రధానపట్టణ మనియు, నీటిసమైయి యిప్పటికంటె ముందు విరివిగా నేర్పాటుచేయబడుననియు, అందును గూర్చి మ్యూనిసిపాలిటీవారు 8 లక్షల మందిపుతో చేసిన పెద్దస్కీమును గవర్న మెంటువారు అంగీకరింపుచు కొంతసామ్యు బదులుగా గ్రాంటు నివ్వబోవునున్నారనియు, చామర్ల కొంటలో పెద్ద రిజర్వాయరు ఏర్పరచి తగినంత నీటిసమైయి నిరంతరము కాకినాడ పట్టణమున కుండులాగున ఏర్పాటు కాబోవునున్నదనియు, ఇకముందు బ్రాము బండ్లు నడుపుటకు పట్టణము వీలుగా నున్నదనియు, పట్టణమునకు దీపముల సౌకర్యము కలుగచేయుటకును, టెలిఫోనులు ఏర్పాటు చేయుటకును, బ్రాంజడ్లు నడుపుటకును, నీరు పంపు చేయుటకును, ఎలక్ట్రిక్ సమైయి మాడ చేయుటకు ఒకస్కీము గవర్న మెంటువారు కాంక్ష కోరేయుచున్నారనియు, విద్యార్థులకు మంజిఆరోగ్యకమైన పట్టణము అనియు విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకు మంచి విశాలమైన భాగస్థలములు వందలకొలది ఎకరములభూమి సాధ్యముగ ననియు మొదలగు సౌకర్యములు గలవనుచు కాకినాడలో స్థాపింపవలసినదని వాదము. వ్యతిరేకుల వాద మేమన, కాకినాడలో పెట్టవలసినదన్న విషయము యంత వరకు ప్రభుత్వమువారి మనస్సులలేదు; ఇప్పుడున్న ప్రశ్న రాజమహేంద్రవరములో లేక విశాఖపట్టణములోనా స్థాపింపవలసి నది? ప్రభుత్వమువారికి ఆర్థికవిషయము ప్రధానము గనుక, విశాఖపట్టణ సరిప్రాంతముల జమిందార్లు రాజులు మొదలగు వారు లక్షలకొలది సొమ్ముయిచ్చెదమని వాగ్దానములుచేయుండుటచేత విశాఖపట్టణములోనే స్థాపనయేవిధము ఎక్కువగా గన్పించుచున్నది; రాజమహేంద్రవరము ఒకవిధముగా ఆంధ్ర జిల్లాలమధ్యమున మెయిను రయల్వేలైన మిద నున్నదనియు, పవిత్రస్థల మనియు, పట్టణపరిపాద్ధున గవర్న మెంటు జిరాయిటీ ఉన్నతస్థలములు ప్రభుత్వమువారు కుకువు గన్వీకరింప వచ్చుననియు, పురాతన యిత్రాత్మికమైన పట్టణమనియు, సారస్వతీస్థానమనియు పట్టణమునందు తరుచు కలరా మహుచి మొదలగు విషవాధులుండుచున్నప్పటికి పట్టణవాహ్యమున నిశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుటకు పట్టణమువందలి పారిశుధ్య

విషయము పాటింపనక్కరలేదనియు, కనుక రాజమహేంద్రవరములోనే స్థాపించుటకు సహాయపడవలెను అని యావిభజన ప్రతిపాదనను జరుపబడెను.

సమగ్రోష్ఠానీలు లుండుటచేతను, మంచిపారిశుధ్యస్థితి లుండుటచేతను, స్వల్పవ్యయముతో విశాలముగస్థలములుండుట చేతను, నీటిసమై బాగుండుటచేతను, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకు కాకినాడ అనుగుణ్యముగ నుండుటచేత కాకినాడలో స్థాపనముచేయవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని కోరమనుచు శ్రీయుత లక్ష్మరాజు నుబ్బారావుగారు తీర్మానము జరపించిరి. శ్రీ యల్లా జోనస్యల వెంకటేశ్వరుగారు బలపరచిరి. ఒకగంటకు పూర్వమైనవిధమున తీర్మానముపై సమ్మతులుతీసికొనుటగా అధికసంఖ్యాకులచే తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

సదరు తీర్మానము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారికి మెమోర్యాల్ వ్రాసిపంపుటకు సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడు, దివాన్బహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడు, చావలి రామసోమయాజులు, నేటకంటి శ్రీనివాస కోనేట్రావు, వేమూరి రామకృష్ణారావుగారు ఒక ఉపసంఘముగా నిర్ణయింపబడిరి.

పితాపురం రాజాకాలేజీని ఫస్టుగ్రేడ్ విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనవిషయములో తన ధనసహాయము చేయవలసినదనియు డిప్యూటీమేజర్గా వెల్లి కొరువూరు ప్రాతవిద్యార్థి సంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారికి ఆధికార మియ్యడమైనది.

క్రొత్త కార్యనిర్వాహకవర్గము మాడ ఎన్నుకొనడమైనది.

బహిరంగ సభ

కాకినాడ కాలేజీని ఫస్టుగ్రేడుకాలేజిగ మార్పడు

సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారి హెచ్చరిక ప్రాతవిద్యార్థిసంఘబహిరంగసభ సాయంకాము 5-30 గంటలకు ప్రారంభమై 8 గంటలకు పూర్తిచేయబడెను. ఈసభకు పట్టణమునందలి పెద్దలును, కాలేజిసంబంధీయులును, వివిధ ప్రాంతములనుండి ప్రాతవిద్యార్థులును వచ్చిరి. సభావిషయము లన్నియు ఆంగ్లముననే జరుపబడెనుగాని, అధ్యక్షుని ఉపపాదనముచేసిన శ్రీయుత పుష్పలూరి రామజోగన్నగారు మాత్రము ఆంధ్రమున నుపన్యసించిరి. వీరు ఆంధ్రమున మొదలిడుటకు గారణము ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనాయత్తచిత్రలూరా అను సంబోధనమువలననే తెలియగలదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనముచేయ నుద్దేశించుచున్నవీరు ఇంకను విశాతీయ విదేశ ఆంగ్లభాషను ఉపయోగించుట ఉచితమాయనట్లు ఆంధ్రమున నుపన్యసించిరి.

విజయనగరం మహారాజా కాలేజి ప్రకృతిశాస్త్ర అచార్యుడైన శ్రీయుత అప్పార్యుల లక్ష్మీనారాయణగారు సభాధ్యక్షుల వహించిరి.

శ్రీపెద్దాడ రామస్వామిగారి ప్రార్థనతో కార్యక్రమముపక్రమింపబడెను.

అధ్యక్షుడు తనకొసంగిన గౌరవముకకు వందనము లాచరించుచు ప్రాతవిద్యార్థిసంఘప్రయోజనమును చెప్పి చక్రవర్తిని మాతృభూమికిని టోప్టు ఉపపాదించగా ఎల్లరును నిలబడి ఆమోదించిరి. కళాశాలకు టోప్టు ఉపపాదించుచు విద్యార్థులు మందిప్రవర్తనము గలవారుగ నుండవలె ననియు, ఇందువిషయమై ఉపాధ్యాయులు అదర్శపూర్వకమైన తోడ్పాటు చేయవలెననియు, అట్టి అపకాళములు కలుగజేసికొనుచు విద్యార్థులతో కలిసి మెలగవలయుననియు, చెప్పుచు తమయుపన్యాస మధ్యమున నిట్లుచెప్పిరి: ఈనాటి విద్యార్థులు దేశమునందు పుంభీభరించుచున్న ఉన్నతాదర్శములయొడ విముఖత్వము వహింపరాదు. రాజకీయాన్నత్యమే అన్నివిధములైన అభివృద్ధి మూలమని కొందరి అభిప్రాయముగా నున్నది. అట్టిది పొందుటకు గొప్ప స్వార్థత్యాగము, విధిశత్రుత్వమునందు విడువని పట్టుదల, నిర్మలమైన ఆలోచనము అవసరమైయున్నవి. మరియు సాంఘిక పునర్నిర్మాణముయొక్క అగత్యమును మరనరాదు. హిందూసంఘమునకు అస్పృశ్యత అనునది నిరంతరకళంకముగనున్నది. పాశ్చాత్య ఉద్దేశములు యాదేశముల బొర్లినందునను ప్రపంచమునందలి యితరదేశములతో స్నేహితుము మన దేశమునకు కలుగుటచేతను కులము శ్రక్ష ఎవరిమనస్సును శొప్పింపకుండ తేలవలసియున్నది. ప్రతిపనియు మార్పును జనుము

గాంధులకు యువకులపై నాధారపడియున్నది. వారు తమ ప్రవర్తనమును అభివృద్ధిపరచుకొనవలెను. అది తనియోడల ఏ అభివృద్ధి కానేరదు.

మరియు కడపట అధ్యక్షుడు యావిభజనను చెప్పెను. యువకులారా! శాస్త్రీయపరిశోధనము విషయములలో యితర జాతులకు మోంపులే మనము వెదకబడలేదని మీలో ప్రతి వాగును చూపించుటకు ఉద్దేశపడవలెను. నూత్నపరిశీలనా శక్తులు ఆనవలసిన నేర్పరితనము మనకున్నట్లు జ్ఞానాభివృద్ధి మనభాగము సమర్పింపవలెనని మీయుద్దేశముగ నుండవలెను.

పిదప కళాశాల ప్రధానాచార్యుడైన శ్రీ వేమూరి రామకృష్ణారావుగారు ప్రత్యుత్తరముగా సమాధానము చెప్పిరి.

పిమ్మట నుబ్రహ్మణ్యముగారు (రాజమండ్రి) కళాశాలనుగురించి వ్రాసినపద్యములను శ్రీ వి. వి. ఎల్. నరసింహారావుగారు ఇంపుగా జదిపిరి.

శ్రీ రాళ్ళబండి నుబ్బారావు ఎం. ఎ. ఎల్. టి. గారు (రాజమండ్రి) రాబోవు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గురించి టోప్టు ఉపపాదించిరి. ఈ విశ్వవిద్యాలయము నిమిత్తము ఆంధ్రరాష్ట్రసభ ప్రారంభమునుండి నేటివరకు జరిగినప్రయత్నము లన్నిటిని చెప్పి విశేషముగ ద్రవ్యవాగ్దానములు చేయబడియుండుటచేత విశాఖపట్టణములోనే యా విశ్వవిద్యాలయము ప్రభుత్వమువారు స్థాపించెదరనియు రెండవత్తుములో రాజమహేంద్రవరములో స్థాపించెద రనియు స్వాభిప్రాయముగా చెప్పిరి.

సర్ ర. వెంకటరత్నంనాయుడు ఎఫ్. ఎం. యు. ప్రత్యుత్తరమునిచ్చుచు నవ్యుత్పత్తియ మోస్యరసప్రధానమైనచక్కని దీప్తోపన్యాసమును చేసిరి. కాకినాడలో విశ్వవిద్యాలయము పెట్టవలసినదని నేడేచా ఉద్దేశమైనగంటును చేసిన లాభము లేదు. మీయొక్క కక్షి మామింపదలచినయెడల అందరును కలిసి ప్రయత్నించి యప్పుడున్న కళాశాలను ఫస్టుగ్రేడు కళాశాలగా చేయవలెను. అట్టికక్షి మామింపలేనప్పుడు తెలివైనవారి లక్షణము ఉన్నదానితో తృప్తిపొందుటయే. వివర ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు తయారుచేసినబిల్లులో అన్ని కాలేజీలు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ అంతర్భాగములుగ నుండును. రాజమహేంద్రవరములో ఫస్టుగ్రేడుకాలేజీ ఉండి విశ్వవిద్యాలయముమాడ నున్నయొడలదానికి అనతిదూరములో కాకినాడ కళాశాల ఉండును. రెండును తెగుకూడ మెనూరు విద్యాసంస్థలలే సోదరస్వామిముతో పంపవచ్చును. ఈ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు మన రాసు విశ్వవిద్యాలయముకంటె కొన్ని మంచివిశేషము లున్నవనియు, 1922 సం॥లో విశాఖపట్టణములోజరిగిన కాన్ఫరెన్సు తీర్మానములు యాబిల్లులో చేర్చబడియుండెను. కాని కాలేజిలప్రాతినిధ్యము ఇందుల లేదు. అనువిషయములు ఆయన ఉపన్యాసమువలన తెలియుచున్నవి.

శ్రీయుత నేటకంటి శ్రీనివాసకోనేట్రావుగారు ప్రస్తుత విద్యార్థులకు టోప్టు చెప్పుచు వారిని స్వదేశ ఆవలించించి ఖద్దరు ధరింపవలసినదియు, తీరికకాలములో నూలుజనుకవలెననియు, ఖద్దరు ప్రచారముచేయవలెననియు మొదలగు విషయములు చెప్పిరి.

శ్రీ కృష్ణకా అను విద్యార్థి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. వంద నార్వణములతో సభ రాత్రి 8 గంటలకు ముగింపబడెను.

“కంటిలోని నలుసు” అండే “ప్రాచీనసాహిత్యము”

అచ్చగురున్నని

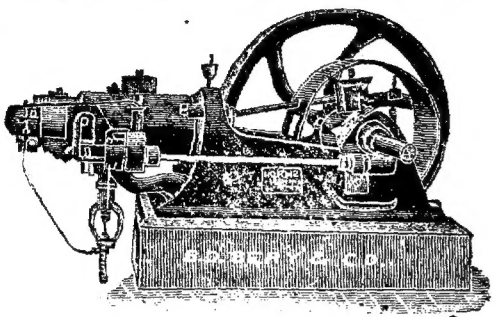
కవిసార్వభౌమ డాక్టరు రవీంద్రనాథ్తాగూర్ గారి వంగ భావయందలి “చోఖేరబాలా,” “ప్రాచీనసాహిత్యము” లకు వి. వి. నుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి. పండిత టి. రామశర్మగార లొనర్చిన యాంధ్రానువాదము. మొదటిది సామాజిక నవల. పాత్రపోషణ మత్త్యద్భుతము. గంభీర భావగర్భితము. వెల రు 1-3-0. రెండవది ప్రాచీనసాహిత్య విమర్శనము. ఇట్టి గ్రంథమండ్రమున నరిది; వెల రు 1-0-0. 80-4-1925 లోగా నార్వణంపువారికి రు 1-2-0, రు 0-12-0 మాత్రమే కనుక మీ యార్ద్రన త్వరగబంపును.

వి. వి. నుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి.

పత్తికొండ, కర్నూలుజిల్లా.

అన్యతాంజనము

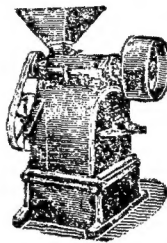
అన్యతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అన్యతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు చెట్టిసిది మదరాసు.

మద్రాసునందుండు స్టాకునుండి
మెషిన్ల అమ్మకము

ఒక 17 బి. హెచ్. పి. క్రొత్తలక్ష్మి
క్రూడు ఇయిల్ ఎంజిన్.

రెండు 20 బి. హెచ్. పి. సెకెండు
హాండు ప్రాతమాదిరి హోర్నుబి ఆయిల్

ఎంజిన్లు. బాల్ గవర్నరులు, డబుల్ ఫ్లైవీల్లు, సెల్ఫ్ స్టార్టరులు, ఇతర మామూలుఫీట్టింగులు
మొదలగు వాటితో సహా అమర్చబడినవి.

ఒక 25 బి. హెచ్. పి. సెకెండుహాండు ప్రాతమాదిరి హోర్నుబిఆయిల్ ఎంజిన్. బాల్ గవర్నరు, డబుల్
ఫ్లైవీల్, మామూలు ఫీట్టింగులతో సహా అమర్చబడినది.

ఒక 32 బి. హెచ్. పి. సెకెండుహాండు ప్రాతమాదిరిహోర్నుబిఆయిల్ ఎంజిన్.

రెండు 28 బి. హెచ్. పి. సెకెండుహాండు క్రొత్తమాడల్ హోర్నుబిఆయిల్ ఎంజిన్.

రెండు క్రొత్త 8 1/2" X 10 అడుగుల "స్టార్ లైట్" లేతీలు (Gapbed)

అన్ని కొలతలలోను రైసుమల్లరులు, వ్యవసాయమునకు కావలసిన పోర్టబుల్ పంపింగుప్లాంట్లు, సెంటి
ఫ్రూగర్ పంపులు, ఫ్లవర్ మిల్లులు, నగలుచేయువారికి కావలసిన రోలింగు అండు మిల్లింగు మెషిన్లు, స్టీముఎంజి
నులు, డిస్ సెంట్రీగ్రేటరులు, కొయ్యపనుల కువయోగిండు మెషిన్ల మొదలగునవికూడ మావద్ద నున్నవి.

దయచేసి మాకంపెనీకి వచ్చి, మావద్దనుండు స్టాకును పరిశీలించు.

ఇతర వివరములకు ఈ దిగువవిభాగమునకు వ్రాయుడు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras.
HEAD OFFICE:—43, Ripon St, Calcutta.
BRANCHES:—London, Bombay, Lahore,
Delhi & Benares.

B. D. BERY & Co., 1737
Engineers, Machinery Merchants &
Government Contractors,
8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS.

శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణము

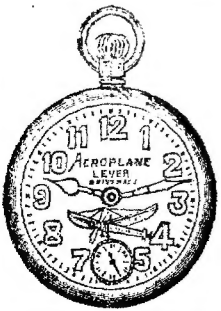
194

ఓంకారము వేదములకు మూలమైనట్లును గాఢాత్మికులత్రయము మంత్రములకై ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాల్మీకి విర
చిత రామాయణము కావ్యములకై నాదియై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతగల యీ రామాయణమహర్షివ్రతమునకు మహా
నీయు లనేకు లనేక సంస్కృతవ్యాఖ్యానతీరముల చేర్చబడియుండిరి. అందుఁ గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయులుగను
గొన్ని ముద్రింపబడని దర్శనసౌలభ్యము లేకయుండుటయుఁ గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భవిషీహరి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రి
తాముదిత వ్యాఖ్యానములఁ జాలవఱకు సంకరించి పండితులు పామరులు త్రిమతస్థులు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీర
ముల నుగమముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యందలివిశేషములగాంచి సంతసించునట్లు నాకనాఁబరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యాన
మును, ప్రతిశ్లోకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసందర్భము ననుసరించి చిత్రపటములును గలిగి యల
రారునట్లు) రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ వైజా క్లజ్జాకాగితములమీఁద రెండుమాసము కొక్కొక్కసంపుటముగాఁ
బ్రకటింపుచున్నాడు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి యైండు చేయబడియుండును. జీవితశేషము పండుగడుపు బద్ధకంకణులై
శ్రీ కామ్యులవారు దీనంగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతభర్తృములను, విహికాముష్మిక మార్గములను గరతలానులముగాఁ జేసి
ముద్రింపుచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుఁడు బలింపఁదగిన గ్రంథము. ఇంతవఱకు బాలకాండమున వైద్యసంపుటములు
ముద్రింపబడినవి. అయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుఁ దెప్పించుకొనువారు కాళ్ళత
చందాదారులుగా నెన్నఁబడుదురు. కాళ్ళతచందాదారులు మొదలు రు 0.8-0 లు ప్రతేతరుమును చెల్లింపవలెను.
సంపుటము 1కి పోస్టుఖర్చులుగాక చందాదారులకు రు 1.2-0. ఇతరులకు రు 1.4-0. వివరములు మాకువ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

నలయువారు:—

శ్రీ మద్వాల్మీకిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

అర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

మీకు లాభకరము కాదా?

ధర స్వల్పములోకాకుండా, ఫలమును అధికముగయుండునట్లువు మీకు దొరుకుట
మీకు లాభకరముకాదా? మాయొక్క ఆకాశవిమానముగల జేబు రేడియోగడియారములు
రాత్రియందును, పగలుకాలములలోను గంటనుచూపును. మంచిప్రకాశముగ అధికమైన
పూడమైన చీకటిలో శుభముగ తెలుసును. ధరస్వల్పము. కాలమునకు సరియైన గంటను
చూపును. కొద్దియే యున్నవి. రేడియోడైలు ధర 1 కి రు 4-0-0. సాదా 1 కి 8-8-0.

విలాసము:— కట్టను వాచి కంపెనీ,

తపాలాపెట్టె 265 మదరాసు.

“అందరికీ అవసరమే?”

రసయోగరత్నాకరము, తాత్పర్యసహితము

ఇందు ప్రాచీనతాళపత్రగ్రంథములనుండియు ముద్రి
తాముదిత వైద్యగ్రంథముల నుండియు సంగ్రహించి రస
రాజయోగములు, వటుకములు, కషాయములు, మార్గములు,
తేవ్యాములు, ద్రవ్యగుణులు, ధాతుభస్మవిధానాదులు, పుట
మువేయు యంత్రములు, సాంకేతిక నామములు, తూనికలు
లుదొల్లువును దొరక నిస్తువివము.
చిట్టాలు, నిఘంటువు మొదలగునవి చేర్చబడియున్నవి.
ఇందు చెప్పబడిన యోగము లన్నియు ఆనుభవపూర్వముగ
నెఱింగినచే అగుటచే వైద్యసాహాయ్య మక్కర్లేకనే ప్రతి
వారును సిద్ధముచేసుకొని వాడుకొనవచ్చును. మొదటికూర్పు
నందులేని కొన్నివిషయములను ఈరెండవకూర్పునందు జేర్చి
అందరికి మిక్కిలి ఉపయుక్తముగా నుండునట్లు సవరించి
చక్కని కాగితములపైని ముద్రించియున్నది. ప్రతియింటను
ఒక్కొక్కప్రతి ఉండవగినది. 144 పేజీలు 0 12 0
క్లీను 1 0 0. గ్లేసు, కాలికోబైండు 1 4 0
కాలగుణాదర్శము అను తిరుపతివేంకటేశ్వరశతకం 0 2 0
మహావశ్యత త్రవ్యశాస్త్రము 2 0 0. ఇందుకు సక్రము 0 5 0
జయశంకర్ అండు కో., చాకలపేట, మదరాసు.

శ్రీ సకలతత్త్వార్థదీపిక-(వచనము)

గ్రంథకర్త:— శ్రీ కాశీనాథుని సుబ్రహ్మ
ణ్యం. అయ్యవారుగారు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఈగ్రంథము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధి
యను. ఇందు శ్రుతిస్మృతులనుండియు నిత్యసంస్కృతాంధ
వేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలవు.
తైలీ సులభము. ౧౮ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:—

1. గురుశిష్య సందర్శనము, 2. గురులక్షణములు, 3. ని
ర్గుణపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణవము, 5. సమణస్వరూపనిర్ణయము.
6. త్రిమూర్తులయొక్క యుత్పత్తి, 7. సుణత్రయ వివరము
8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. జీవుని గమనాగమనములు, 10,
అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. అజహగ్నాయత్రి,
13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15.
పిండోత్పత్త్యాది ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17.
పంచీకత్వాది ప్రకరణము, 18. చతుర్వింశతి శత్రువువరము, 19. సృష్ట్యాది
విషయవివచనము, 20. నిత్యకర్మమునానవిధులు, 21. భస.
స్నాన, భస్మస్పృహణ, భస్మధారణాదివిధి, 22. మద్రాక్షధా
రణవిధి, 23. మడకుశీ మంత్రోద్ధారణము, 24. శివాభ్యసక్ర
మము, 25. భస్మధారణానీత్యత, 26. భక్తి, 27. జీవేశ్వరవిష
యము-జీవుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. మ
హావాక్యములు, 31. ప్రభులింగతీత త్వబోధ, 32. సర్వము
తైకమత్వము, 33. శివుడు తానునుడు కాడు, 34. ఈశ్వరుడు
సర్వకర్తాధిపతి, 35. ” సూర్యమండలాలత్పత్తి, 36. గా
యత్రీ, 37. భగవద్భక్తిరూపణము, 38. చాతుర్వర్ణ్య దైవారా
ధనక్రమము, 39. శివతీర్థప్రసాదగ్రహణము, 40. బయోది
హామవిషయము, 41. ఉపసంహారము.

మఱియు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావళి సం
స్కృతమునశివమాసనికన్నానస్తోత్రము, శ్రీరావణోక్తశివభిజంగ
స్తోత్రము శ్రీకనకదుర్గాష్టకము గలవు. దీనివెల రు ౧-౦-౦
గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమూర్తీశాస్త్రిగారి
లాంధ్రపండితులు శ్రీ కాశీనాథుని చినవీరభద్రయ్యఅయ్య
చారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకును. 1889